

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การรับรู้และความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเชิงแสงบุญและการตลาดเชิงกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยววัดใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด ได้แก่ วัดพนัญเชิงวรวิหาร วัดใหญ่ชัยมงคล วัดหน้าพระเมรุ และวัดท่าการ้อง (2) กลุ่มปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่ วัดมเหยงคณ์ และวัดตาลเอน รวม 6 วัด มีรายละเอียด ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ลักษณะส่วนบุคคล

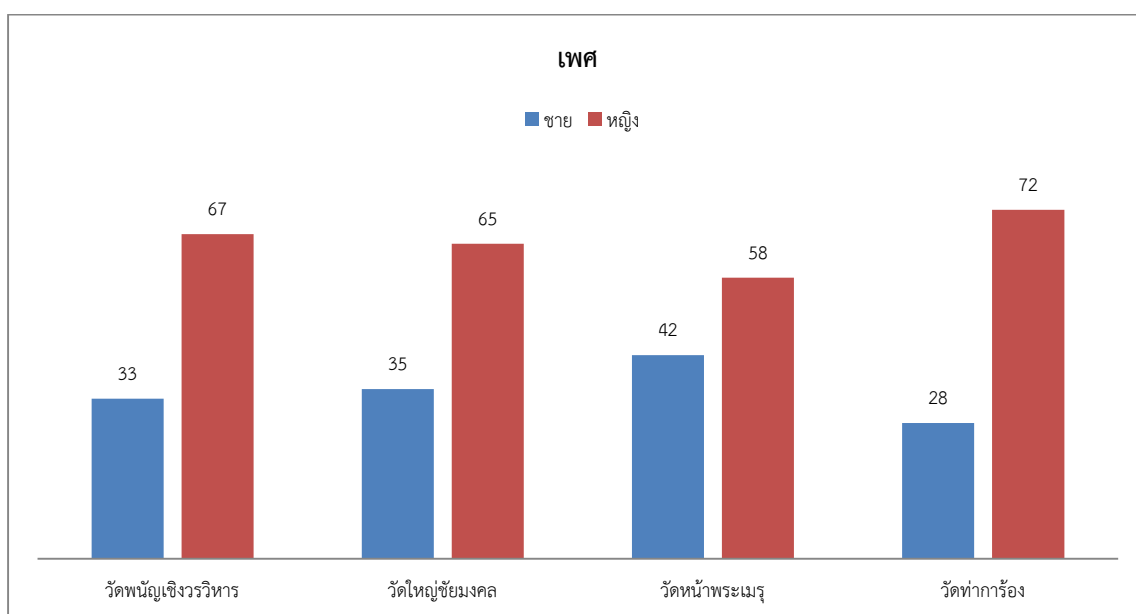
นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุต่ำกว่า 25 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้ส่วนตัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คือ พระนครศรีอยุธยา มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 5 คน จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 19 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ย 6 ปี เวลาที่ใช้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยเฉลี่ย 2 และมีวิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่โดยรถยนต์ส่วนตัว

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 25 - 34 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้ส่วนตัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คือ กรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 4 คน จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 19 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ย 5 ปี เวลาที่ใช้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยเฉลี่ย 1 วัน และมีวิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่โดยรถยนต์ส่วนตัว

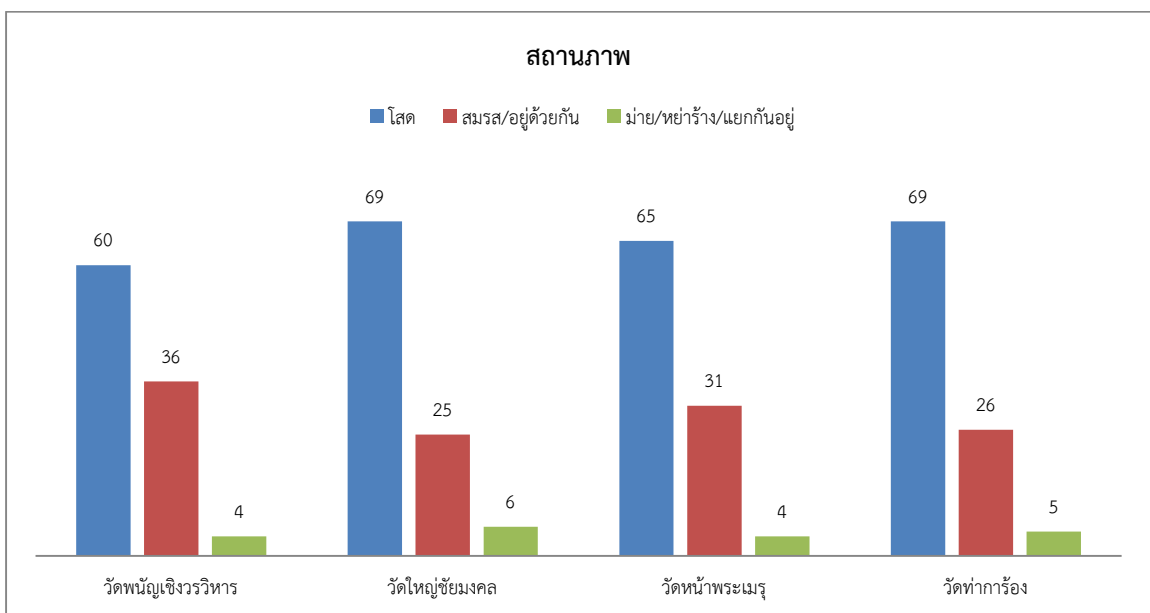
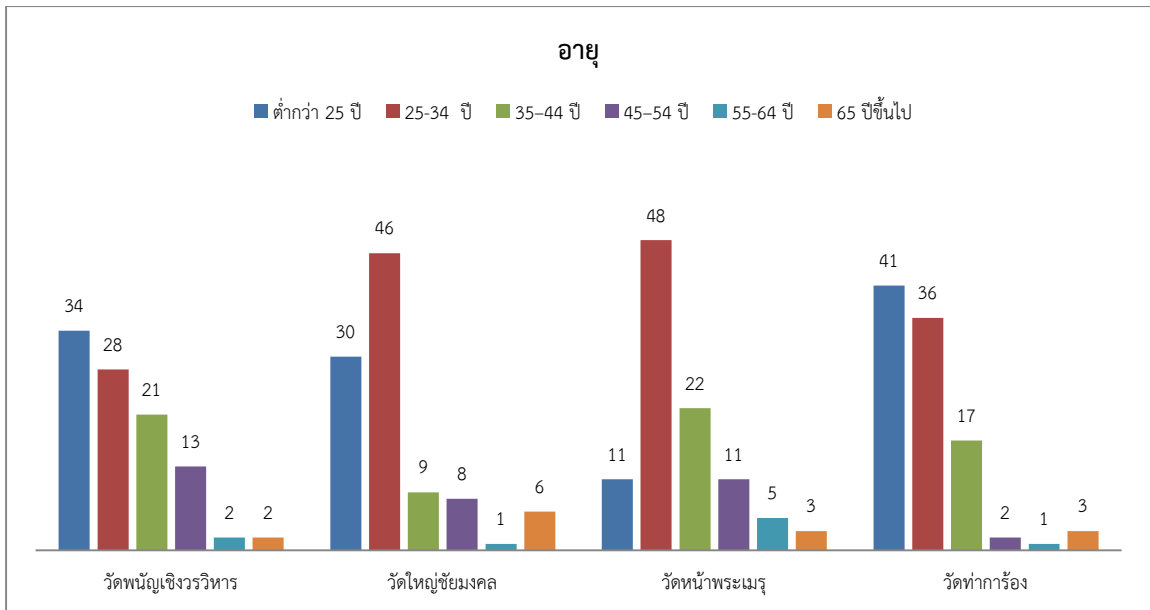
นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 25 - 34 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ส่วนตัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คือ กรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 4 คน จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 22 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ย 10 ปี

เวลาที่ใช้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยเฉลี่ย 1 วัน และมีวิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่โดยรถยนต์ส่วนตัว

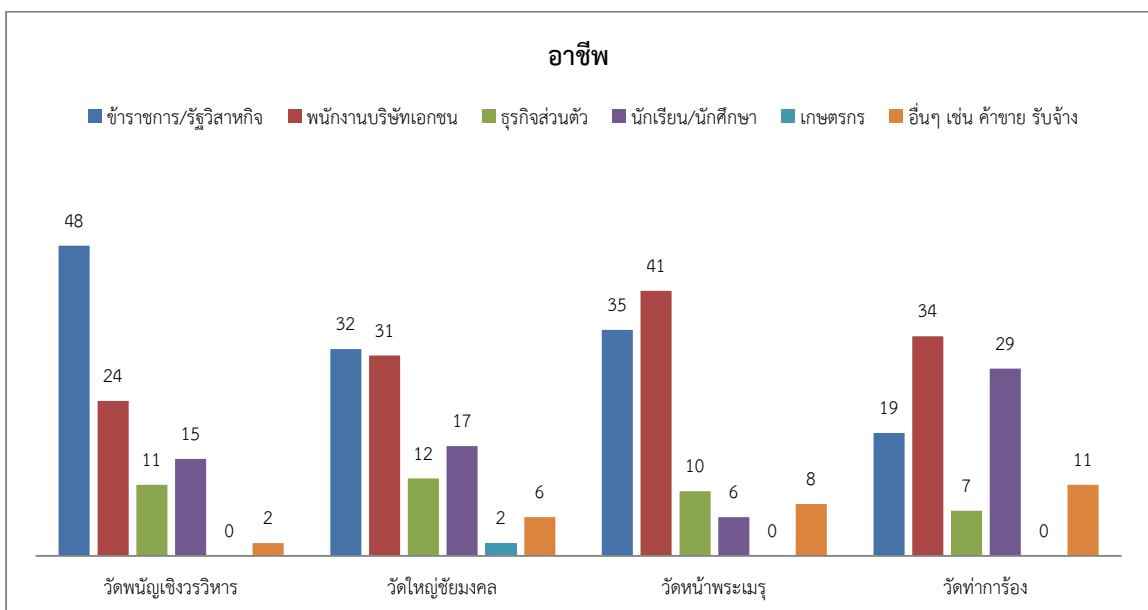
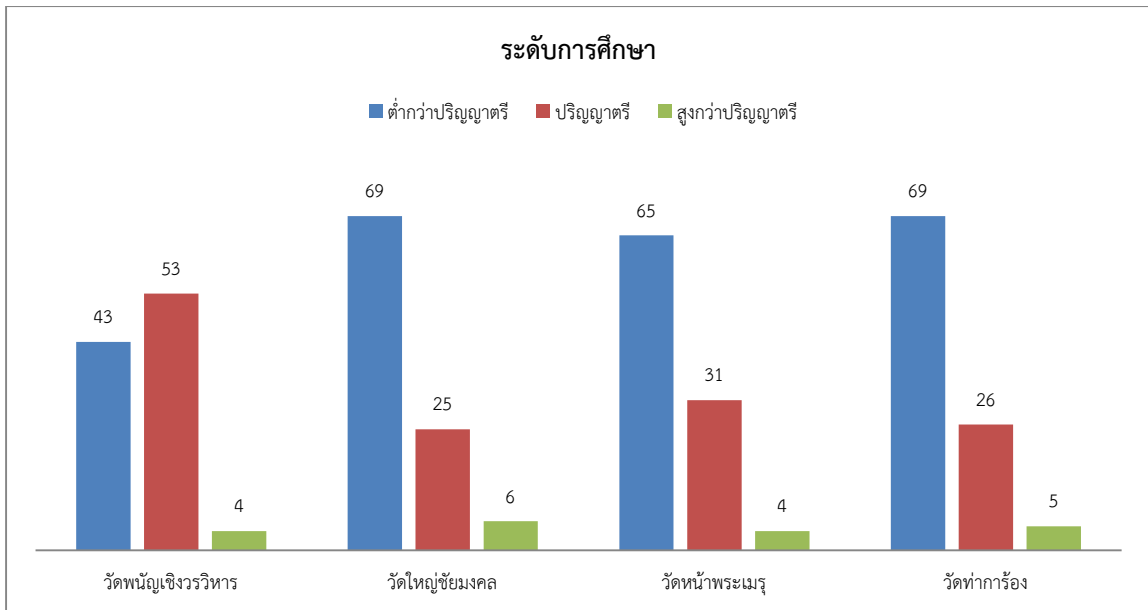
นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุต่ำกว่า 25 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ส่วนตัวต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,001 บาท มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันคือ กรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 5 คน จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 17 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ย 5 ปี เวลาที่ใช้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยเฉลี่ย 2 วัน และมีวิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่โดยรถยนต์ส่วนตัว ดังแผนภูมิที่ 1.1

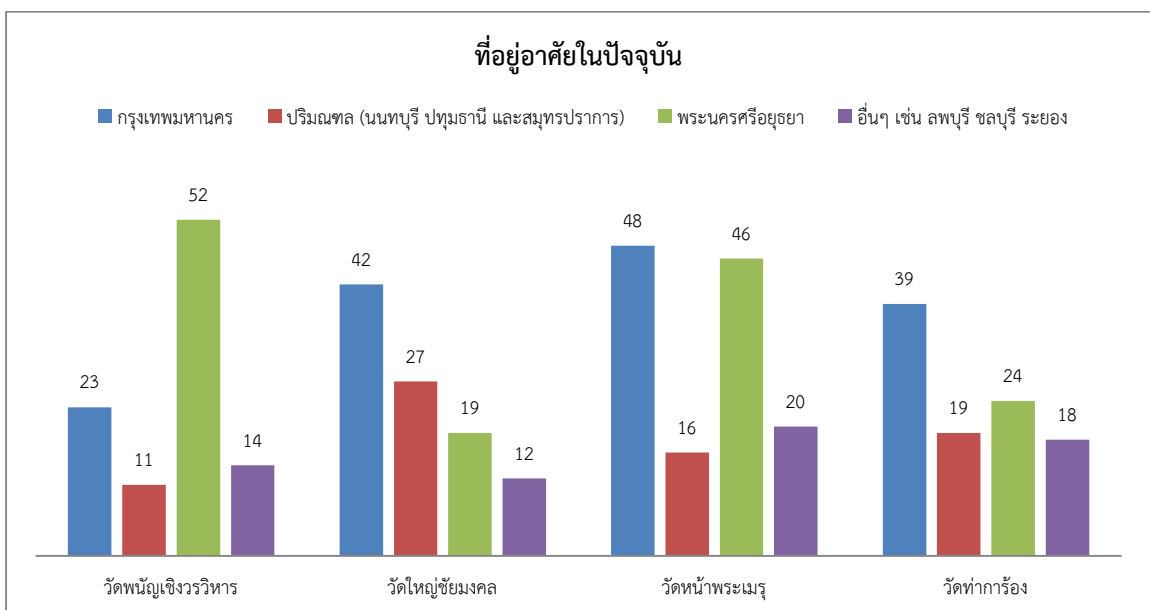
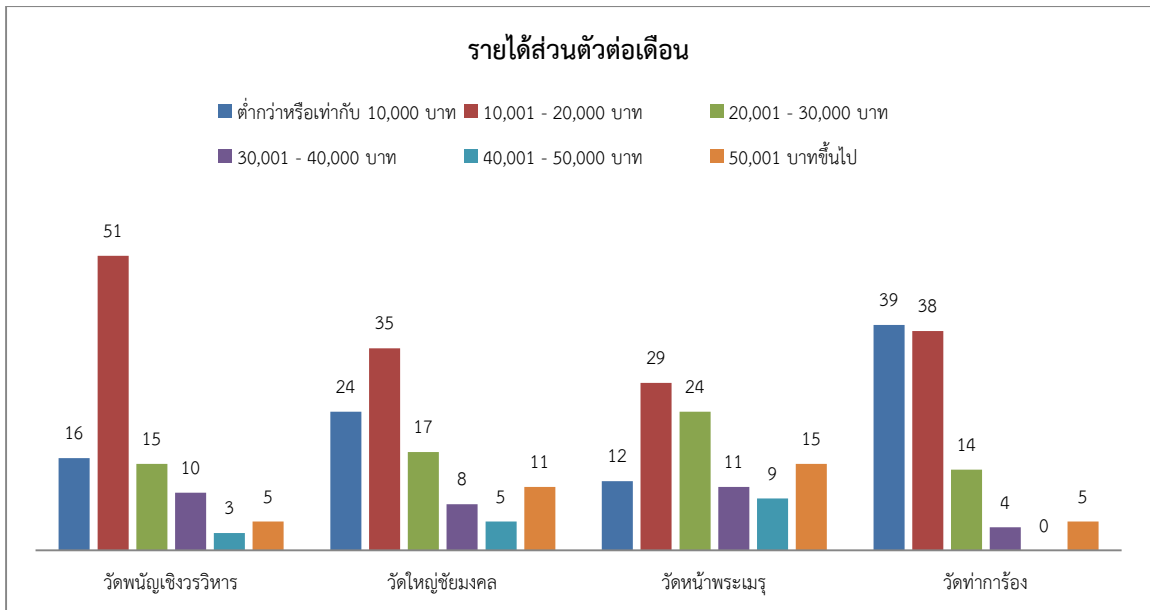
แผนภูมิที่ 1.1 แสดงลักษณะส่วนบุคคล

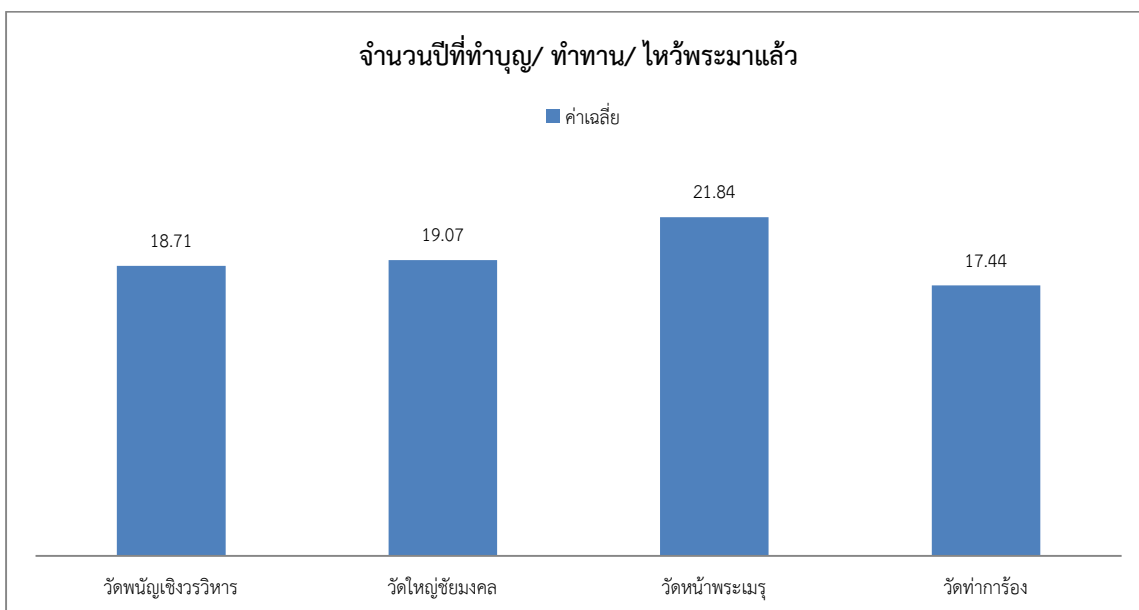
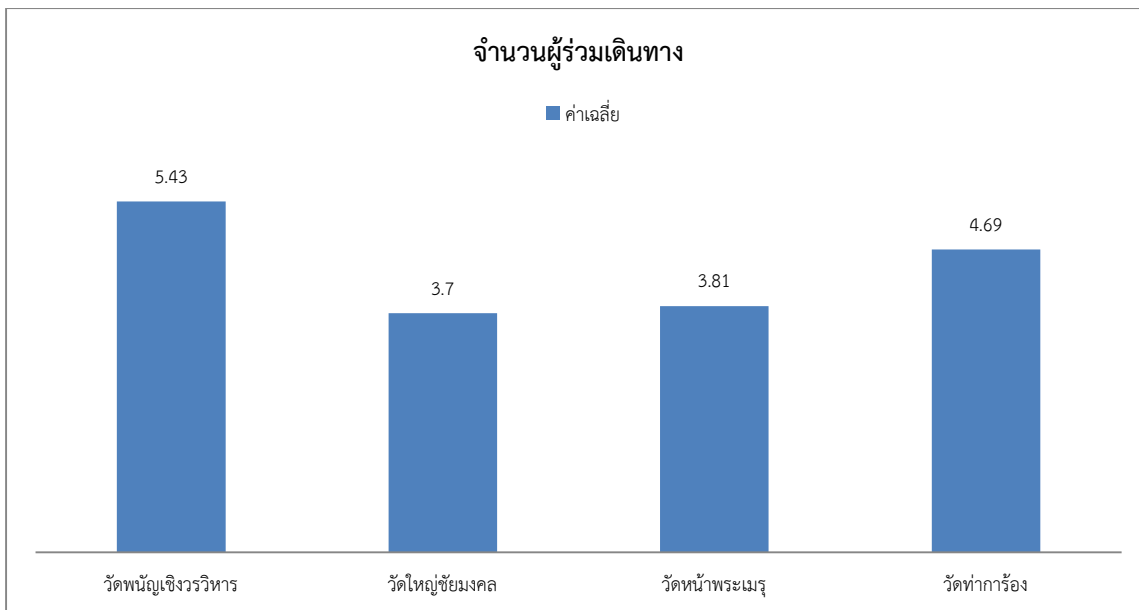
แผนภูมิที่ 1.1 (ต่อ)

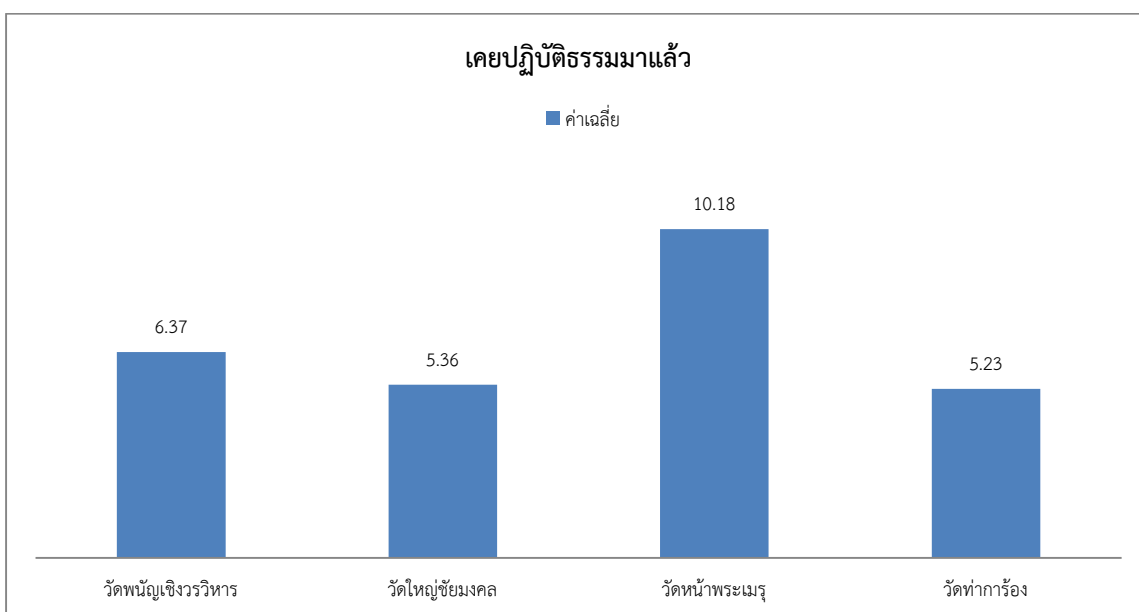
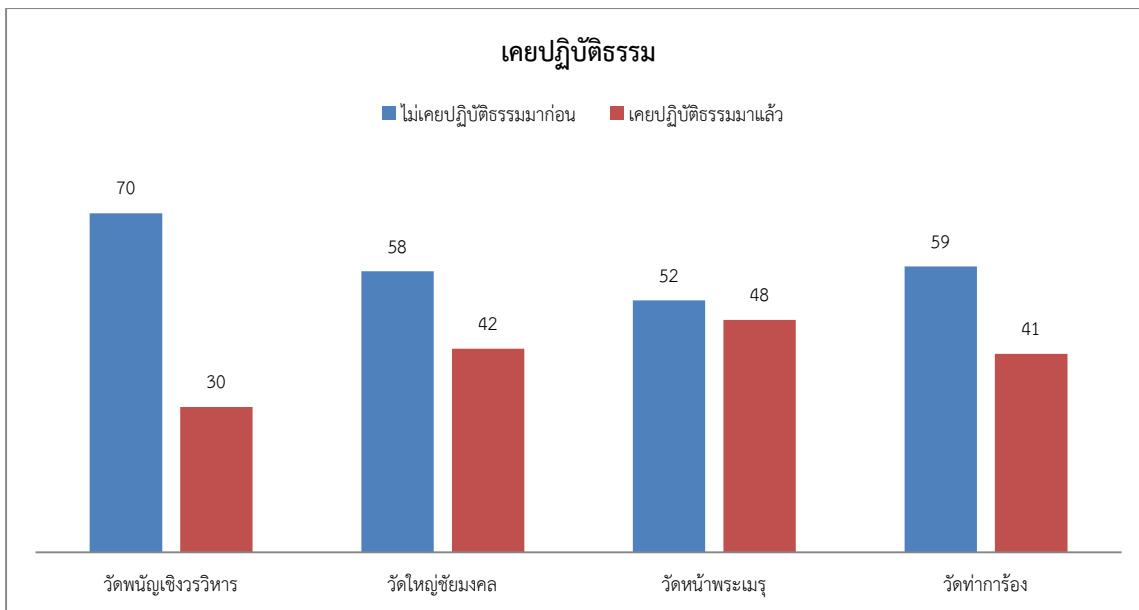
แผนภูมิที่ 1.1 (ต่อ)

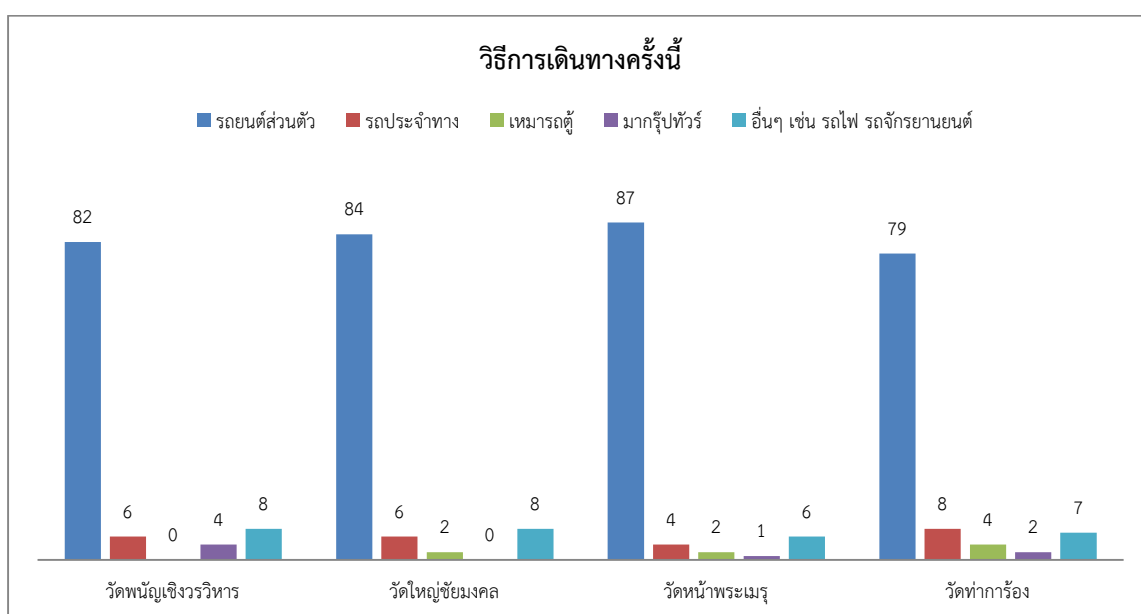
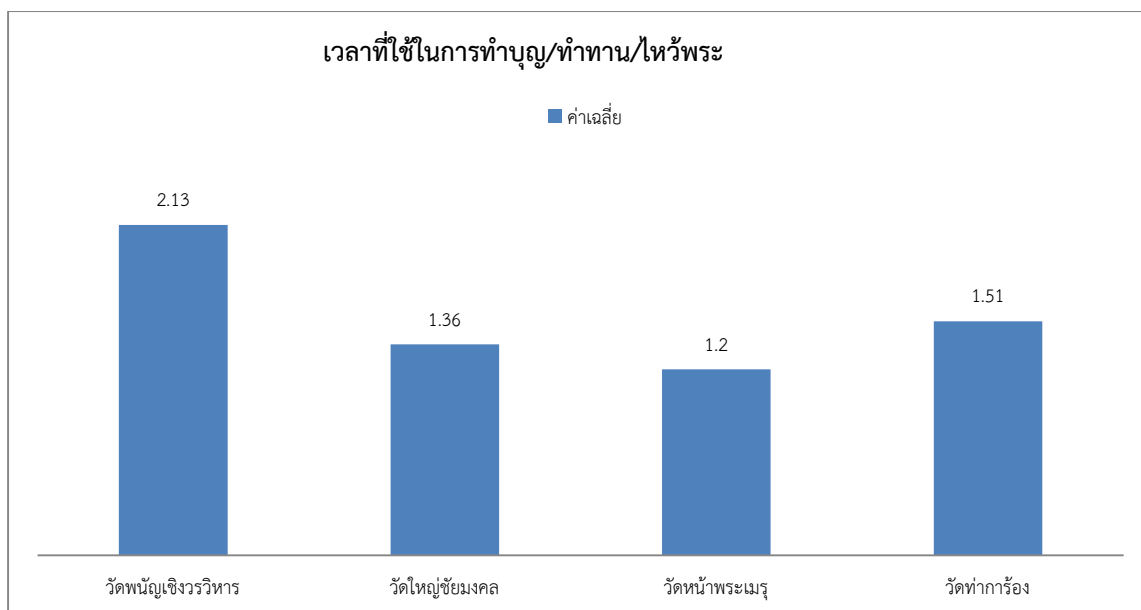
แผนภูมิที่ 1.1 (ต่อ)

แผนภูมิที่ 1.1 (ต่อ)

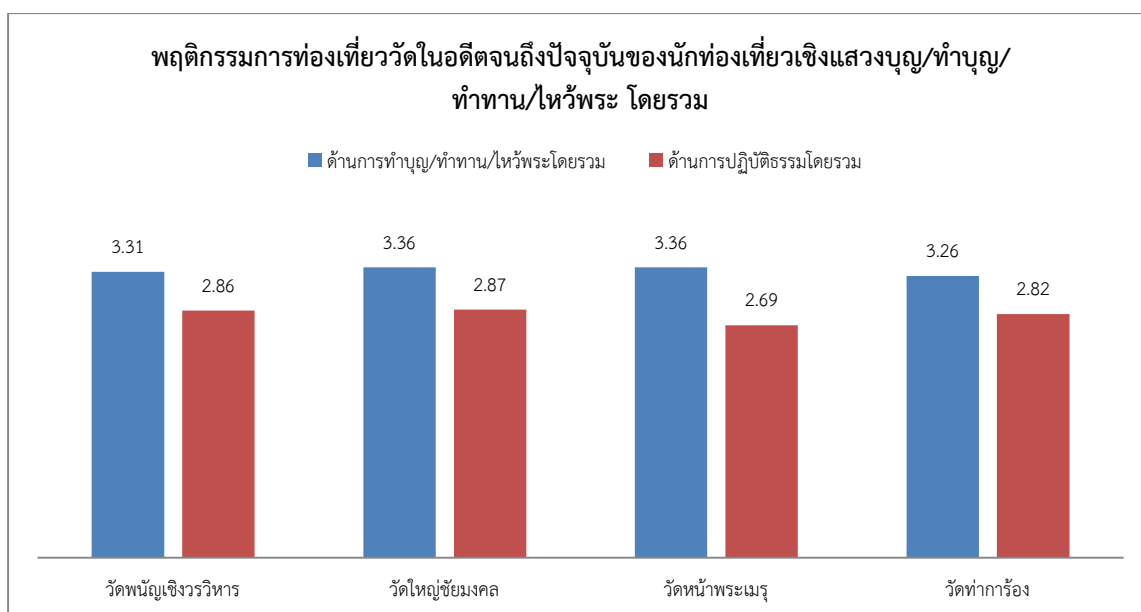
แผนภูมิที่ 1.1 (ต่อ)

แผนภูมิที่ 1.1 (ต่อ)

1.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบันของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ประกอบด้วย (1) ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (2) ด้านการปฏิบัติธรรม

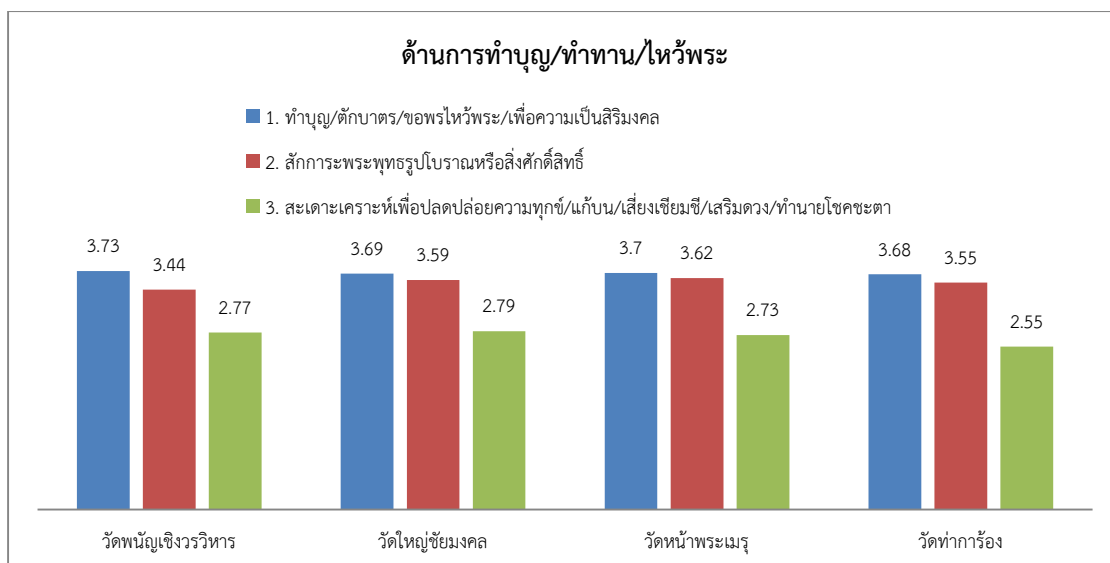
นักท่องเที่ยวยังแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยรวม ที่วัดใหญ่ชัยมงคลและวัดหน้าพระเมรุมากที่สุด และมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบันด้านการปฏิบัติงานที่วัดใหญ่ชัยมงคลมากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.2 แสดงพฤติกรรมกรท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบันของนักท่องเที่ยวยังแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ โดยรวม 4 วัด

(1) ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

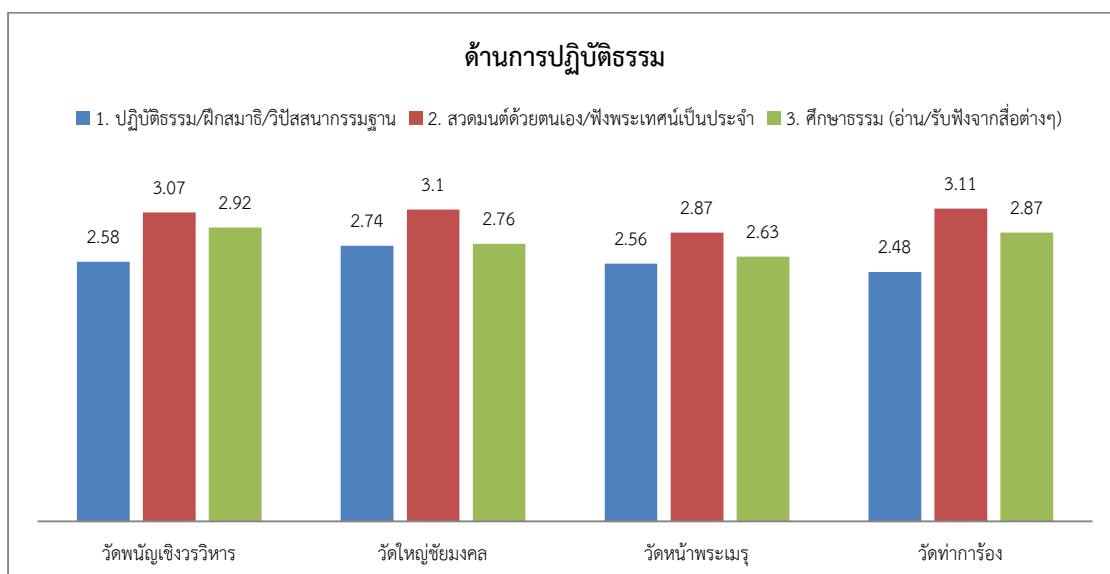
นักท่องเที่ยวยังแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ มีพฤติกรรมกรท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมากที่สุดที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร ในเรื่องทำบุญ/ตักบาตร/ขอพรไหว้พระ/เพื่อความเป็นสิริมงคล มีพฤติกรรมกรท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมากที่สุดที่วัดใหญ่ชัยมงคลในเรื่องสะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา และมีพฤติกรรมกรท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมากที่สุดที่วัดหน้าพระเมรุในเรื่องสักการะพระพุทธรูปโบราณหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์

แผนภูมิที่ 1.3 แสดงด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

(2) ด้านการปฏิบัติธรรม

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดทั้ง 4 วัด มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ในเรื่องสวดมนต์ด้วยตนเอง/ฟังพระเทศน์เป็นประจำทุกวัด

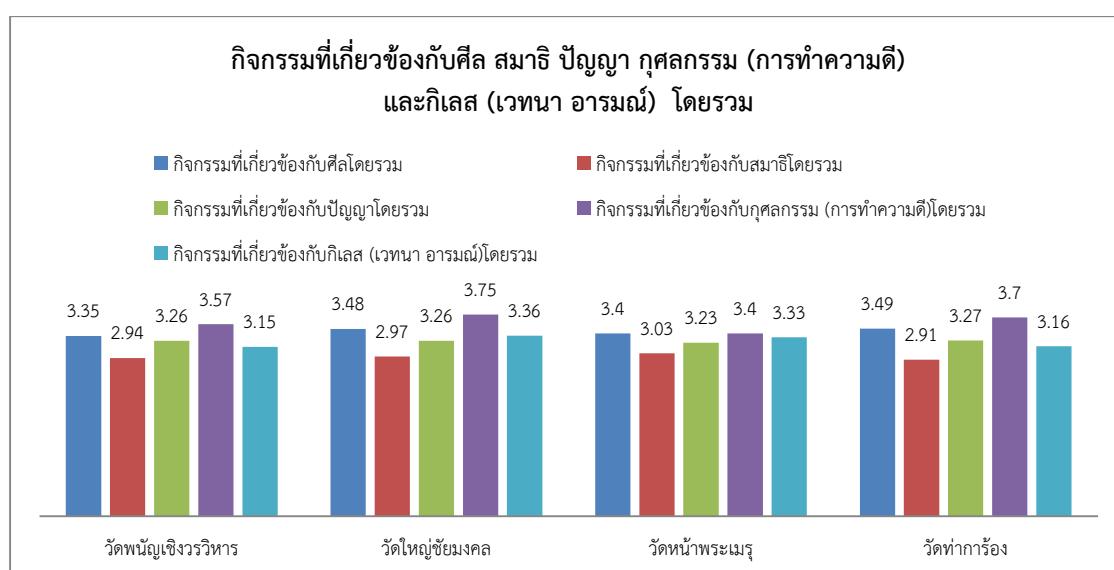
แผนภูมิที่ 1.4 แสดงด้านการปฏิบัติธรรม

1.3 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล สมาธิ ปัญญา กุศลกรรม (การทำความดี) และกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ประกอบด้วย (1) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล (2) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ (3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (4)

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกกรรม (การทำความดี) และ (5) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์)

(1) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล สมาธิ ปัญญา กุศลกกรรม (การทำความดี) และกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยรวม

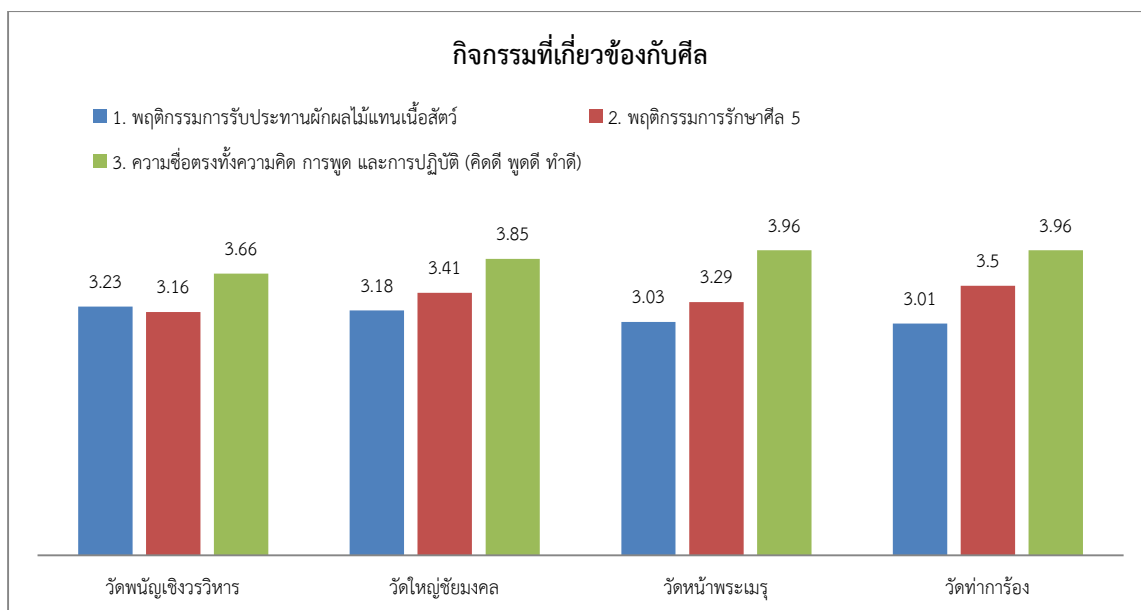
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระทั้ง 4 วัด มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล สมาธิ ปัญญา กุศลกกรรม (การทำความดี) และกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยรวม ด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกกรรม (การทำความดี) มากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.5 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล สมาธิ ปัญญา กุศลกกรรม (การทำความดี) และกิเลส (เวทนา อารมณ์) โดยรวม 4 วัด

(2) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล

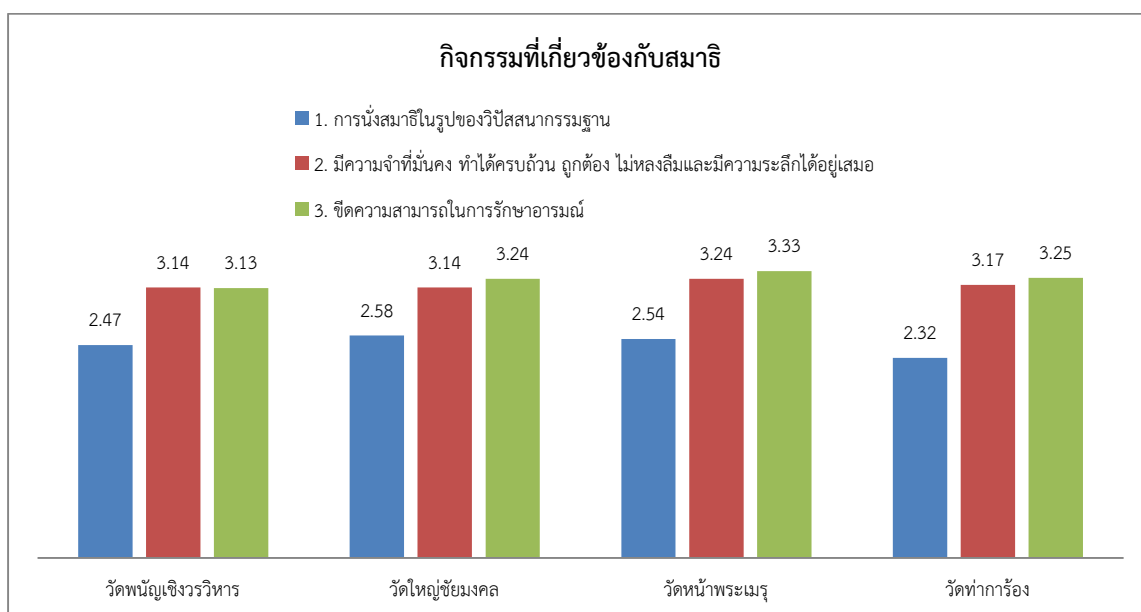
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระทั้ง 4 วัด มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล ในเรื่องความซื่อตรงทั้งความคิด การพูด และการปฏิบัติ (คิดดี พูดดี ทำดี) มากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.6 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล

(3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ

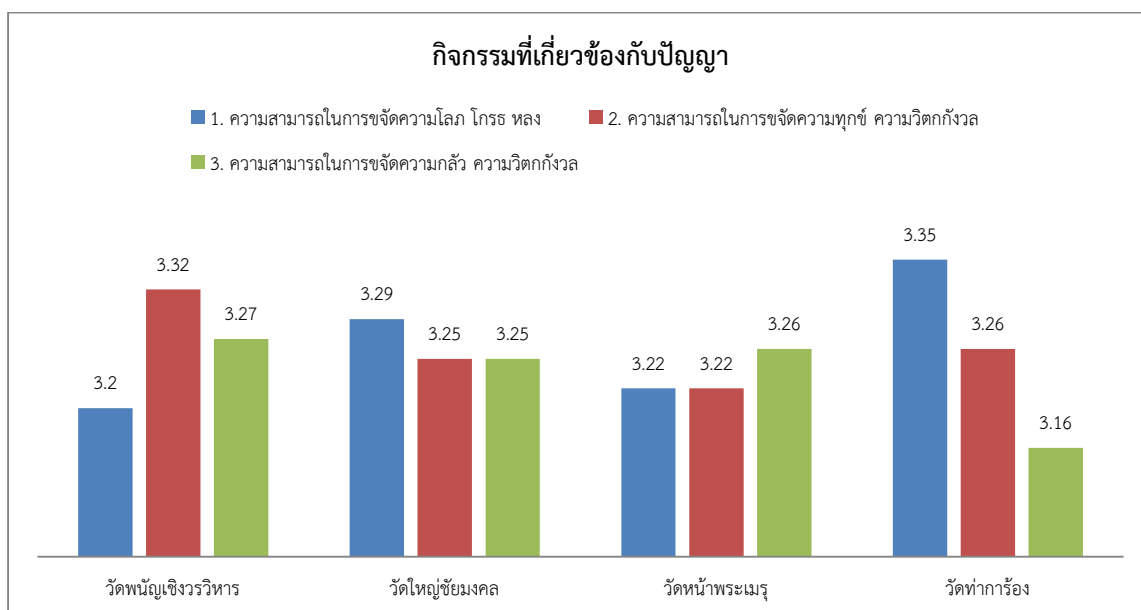
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ ในเรื่องมีความจำที่มั่นคง ทำได้ครบถ้วน ถูกต้อง ไม่หลงลืมและมีความระลึกได้อยู่เสมอมากที่สุด ส่วนนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล วัดหน้าพระเมรุ และวัดท่าการ้อง มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ ในเรื่องการนั่งสมาธิในรูปของ วิปัสสนากรรมฐาน มากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.7 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ

(4) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา

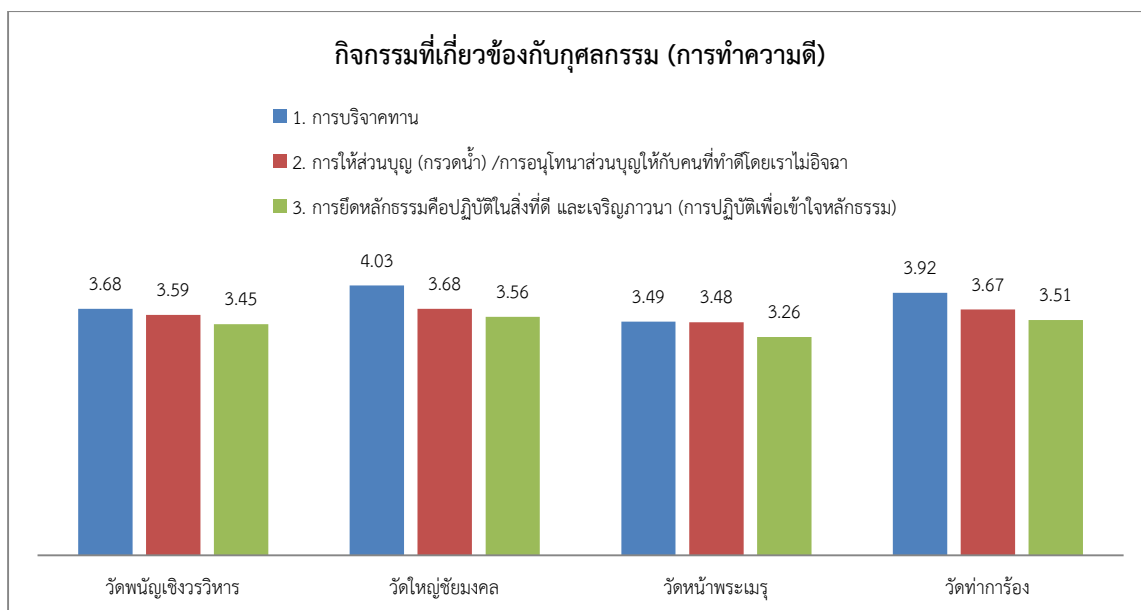
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา ในเรื่องความสามารถในการจัดความทุกข์ ความวิตกกังวลและความสามารถในการจัดความกลัว ความวิตกกังวลมากที่สุด ส่วนนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้องมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา ในเรื่องความสามารถในการจัดความโลภ โกรธ หลงมากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.8 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา

(5) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี)

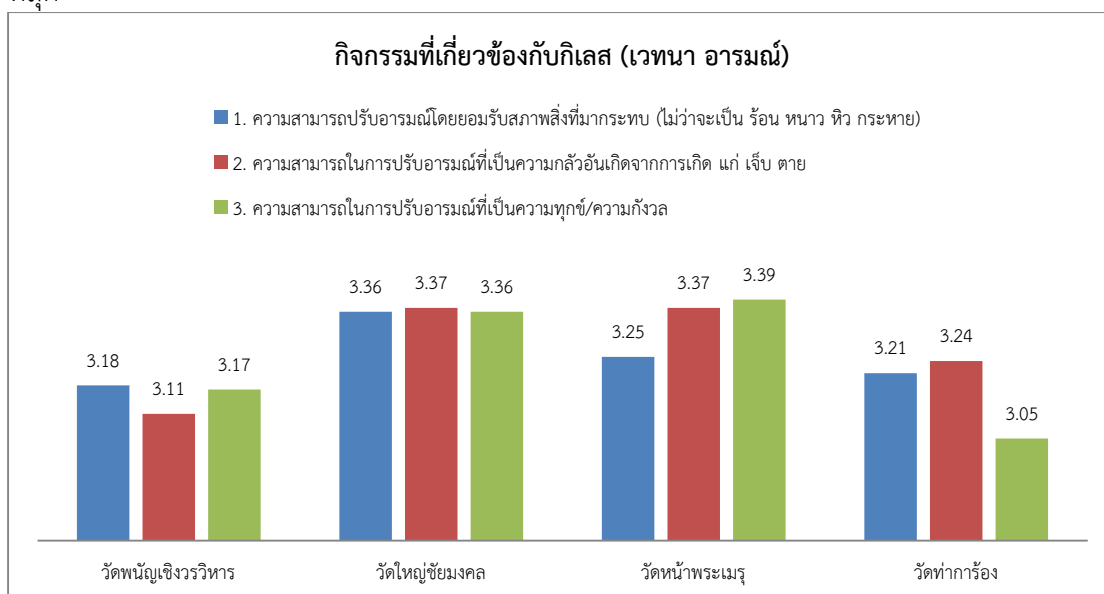
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ในเรื่องการบริหารจัดการ การให้ส่วนบุญ (กรวดน้ำ)/ การอนุโมทนาส่วนบุญให้กับคนที่ทำดีโดยเราไม่อิจฉา และการยึดหลักธรรมคือปฏิบัติในสิ่งที่ดี และเจริญภาวนา (การปฏิบัติเพื่อเข้าใจหลักธรรม) มากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.9 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี)

(6) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์)

นักท่องเที่ยวยังแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ในเรื่องความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความกลัวอันเกิดจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ความสามารถปรับอารมณ์โดยยอมรับสภาพสิ่งที่มีมากระทบ (ไม่ว่าจะเป็น ร้อน หนาว หิว กระจาย) และ ความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความทุกข์/ความกังวล มากที่สุด

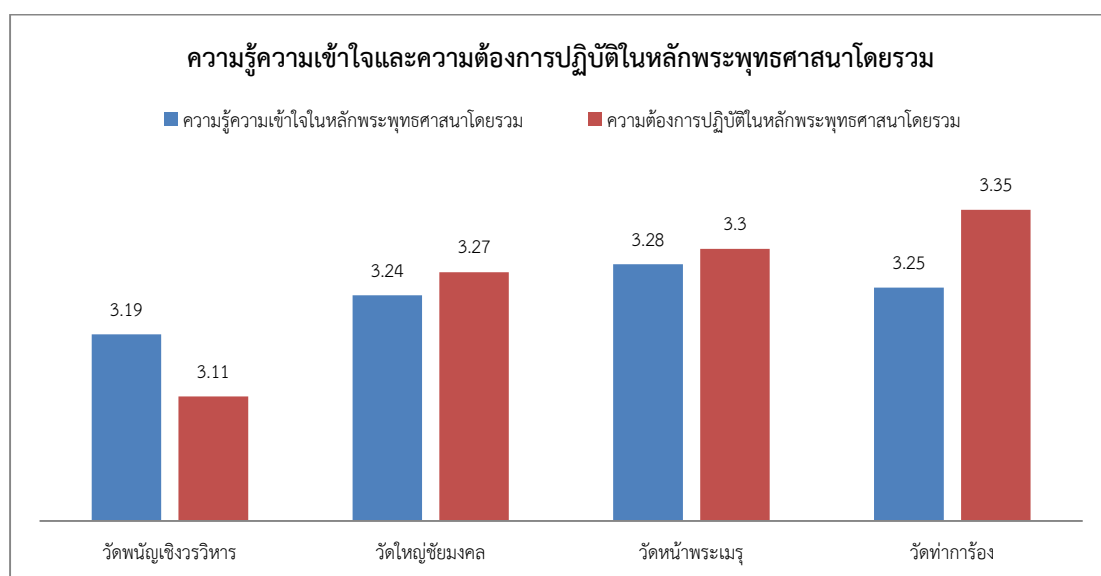

แผนภูมิที่ 1.10 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์)

1.4 ความรู้ความเข้าใจและความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา ของ
นักท่องเที่ยวยุคดิจิทัล/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ประกอบด้วย (1) ความรู้ความเข้าใจในหลัก
พระพุทธศาสนา (2) ความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา

(1) ความรู้ความเข้าใจและความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา
โดยรวม

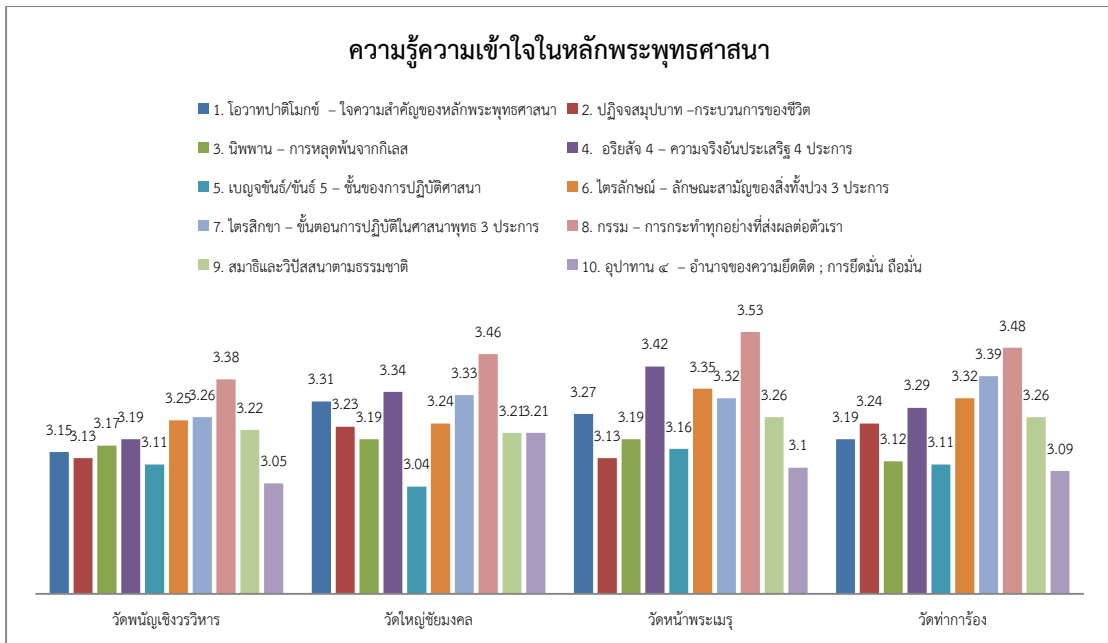
นักท่องเที่ยวยุคดิจิทัล/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุมีความรู้ความ
เข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมมากที่สุด ส่วนนักท่องเที่ยวยุคดิจิทัล/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้
พระที่วัดท่าการ้อง มีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมมากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.11 แสดงความรู้ความเข้าใจและความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวม

(2) ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา

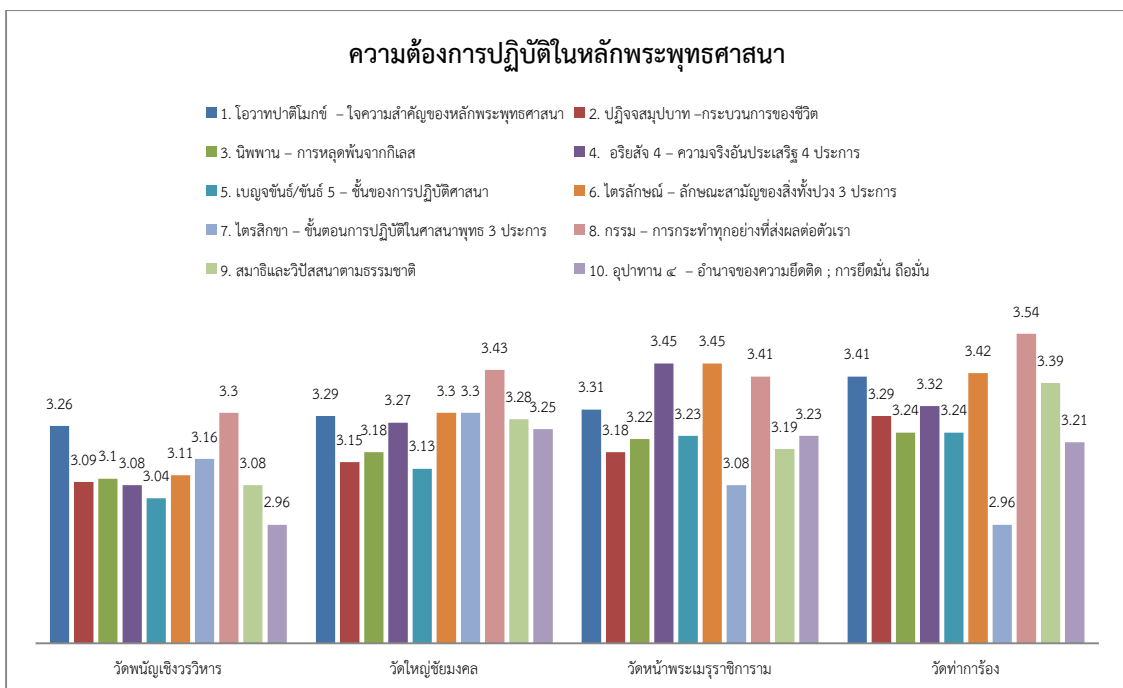
นักท่องเที่ยวยุคดิจิทัล/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระทั้ง 4 วัด มีความรู้ความเข้าใจ
ในหลักพระพุทธศาสนาในเรื่องกรรม – การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทาง
กาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) มากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.12 แสดงความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา

(3) ความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา

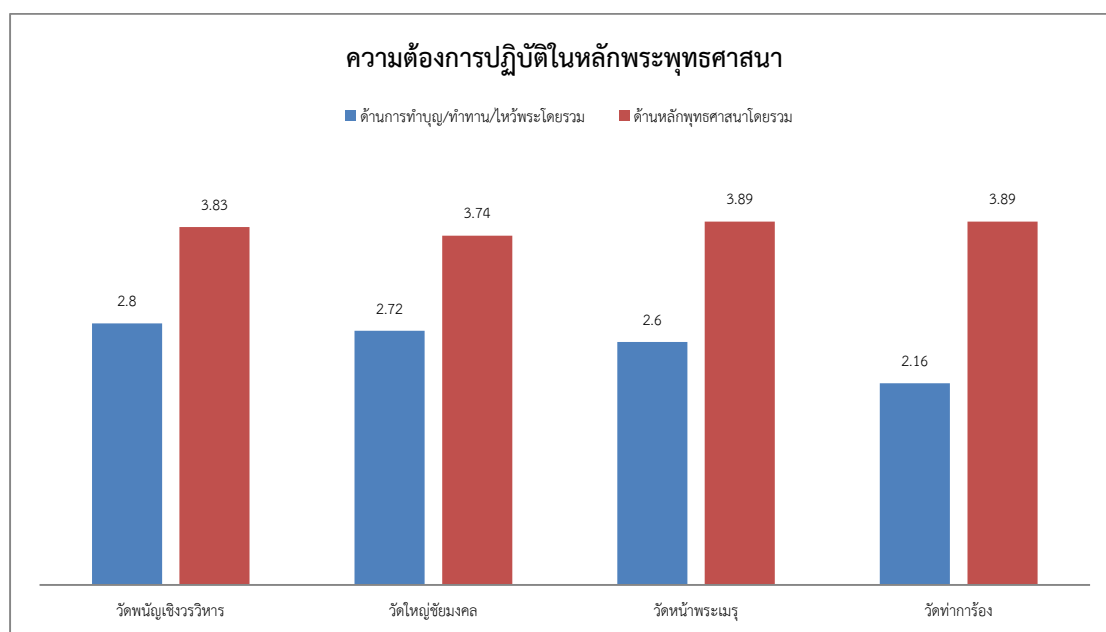
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระทั้ง 4 วัด มีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาในเรื่องกรรม - การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) มากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.13 แสดงความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา

1.5 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระและปฏิบัติธรรมในเรื่องต่างๆ ประกอบด้วย (1) ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และ (2) ด้านหลักพุทธศาสนา

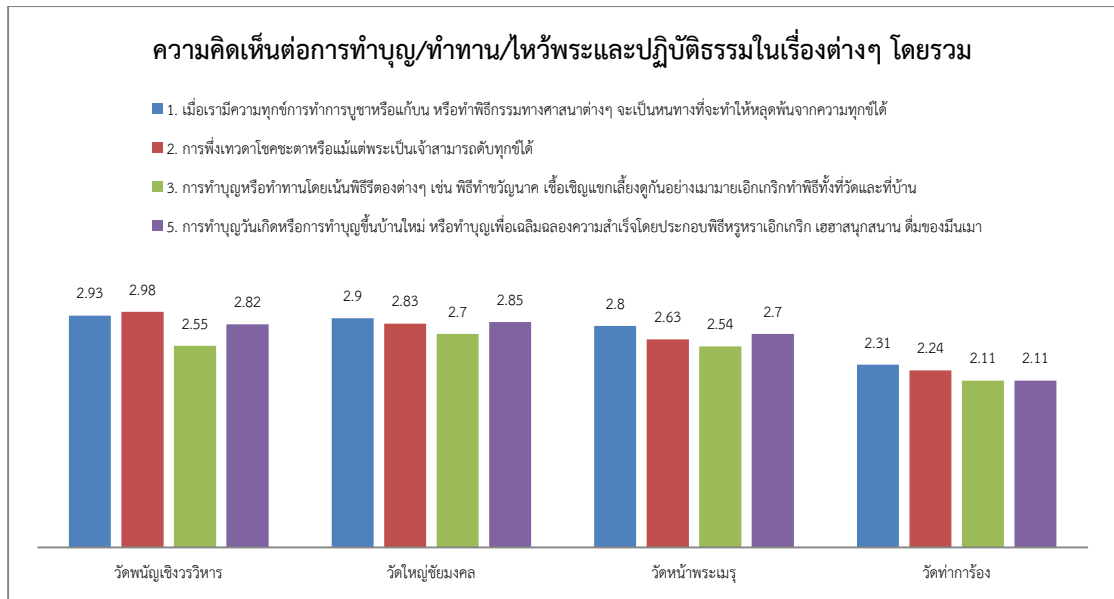
(1) ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระและปฏิบัติธรรมในเรื่องต่างๆ
นักท่องเที่ยวยุคใหม่/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่ทั้ง 4 วัดมีความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ด้านหลักพุทธศาสนามากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.14 แสดงความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระและปฏิบัติธรรมในเรื่องต่างๆ

(2) ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

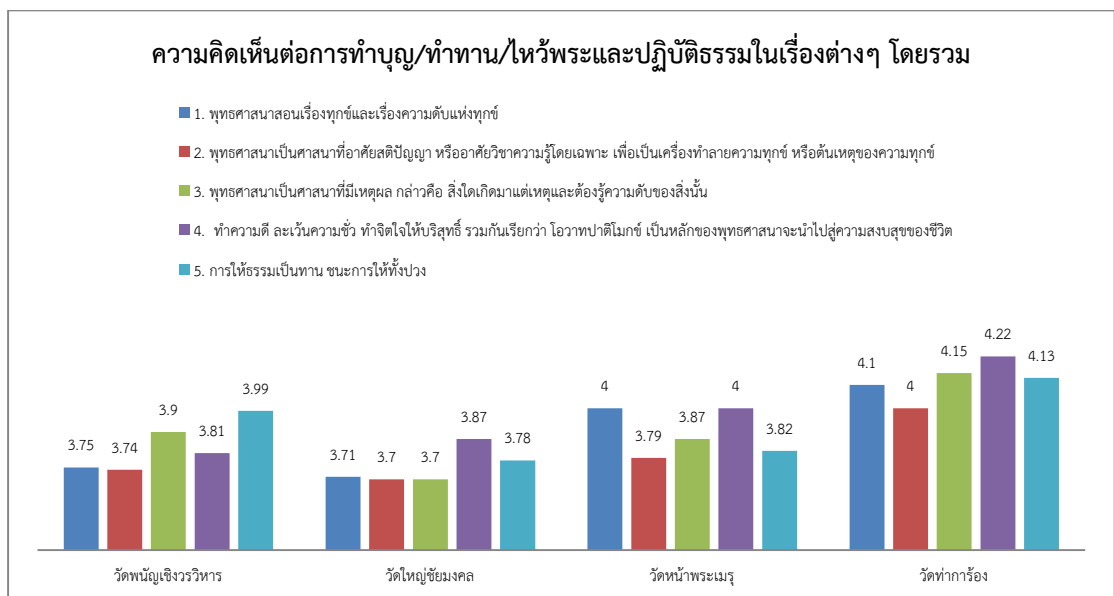
นักท่องเที่ยวยุคใหม่/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่ทั้ง 4 วัด มีความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ การพึ่งเทวดาโชคชะตาหรือแม่แต่พระเป็นเจ้าสามารถได้ทุกซี้ได้มากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.15 แสดงด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

(3) ด้านหลักพุทธศาสนา

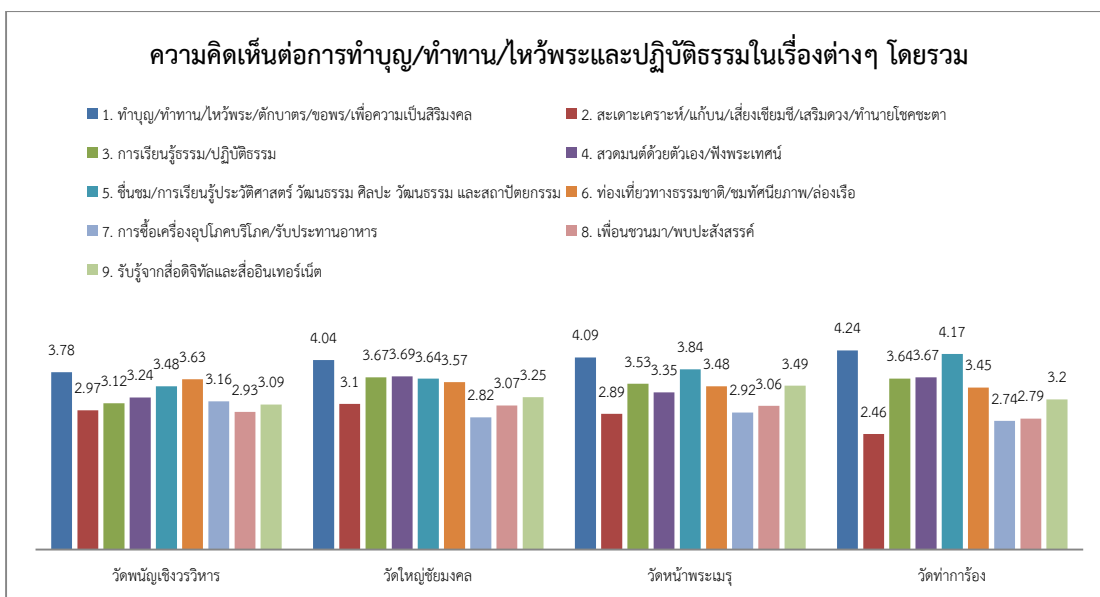
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดวัดท่าการ้อง มีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนามากที่สุดใน 4 วัด ทุกเรื่อง

แผนภูมิที่ 1.16 แสดงด้านหลักพุทธศาสนา

1.6 เหตุจูงในการท่องเที่ยววัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระทั้ง 4 วัด มีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด ในเรื่องทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ตักบาตร/ขอพร/เพื่อความเป็นสิริมงคล มากที่สุด

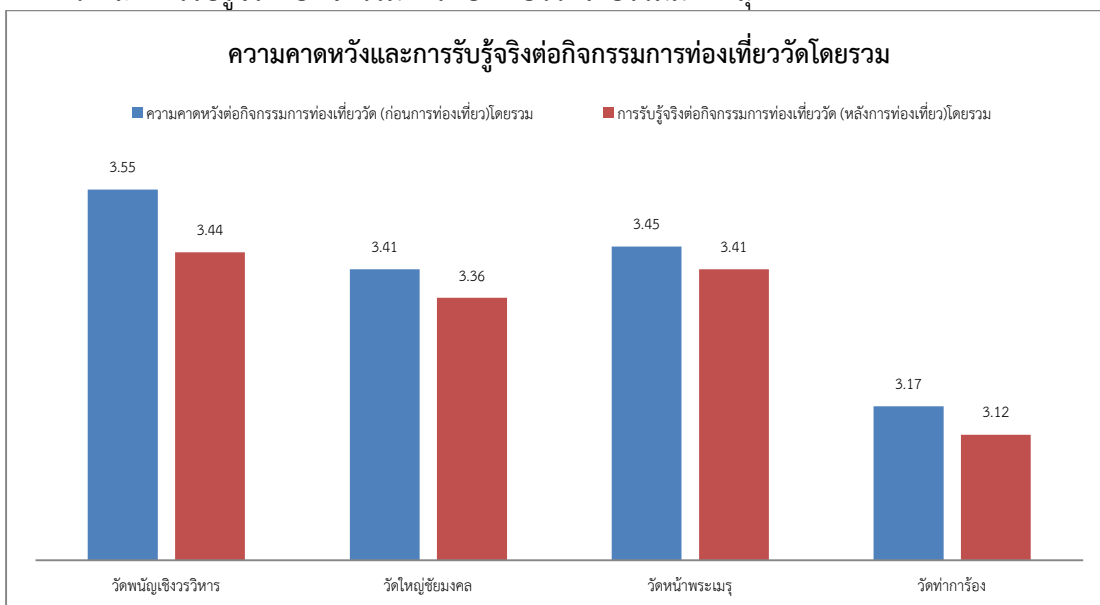

แผนภูมิที่ 1.17 แสดงเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.7 ความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(1) ความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดโดยรวม

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดโดยรวมมากที่สุด

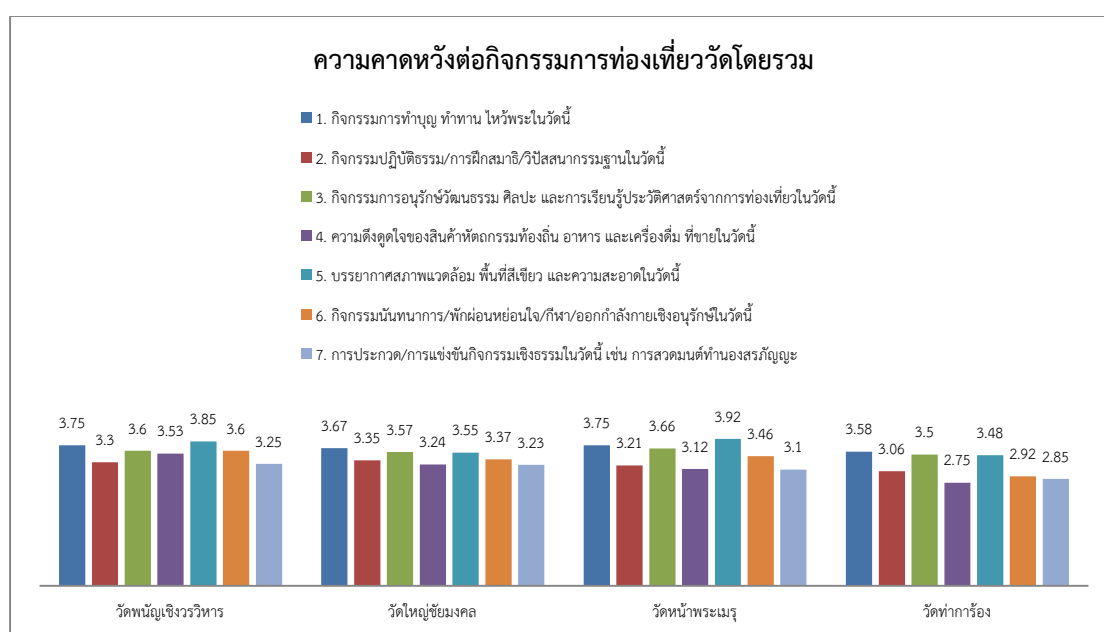

แผนภูมิที่ 1.18 แสดงความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดโดยรวม

(2) ความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด (ก่อนการท่องเที่ยว) ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด ในเรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัด มากที่สุด นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคลและวัดหน้าพระเมรุ มีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด ในเรื่อง กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้

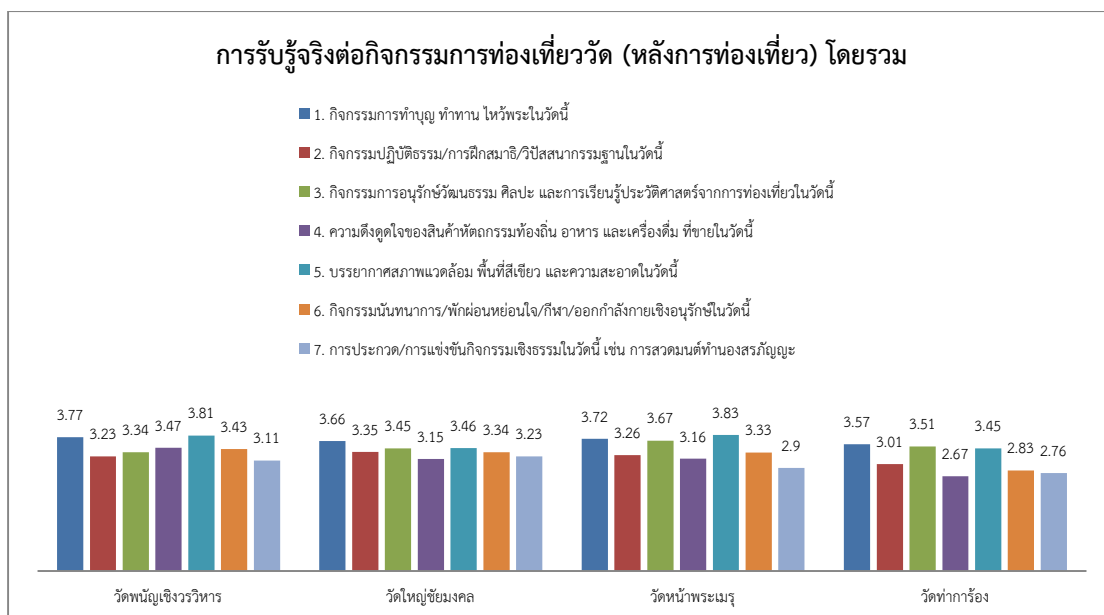
ส่วนนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด ในเรื่องกิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้มากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.19 แสดงความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด (ก่อนการท่องเที่ยว) ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(3) การรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด (หลังการท่องเที่ยว) ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

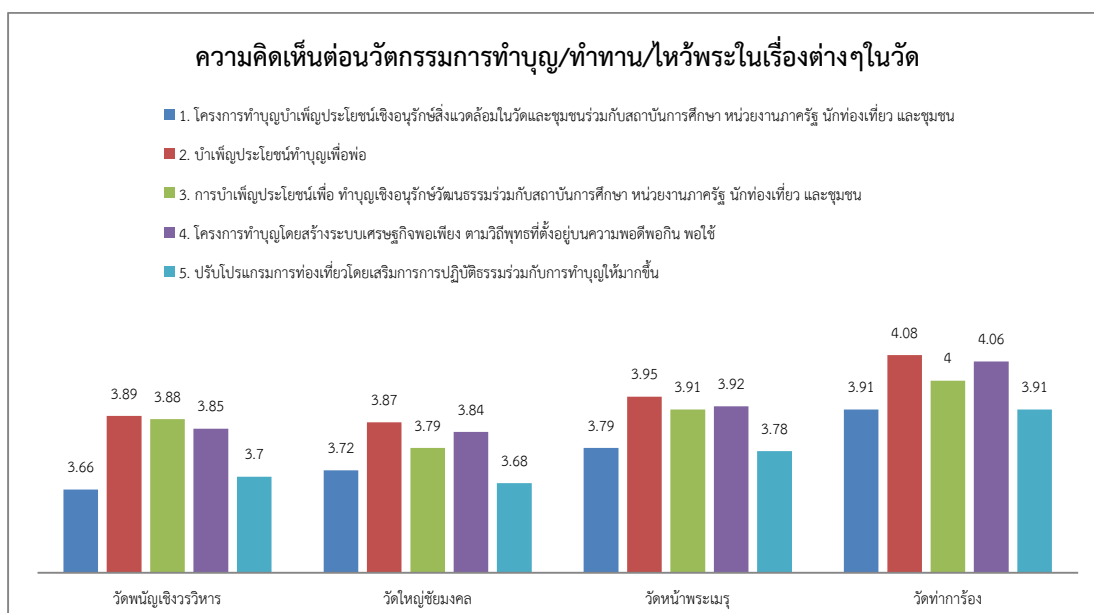
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด ในเรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ มากที่สุด นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคลและวัดหน้าพระเมรุ มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด ในเรื่องกิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้มากที่สุด และนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด ในเรื่องกิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ มากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.20 แสดงการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด (หลังการท่องเที่ยว) ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.8 ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

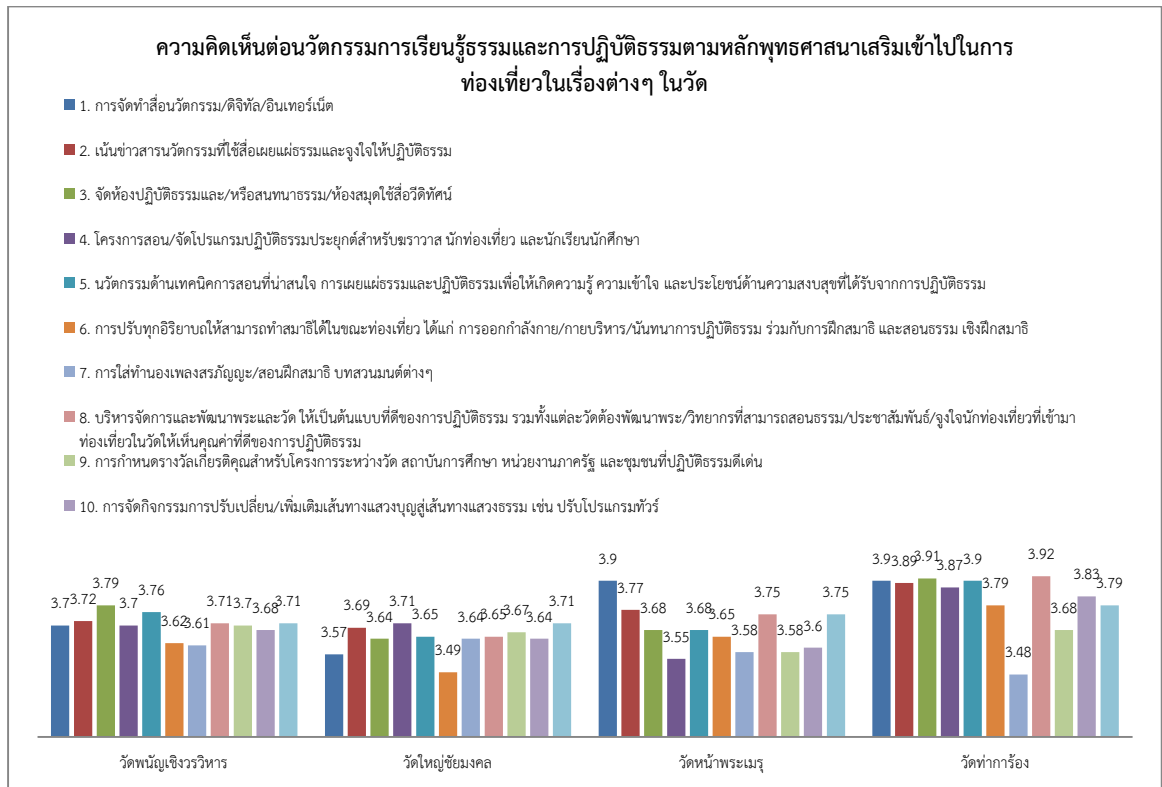
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด ทุกเรื่องมากที่สุด ใน 4 วัด

แผนภูมิที่ 1.21 แสดงความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.9 ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

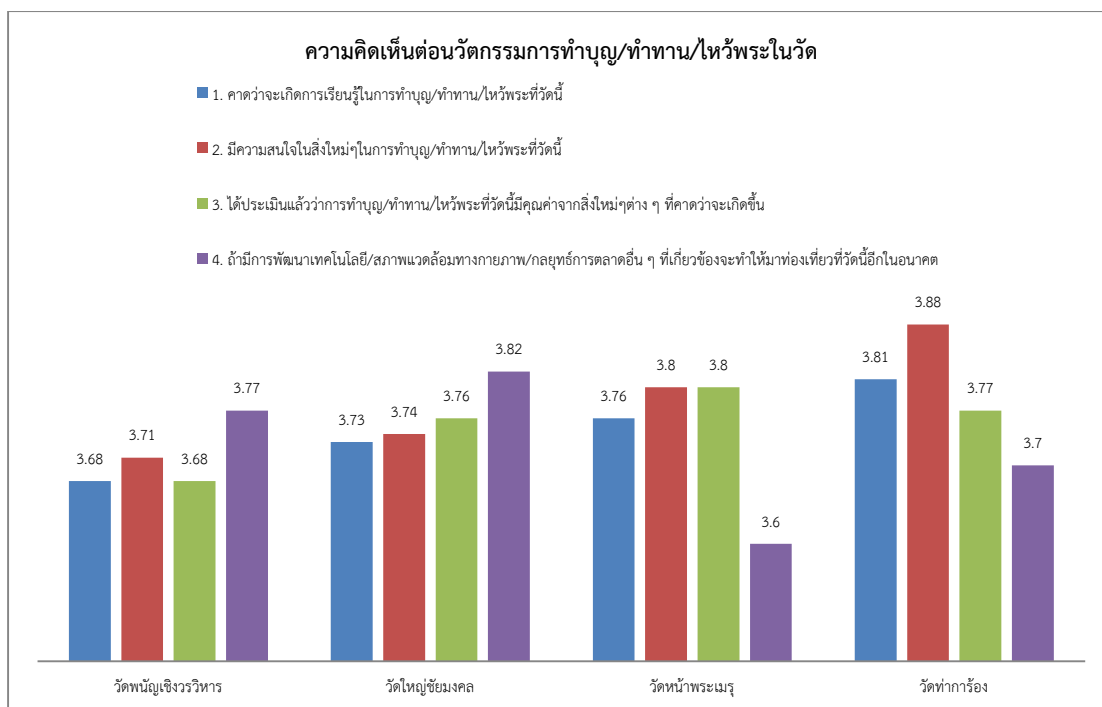
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทุกเรื่องมากที่สุด ใน 4 วัด

แผนภูมิที่ 1.22 แสดงความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.10 ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหารและวัดใหญ่ชัยมงคล มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด ในเรื่องถ้ามีการพัฒนาเทคโนโลยี/สภาพแวดล้อมทางกายภาพ/กลยุทธ์การตลาดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้มาท่องเที่ยวที่วัดนี้อีกในอนาคตมากที่สุด นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด ในเรื่องได้ประเมินแล้วว่าการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้มีคุณค่าจากสิ่งใหม่ๆ ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นมากที่สุด และนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องมีความสนใจในสิ่งใหม่ๆ ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ มากที่สุด

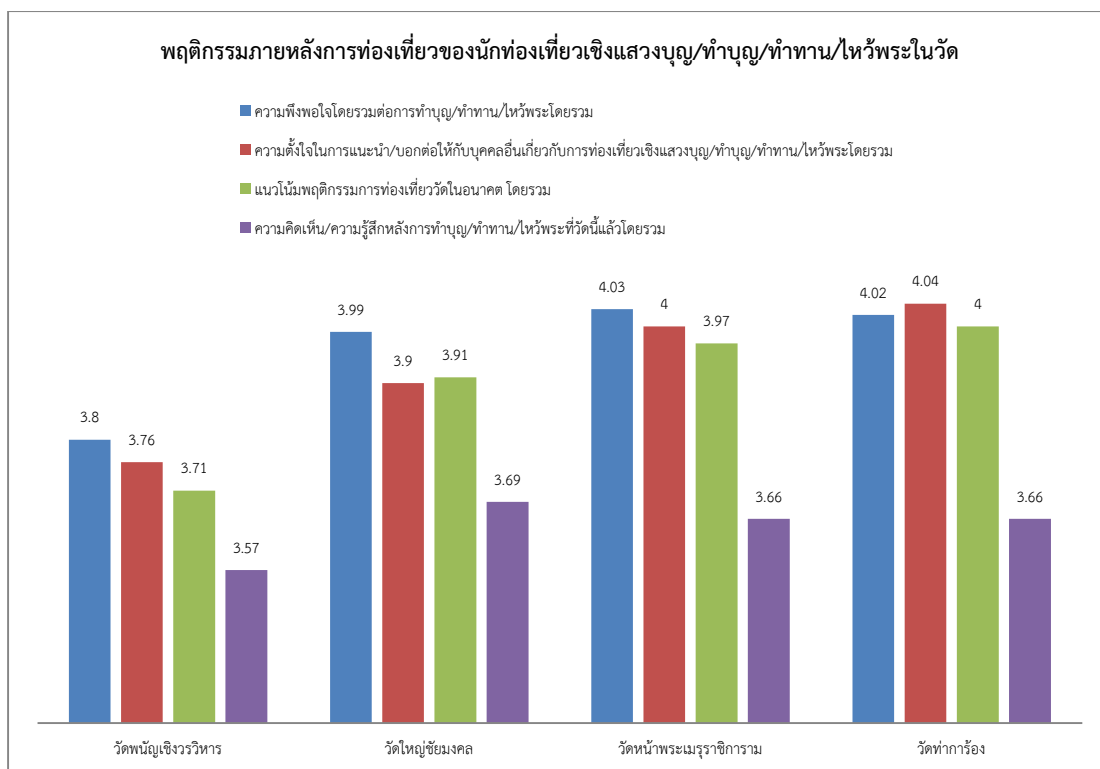

แผนภูมิที่ 1.23 แสดงความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.11 พฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย (1) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (2) ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (3) แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต (4) ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้แล้ว

(1) พฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม

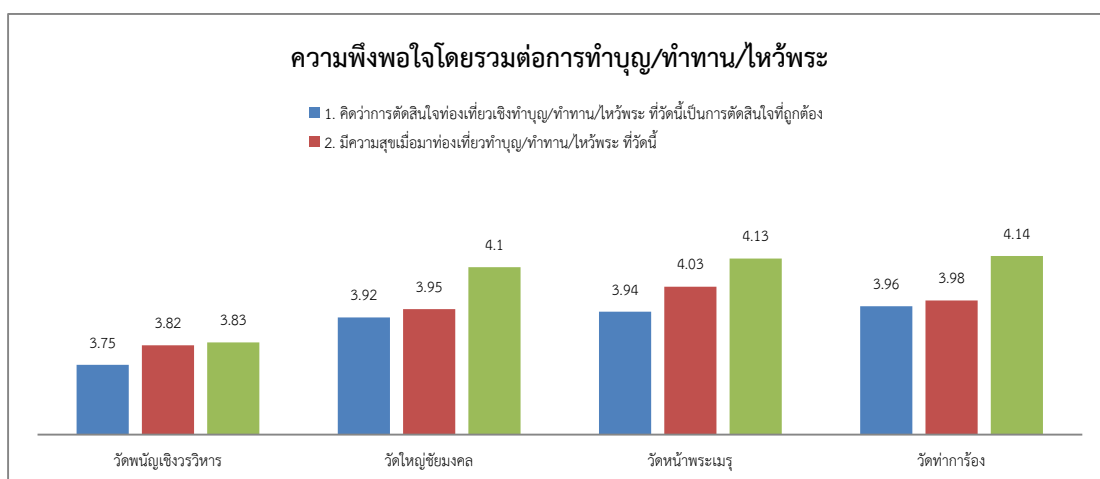
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุมีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยรวมมากที่สุด
 นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่ากาห้อง มีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในรูปแบบเชิงธรรม/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยรวมและแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตมากที่สุด
 ส่วนนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต โดยรวมมากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.24 แสดงพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม

(2) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

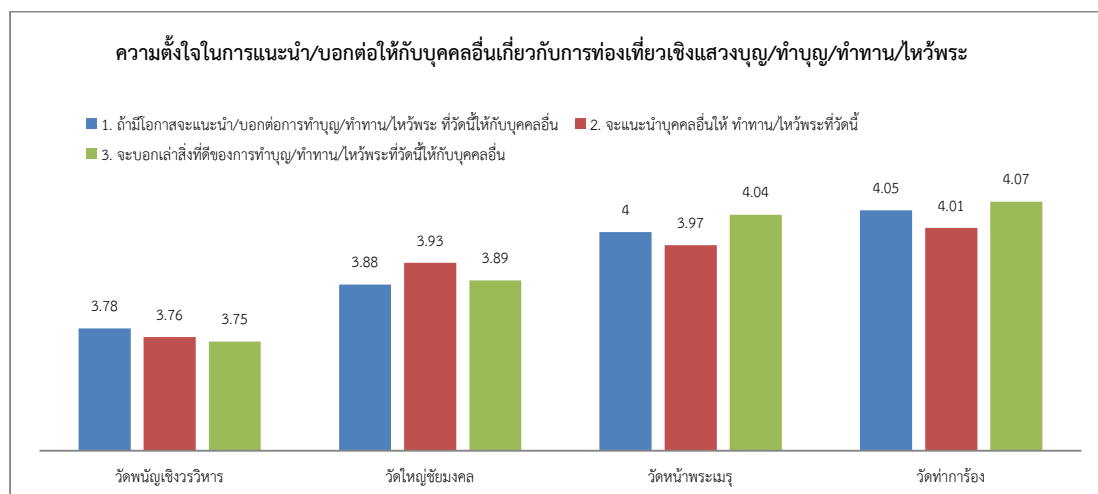
นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในเรื่อง คิดว่าการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ที่วัดนี้เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องและประเมินความพึงพอใจโดยรวมต่อการท่องเที่ยวเชิงทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้มากที่สุดและนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุมีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องมีความสุขเมื่อมาท่องเที่ยวทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้มากที่สุด

แผนภูมิที่ 1.25 แสดงความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

(3) ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง แสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

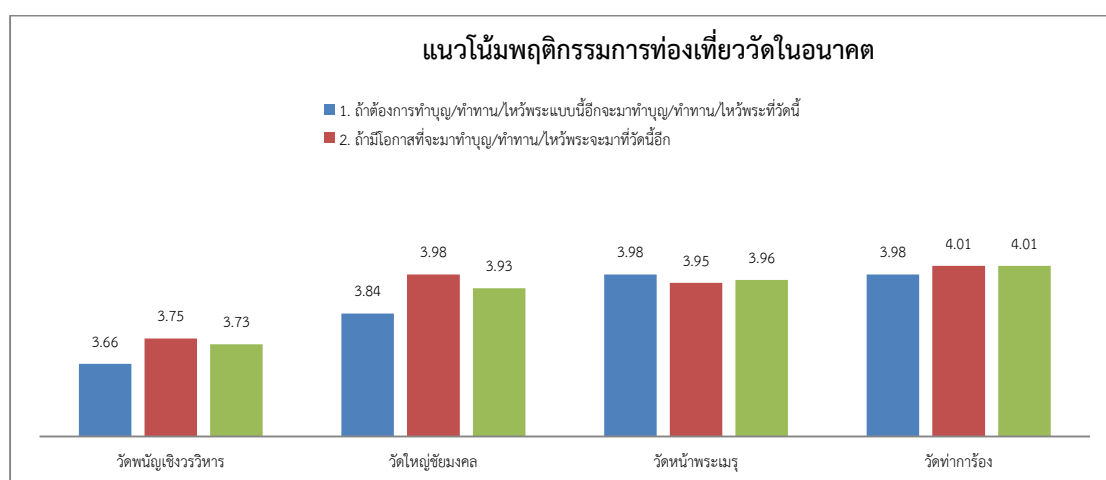
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้องมีพฤติกรรม
ภายหลังการท่องเที่ยว : ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในรูป
เชิงธรรม/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ มากที่สุดในทุกเรื่อง

แผนภูมิที่ 1.26 แสดงความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

(4) แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต

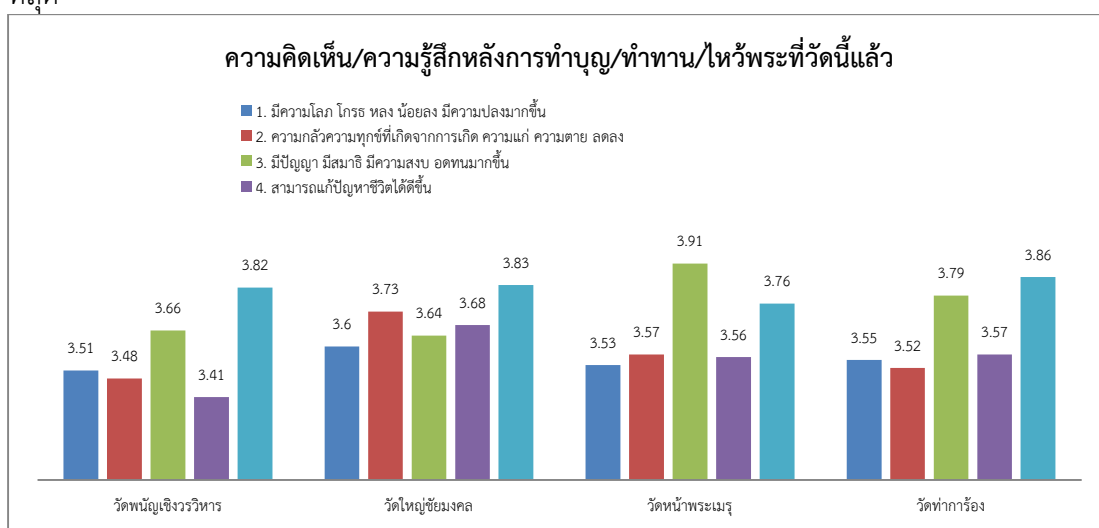
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้องมีพฤติกรรม
ภายหลังการท่องเที่ยว : แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตมากที่สุดในทุกเรื่อง

แผนภูมิที่ 1.27 แสดงแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต

(5) ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้แล้ว

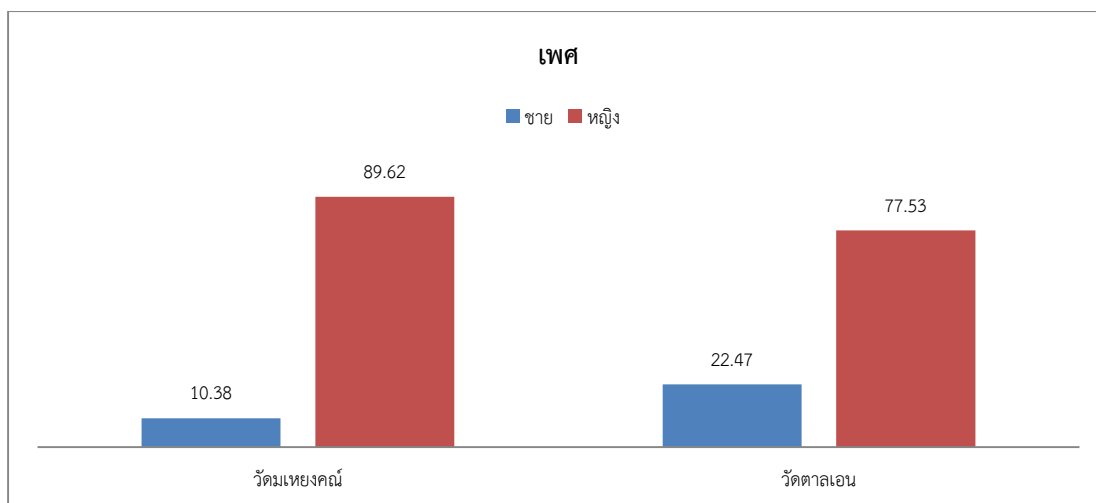
นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคลมีพฤติกรรมภายหลังจากการท่องเที่ยว : ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้แล้ว ในเรื่องมีความโลภ โกรธ หลง น้อยลง มีความปลงมากขึ้นสามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ดีขึ้น และความกลัวความทุกข์ที่เกิดจากการเกิด ความแก่ ความตาย ลดลง มากที่สุด นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีพฤติกรรมภายหลังจากการท่องเที่ยว : ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้แล้ว มีปัญญา มีสมาธิ มีความสงบ อุดหนุนมากขึ้นมากที่สุด นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีพฤติกรรมภายหลังจากการท่องเที่ยว : ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้แล้ว ในเรื่องคิดดี ทำดี พูดดี มากขึ้นมากที่สุด

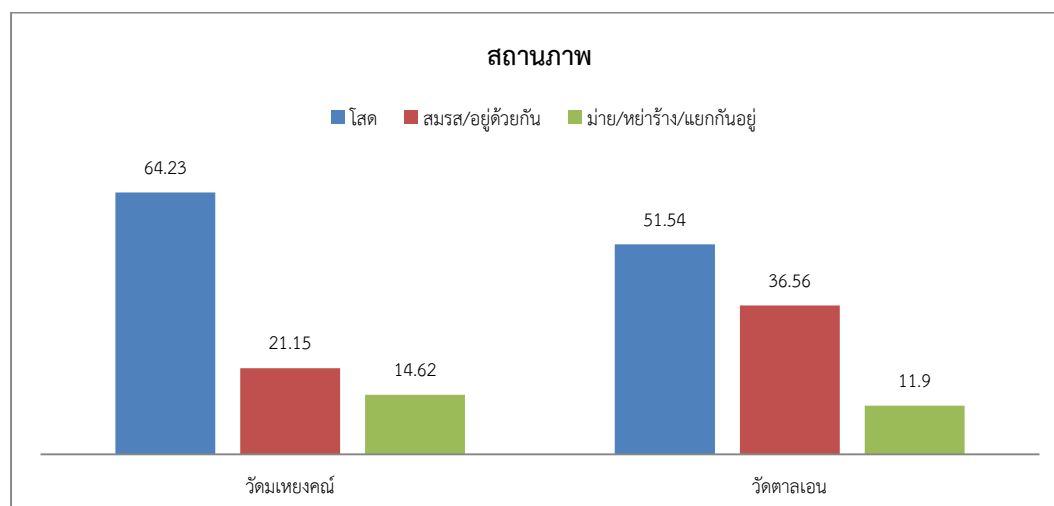
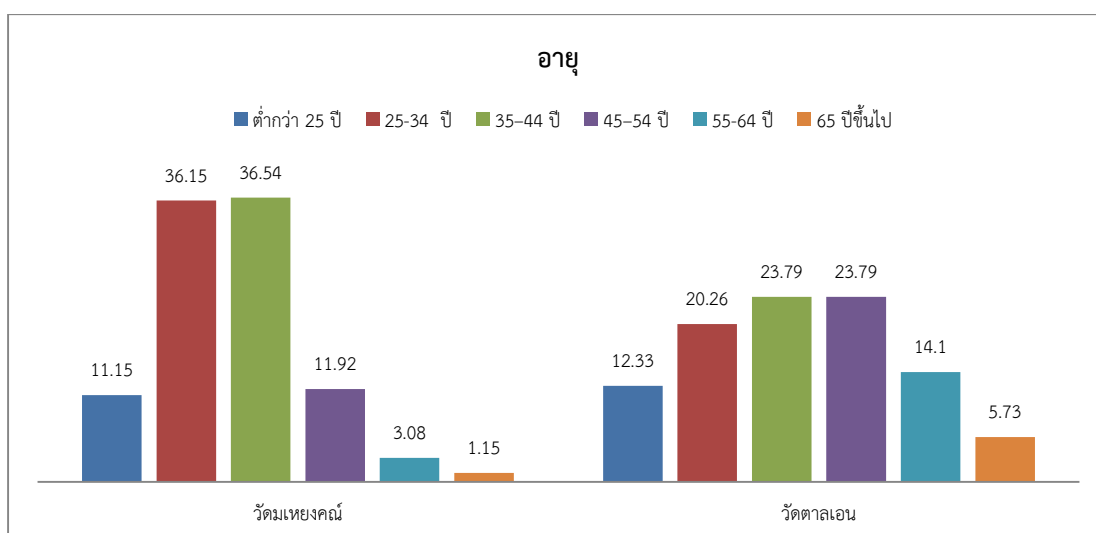
แผนภูมิที่ 1.28 แสดงความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้แล้ว

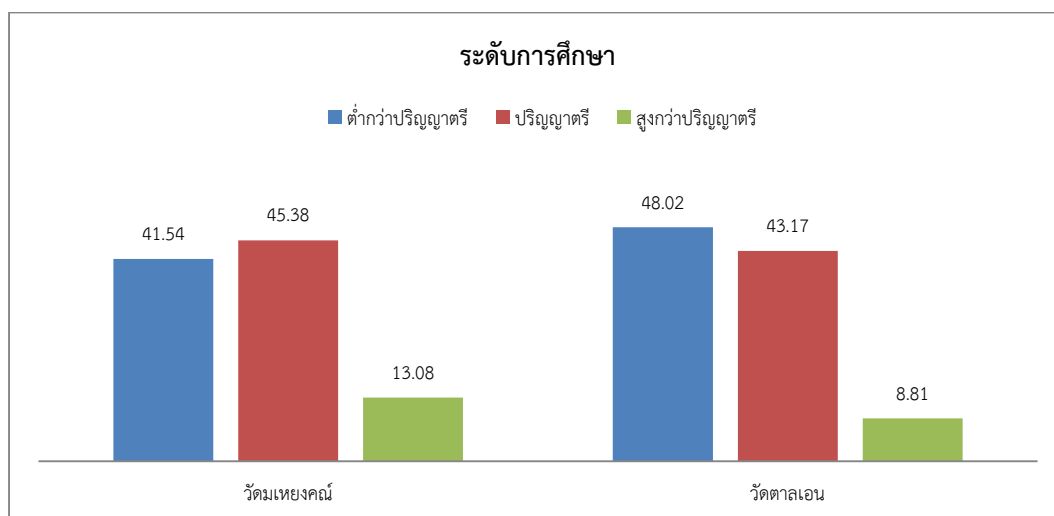
2. กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 35-44 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ส่วนตัวต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คือ กรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 2 คน จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 17 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ย 7 ปี เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติธรรมโดยเฉลี่ย 3 วัน 3 คืน วิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่โดยรถยนต์ส่วนตัว ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 35-44 ปี และ 45-54 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้ส่วนตัวต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คือ กรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 10 คน จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 19 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ย 8 ปี เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติธรรมพระโดยเฉลี่ย 5 วัน 4 คืน วิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่โดยรถยนต์ส่วนตัว

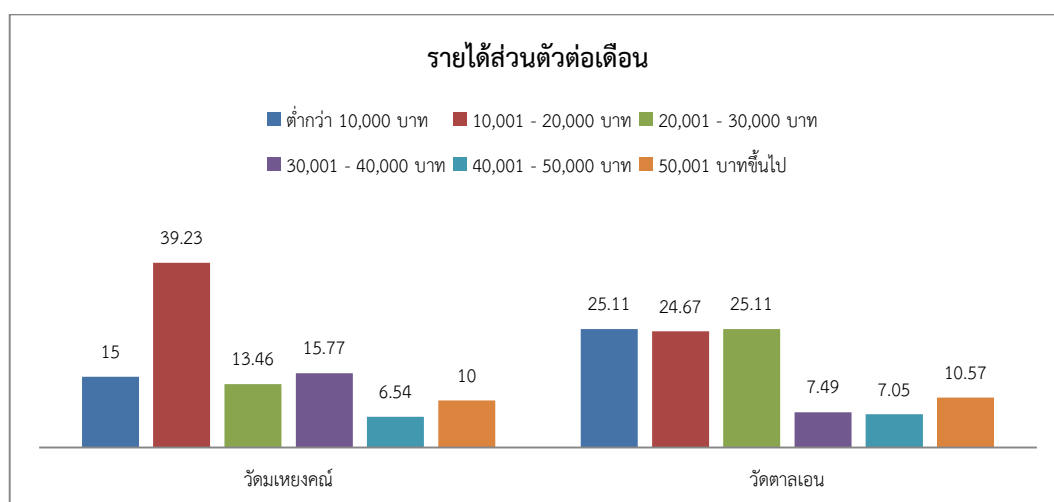
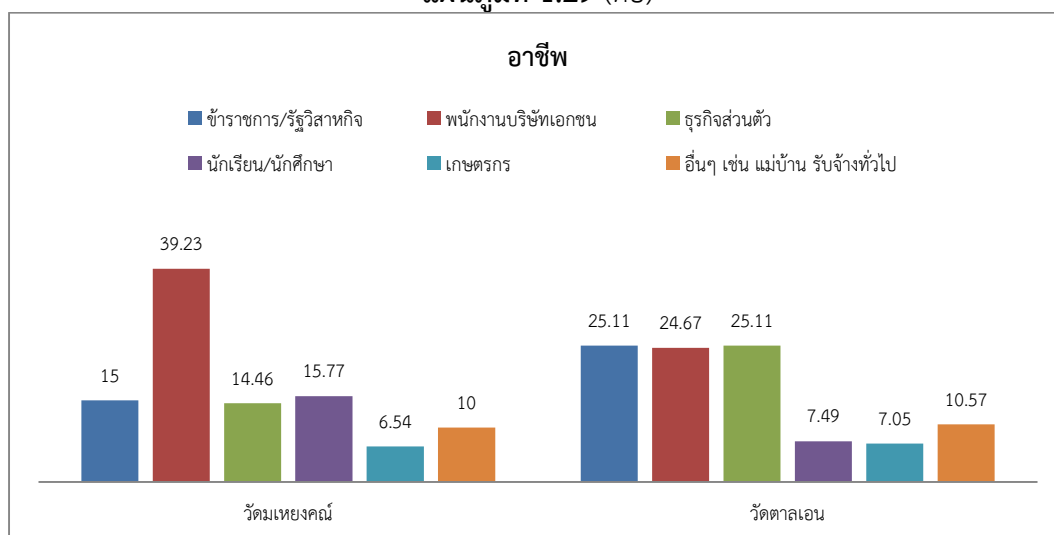

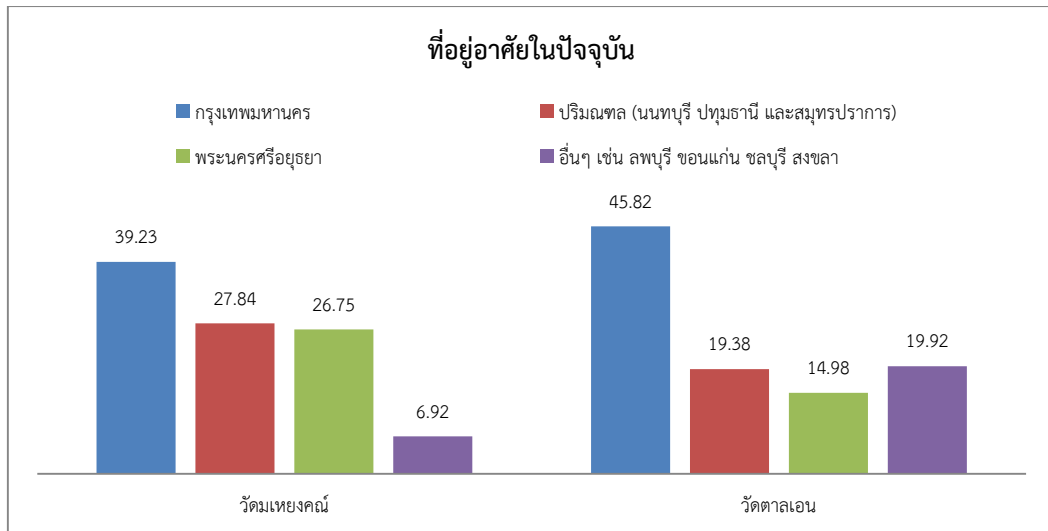
แผนภูมิที่ 1.29 แสดงลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่
(1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดतालเอน

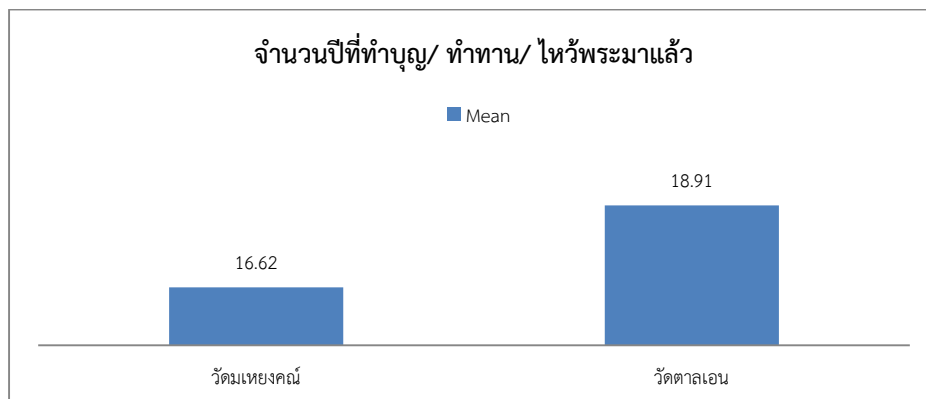
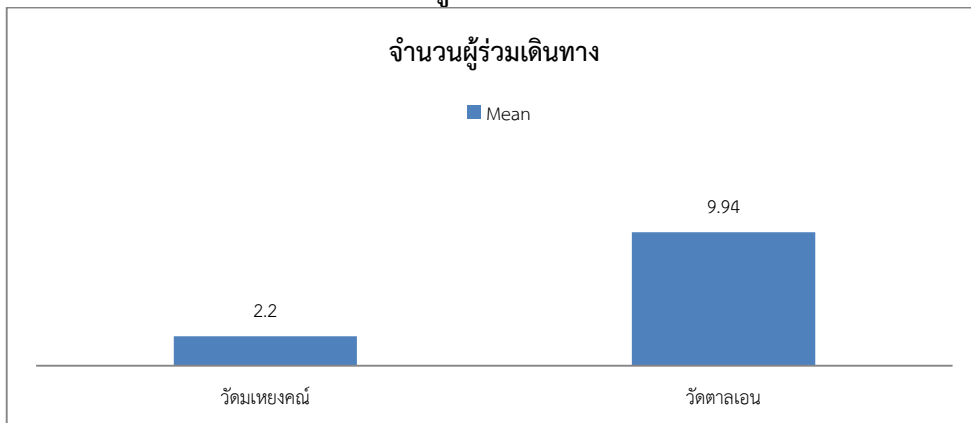

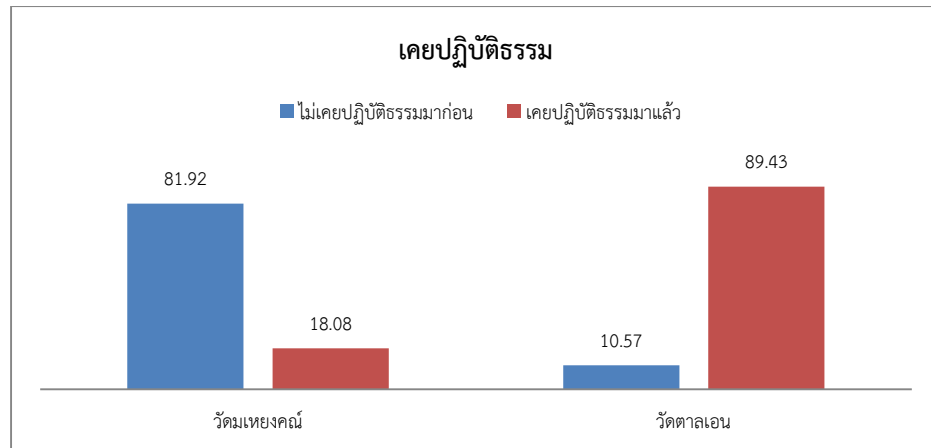
แผนภูมิที่ 1.29 (ต่อ)

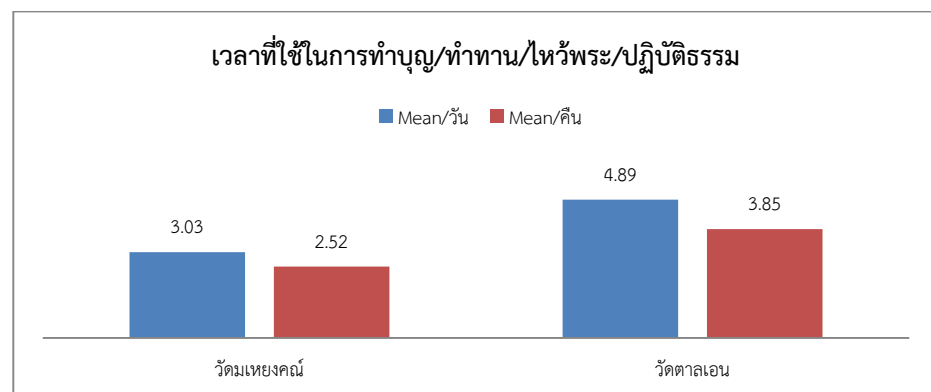
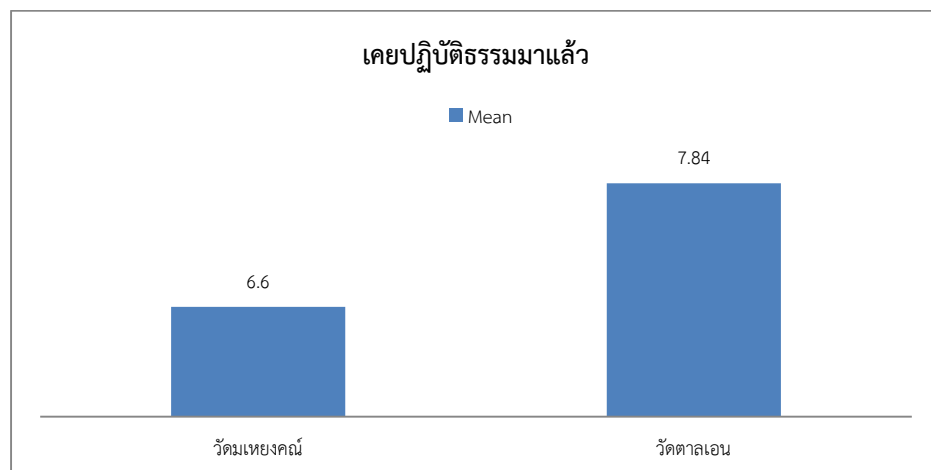

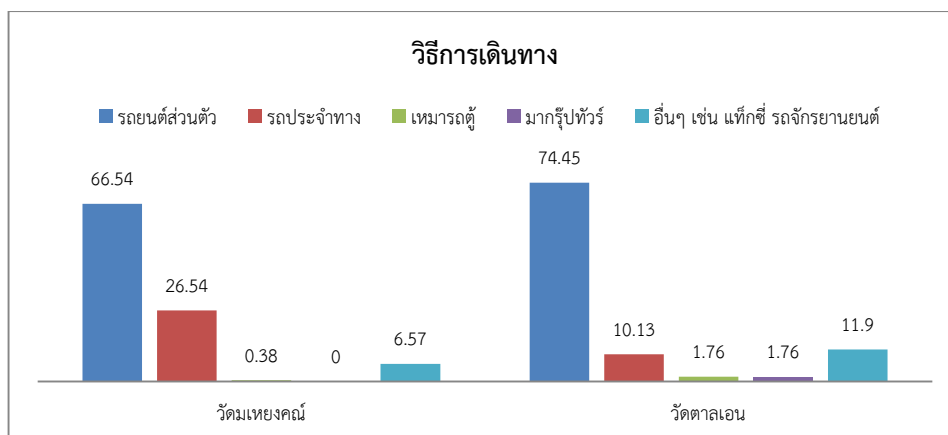
แผนภูมิที่ 1.29 (ต่อ)

แผนภูมิที่ 1.29 (ต่อ)

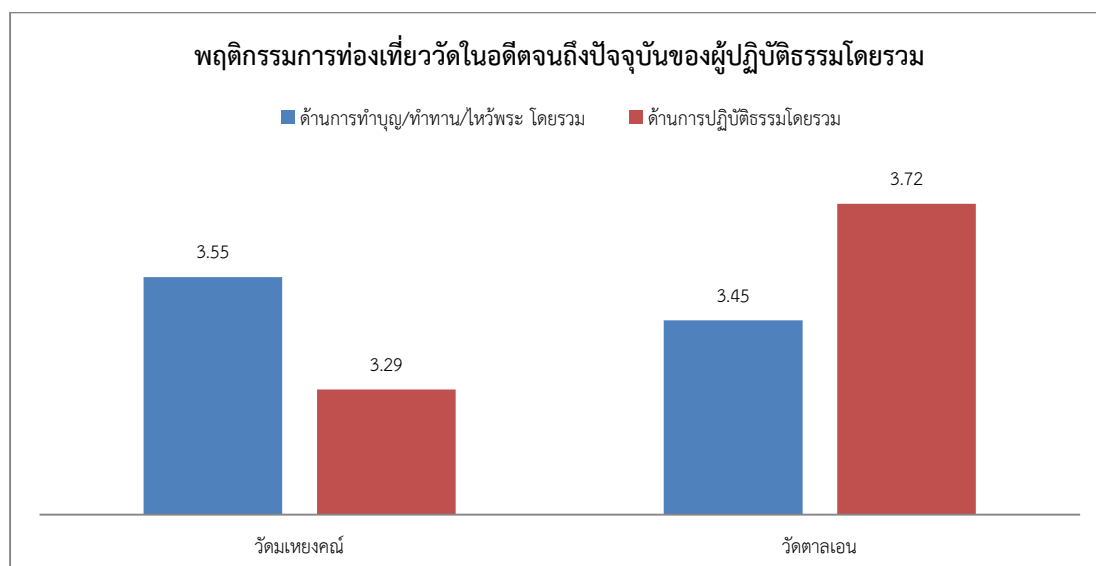

แผนภูมิที่ 1.29 (ต่อ)

1.14 พฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบันของผู้ปฏิบัติธรรม ประกอบด้วย
(1) ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (2) ด้านการปฏิบัติธรรม

(1) พฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบันของผู้ปฏิบัติธรรมโดยรวม

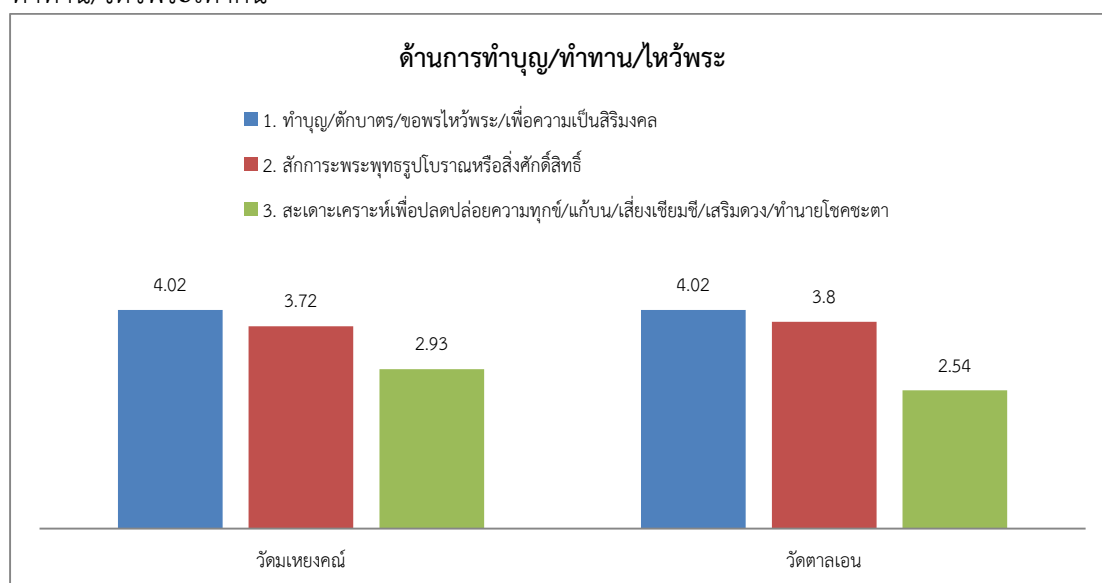
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบันด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยรวมมากกว่าส่วนผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดतालเอน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบันด้านการปฏิบัติธรรมโดยรวมมากกว่า

แผนภูมิที่ 1.30 แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบันของผู้ปฏิบัติธรรมโดยรวม

(2) ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

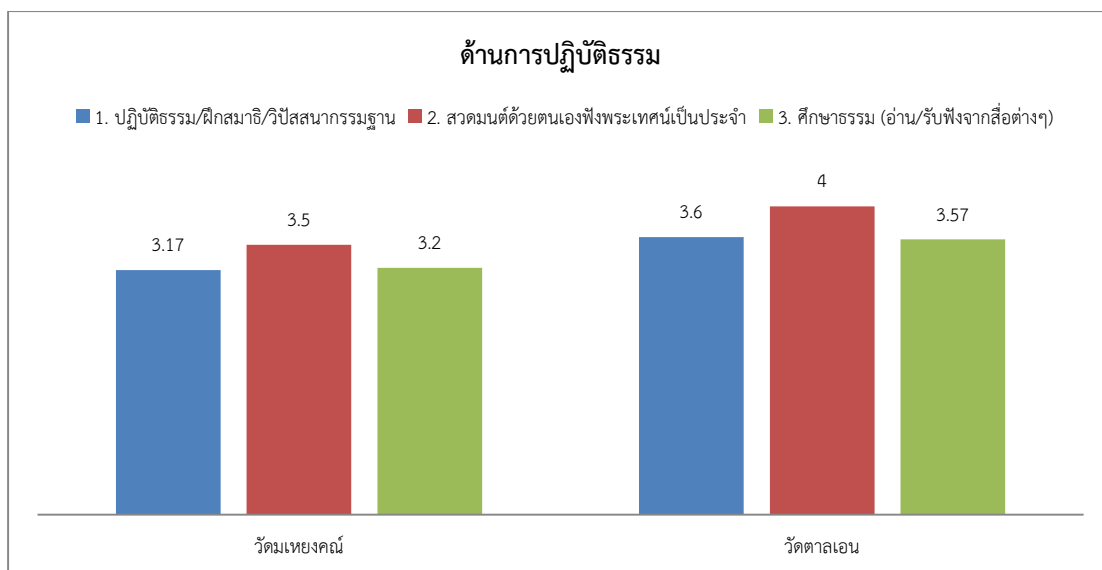
วัดมเหยงคณ์มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในเรื่อง สะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี้ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตามากกว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องสักการะพระพุทธรูปโบราณหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัดตาลเอนมากกว่าส่วนในเรื่องทำบุญ/ตักบาตร/ขอพรไหว้พระ/เพื่อความเป็นสิริมงคลผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์และวัดตาลเอน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระเท่ากัน

แผนภูมิที่ 1.31 แสดงด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

(3) ด้านการปฏิบัติธรรม

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบันด้านการปฏิบัติธรรมกว่าวัดมเหยงคณ์ในทุกเรื่อง

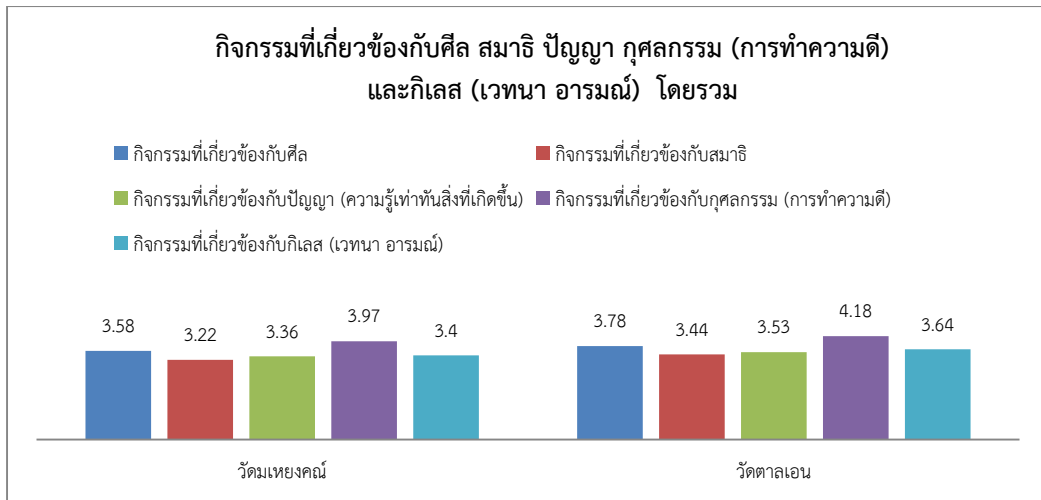

แผนภูมิที่ 1.32 แสดงด้านการปฏิบัติธรรม

1.15 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล สมาธิ ปัญญา กุศลกรรม (การทำความดี) และกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของผู้ปฏิบัติธรรม ประกอบด้วย (1) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล (2) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ (3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) (4) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) และ (5) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์)

(1) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล สมาธิ ปัญญา กุศลกรรม (การทำความดี) และกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของผู้ปฏิบัติธรรมโดยรวม

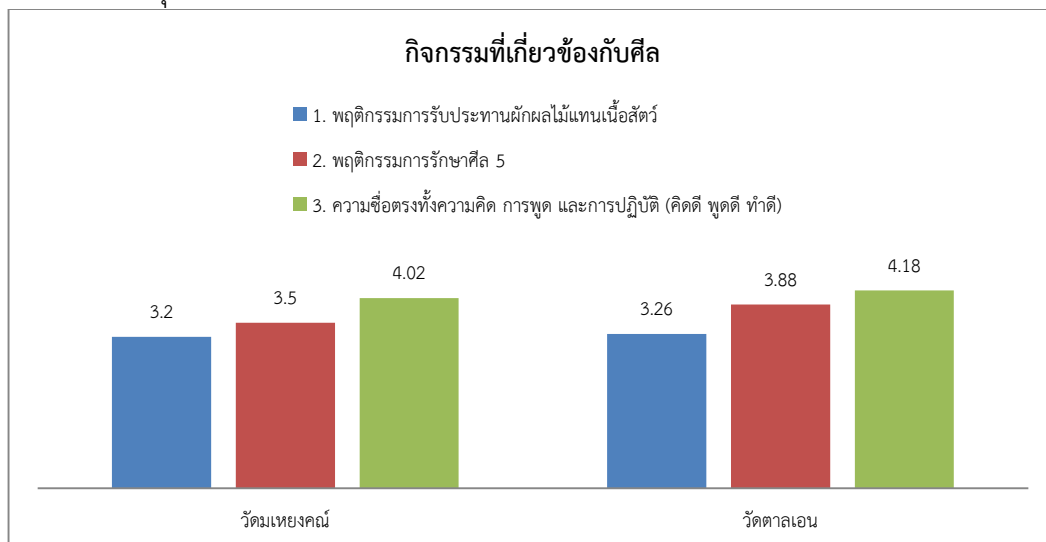
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล สมาธิ ปัญญา กุศลกรรม (การทำความดี) และกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของผู้ปฏิบัติธรรมโดยรวมมากกว่าวัดมเหยงคณ์ในทุกด้าน

แผนภูมิที่ 1.33 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล สมาธิ ปัญญา กุศลกรรม (การทำความดี) และกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของผู้ปฏิบัติธรรมโดยรวม

(2) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล

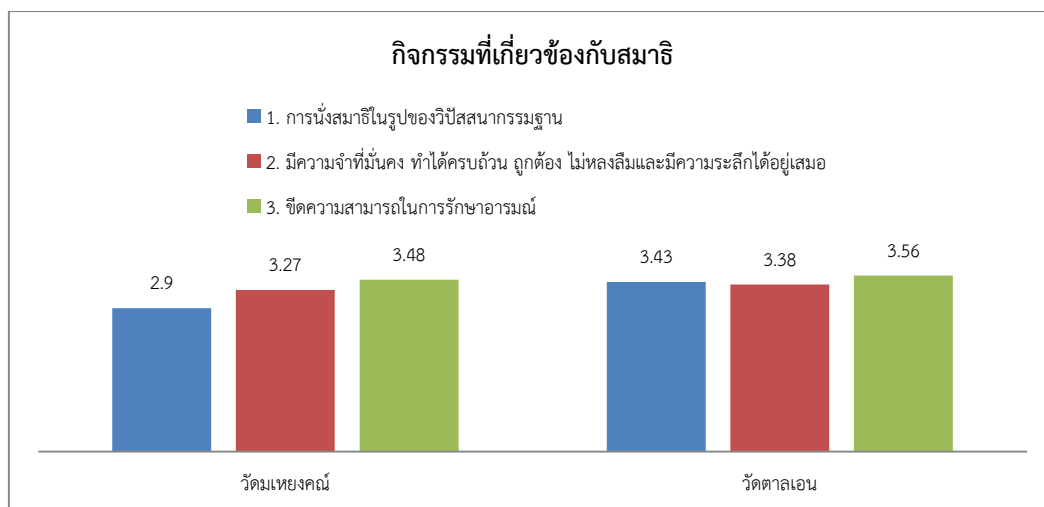
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล โดยรวมมากกว่า วัดมเหยงคณ์ในทุกเรื่อง

แผนภูมิที่ 1.34 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล

(3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ

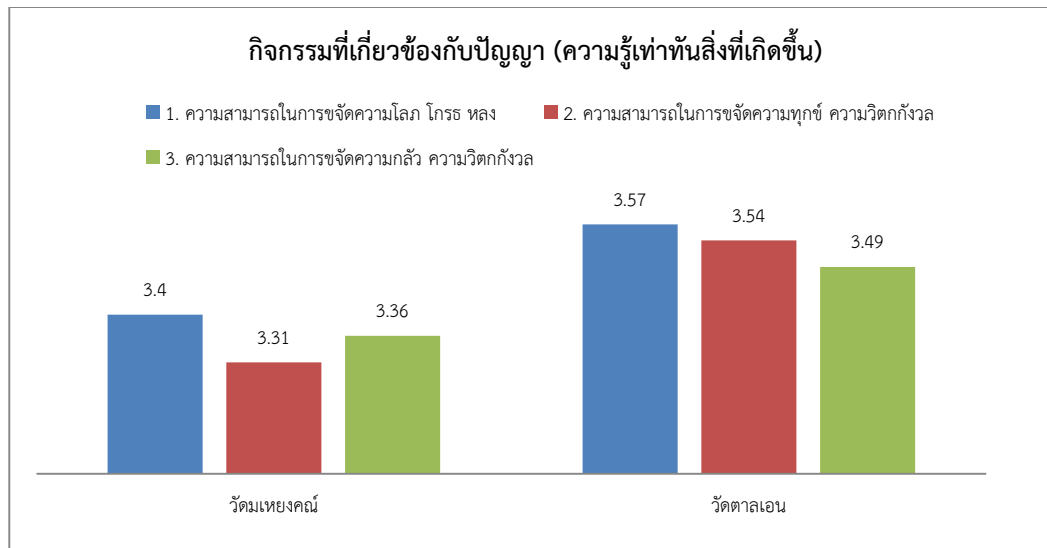
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิมากกว่าวัดมเหยงคณ์ในทุกเรื่อง

แผนภูมิที่ 1.35 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ

(4) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น)

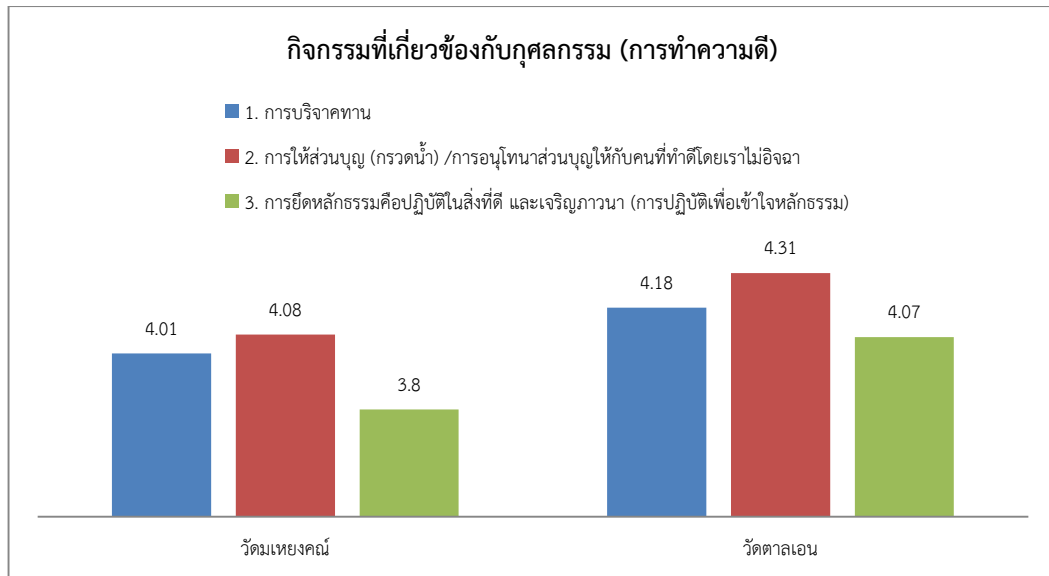
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) มากกว่าวัดมเหยงคณ์ในทุกเรื่อง

แผนภูมิที่ 1.36 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น)

(5) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี)

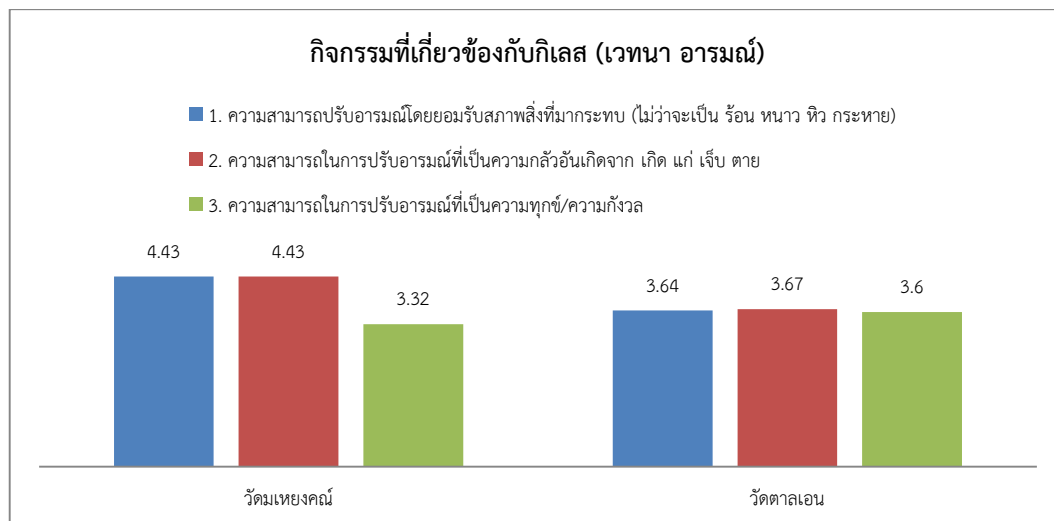
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) มากกว่าวัดมเหยงคณ์ในทุกเรื่อง

แผนภูมิที่ 1.37 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี)

(6) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์)

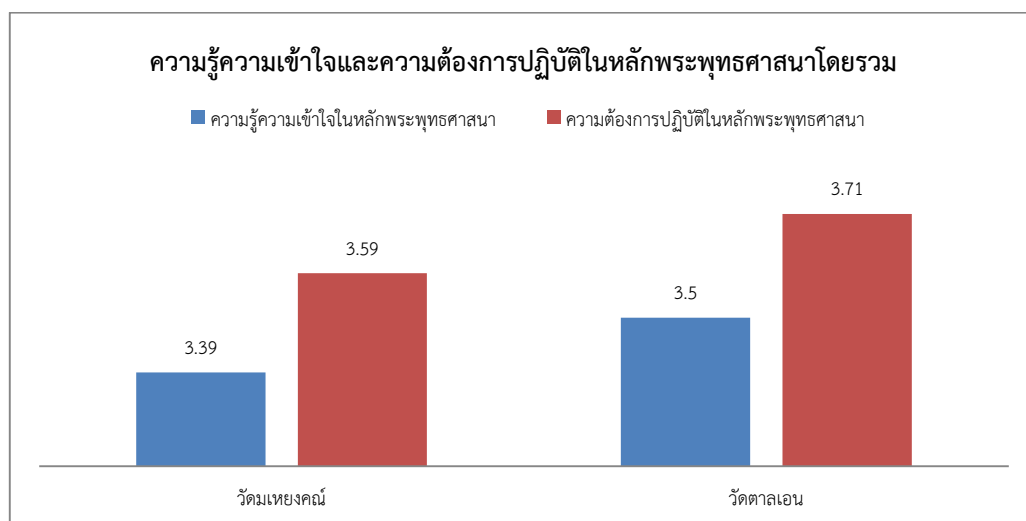
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ในเรื่องความสามารถปรับอารมณ์โดยยอมรับสภาพสิ่งที่มากระทบ (ไม่ว่าจะเป็น ร้อน หนาว หิว กระจาย) มากกว่าวัดตาลเอน ส่วนผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ในเรื่องความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความทุกข์/ความกังวลมากกว่าวัดมเหยงคณ์

แผนภูมิที่ 1.38 แสดงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์)

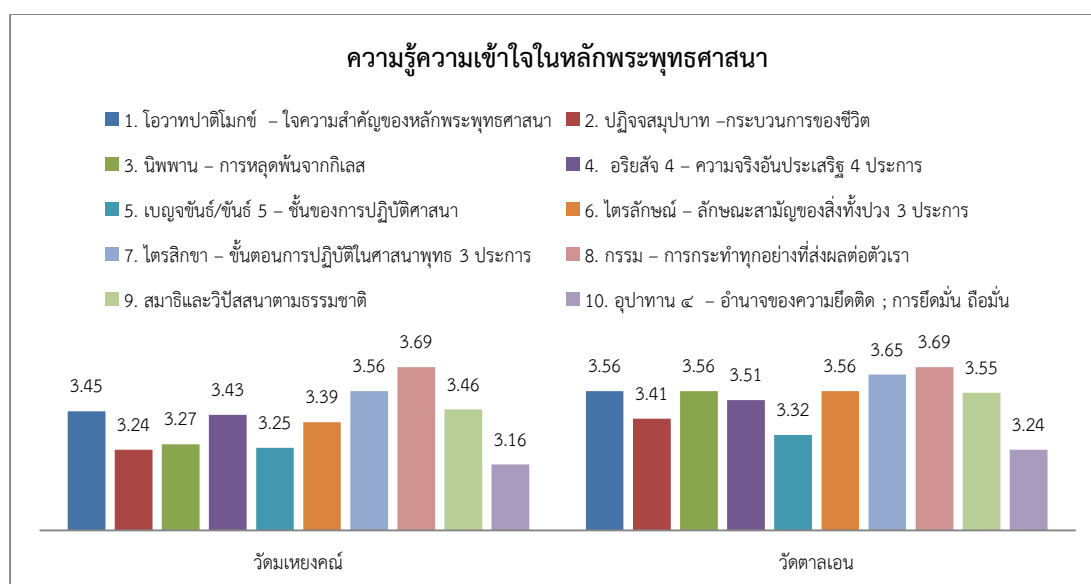
1.16 ความรู้ความเข้าใจและความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาของผู้ปฏิบัติธรรม

(1) ความรู้ความเข้าใจและความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวม
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความรู้ความเข้าใจและความต้องการปฏิบัติใน
หลักพระพุทธศาสนาโดยรวมมากกว่าวัดมเหยงคณ์

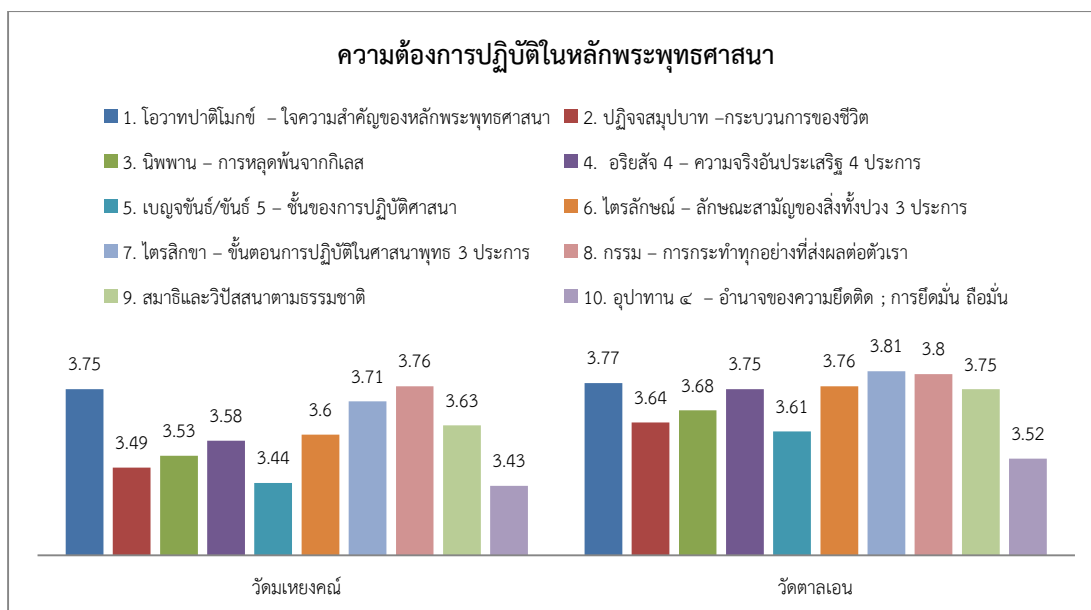
แผนภูมิที่ 1.39 แสดงความรู้ความเข้าใจและความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวม

(2) ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา
มากกว่าวัดมเหยงคณ์ในทุกเรื่อง

แผนภูมิที่ 1.40 แสดงความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา

(3) ความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความต้องการในหลักพระพุทธศาสนา
มากกว่าวัดมเหยงคณ์

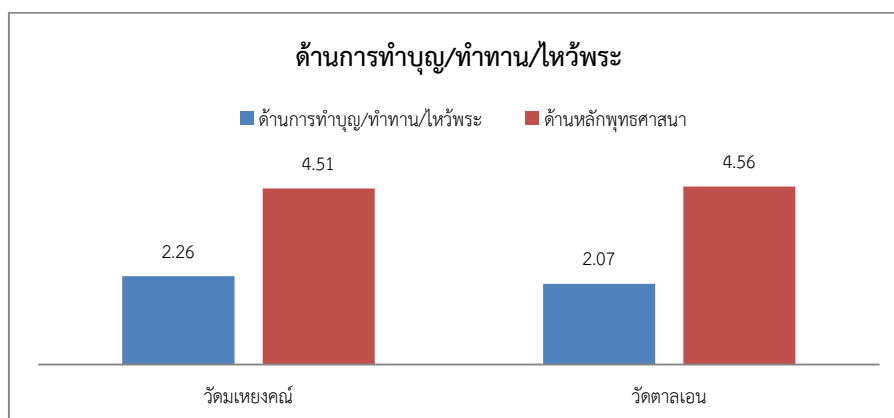

แผนภูมิที่ 1.41 แสดงความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา

1.17 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และ/หรือหลักพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และด้านหลักพุทธศาสนา

(1) ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และ/หรือหลักพระพุทธศาสนาโดยรวม

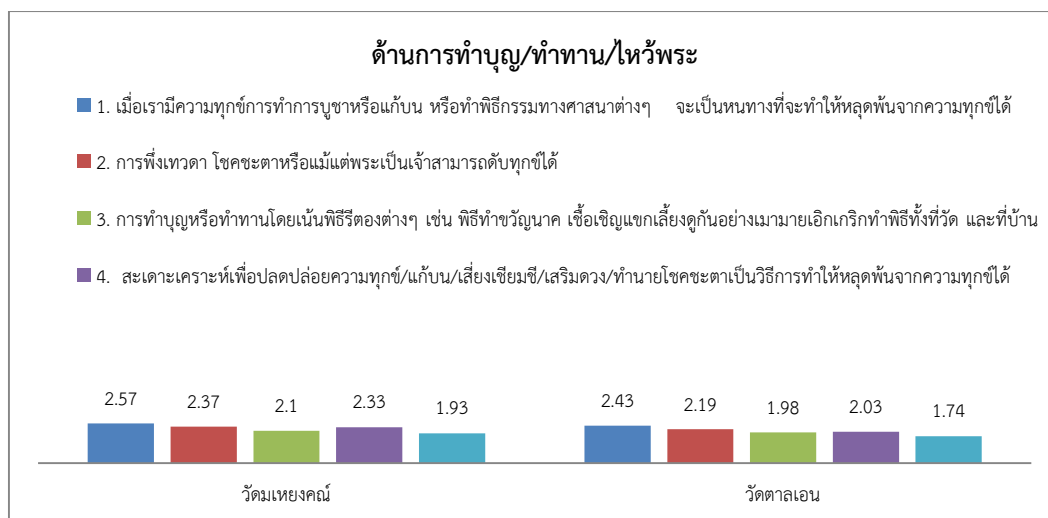
ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ โดยรวมมากกว่าวัดตาลเอน ส่วนผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนาโดยรวมมากกว่าวัดมเหยงคณ์

แผนภูมิที่ 1.42 แสดงความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และ/หรือหลักพระพุทธศาสนาโดยรวม

(2) ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

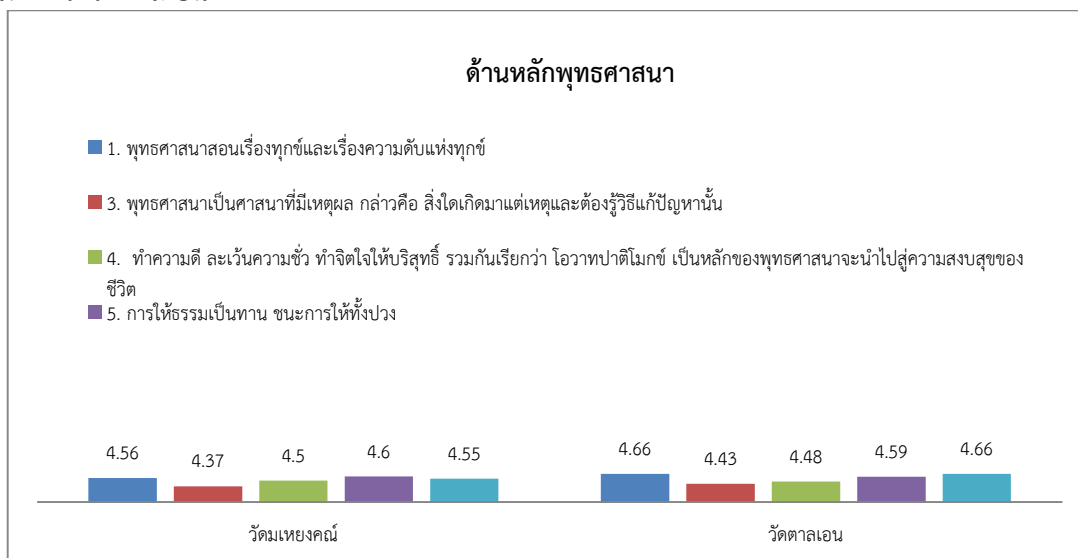
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมากกว่าวัดตาลเอนในทุกเรื่อง

แผนภูมิที่ 1.43 แสดงด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

(3) ด้านหลักพุทธศาสนา

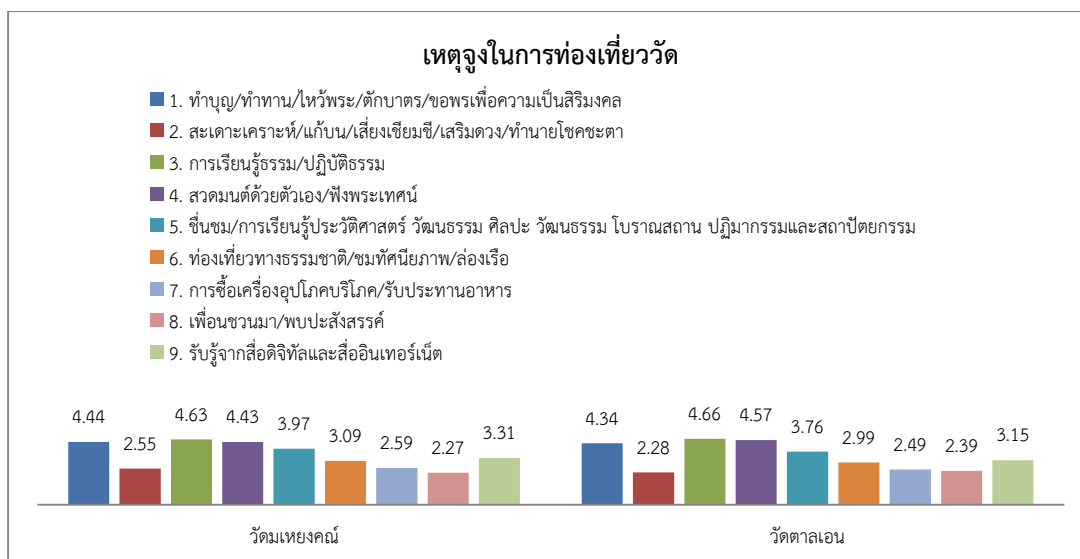
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนามากกว่าวัดมเหยงคณ์เกือบทุกเรื่อง ยกเว้นในเรื่องการให้ธรรมเป็นทาน ขณะการให้ทั้งปวงวัดมเหยงคณ์มากกว่าวัดตาลเอน

แผนภูมิที่ 1.44 แสดงด้านหลักพุทธศาสนา

1.18 เหตุจูงในการท่องเที่ยววัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีเหตุจูงในการท่องเที่ยววัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามากกว่าวัดตาลเอนเกือบทุกเรื่องยกเว้นในเรื่องเพื่อนชวนมา/พบปะสังสรรค์ วัดตาลเอนมากกว่าวัดมเหยงคณ์

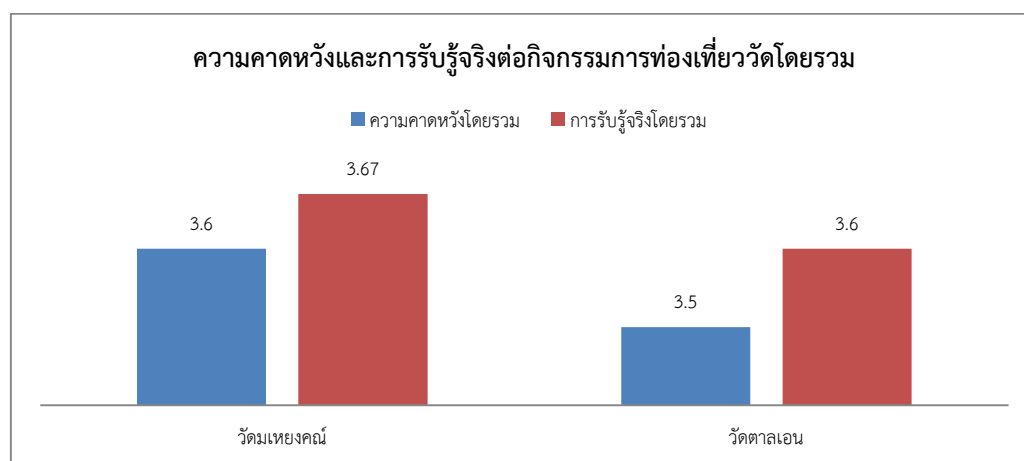

แผนภูมิที่ 1.45 แสดงเหตุจูงในการท่องเที่ยววัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.19 ความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(1) ความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดโดยรวม

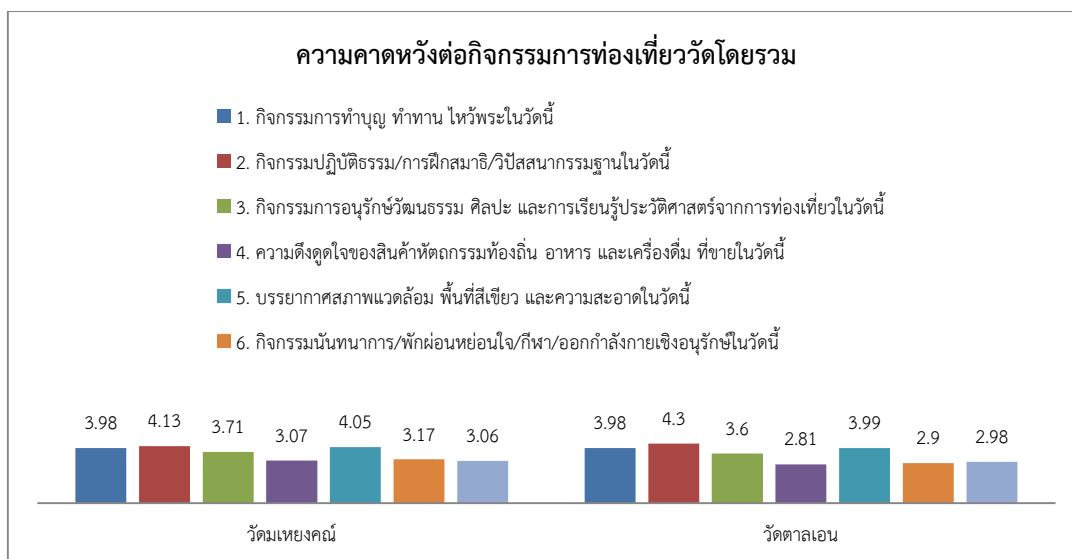
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์มีความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดโดยรวมมากกว่าวัดตาลเอน

แผนภูมิที่ 1.46 แสดงความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดโดยรวม

(2) ความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด

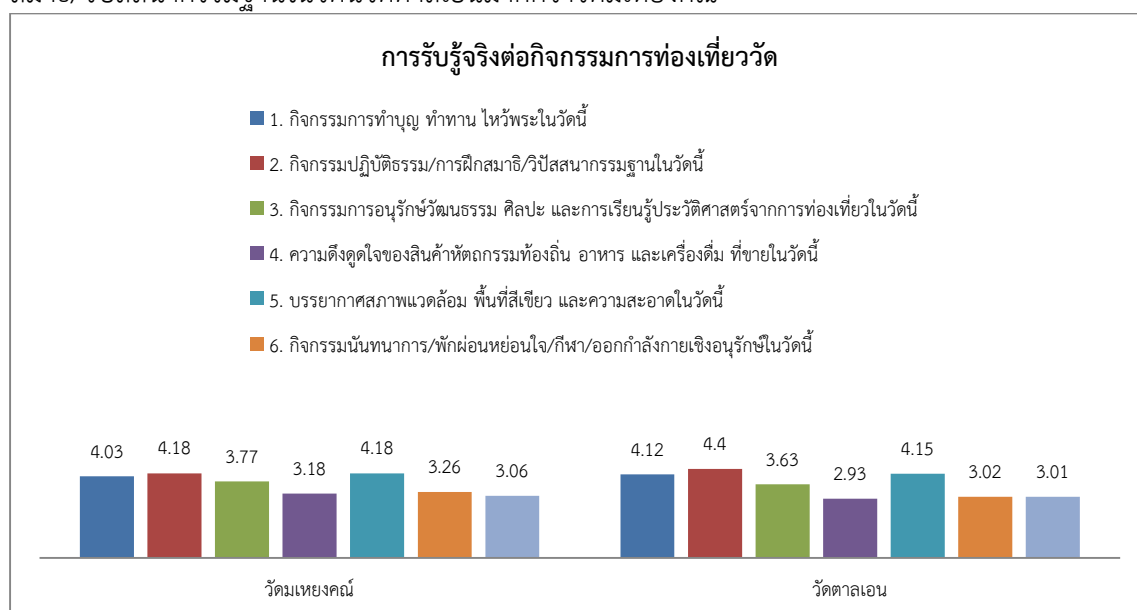
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามากกว่าวัดตาลเอนเกือบทุกเรื่องยกเว้นในเรื่องกิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้วัดตาลเอนมากกว่าวัดมเหยงคณ์

แผนภูมิที่ 1.47 แสดงความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด

(3) การรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มากกว่าวัดตาลเอนเกือบทุกเรื่องยกเว้นในเรื่องกิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้วัดตาลเอนมากกว่าวัดมเหยงคณ์

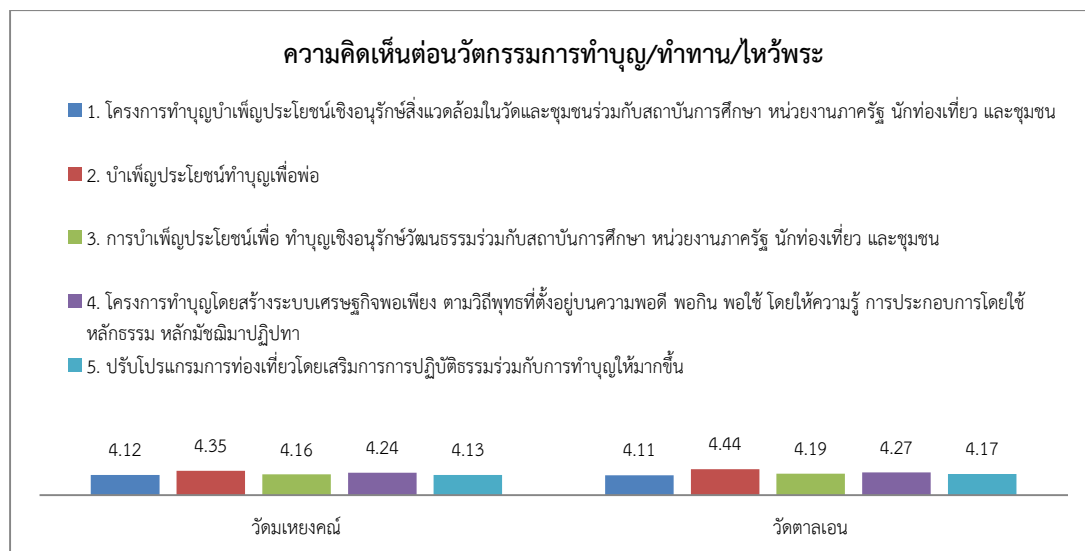

แผนภูมิที่ 1.48 แสดงการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด

1.20 ความคิดเห็นต่อวัตรกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มากกว่าวัดมเหยงคณ์เกือบทุกเรื่องยกเว้นในเรื่องโครงการทำบุญบำเพ็ญประโยชน์

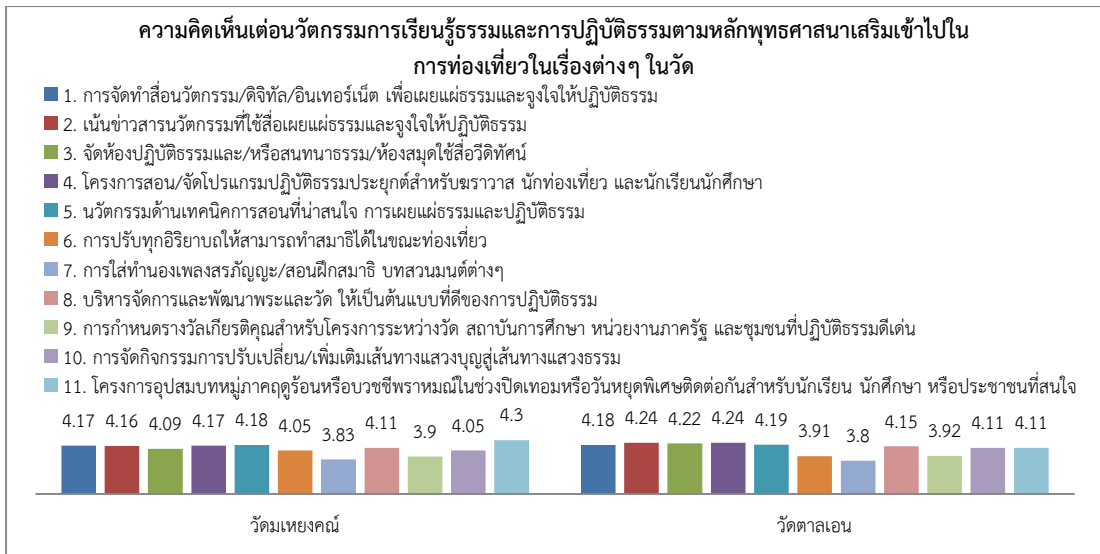
เชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัดและชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อพัฒนาสถานที่ของวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียว ธรรมชาติที่งดงาม สะอาด บรรยากาศดีวัดมเหยงคณ์มากกว่าวัดตาลเอน

แผนภูมิที่ 1.49 แสดงความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.21 ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

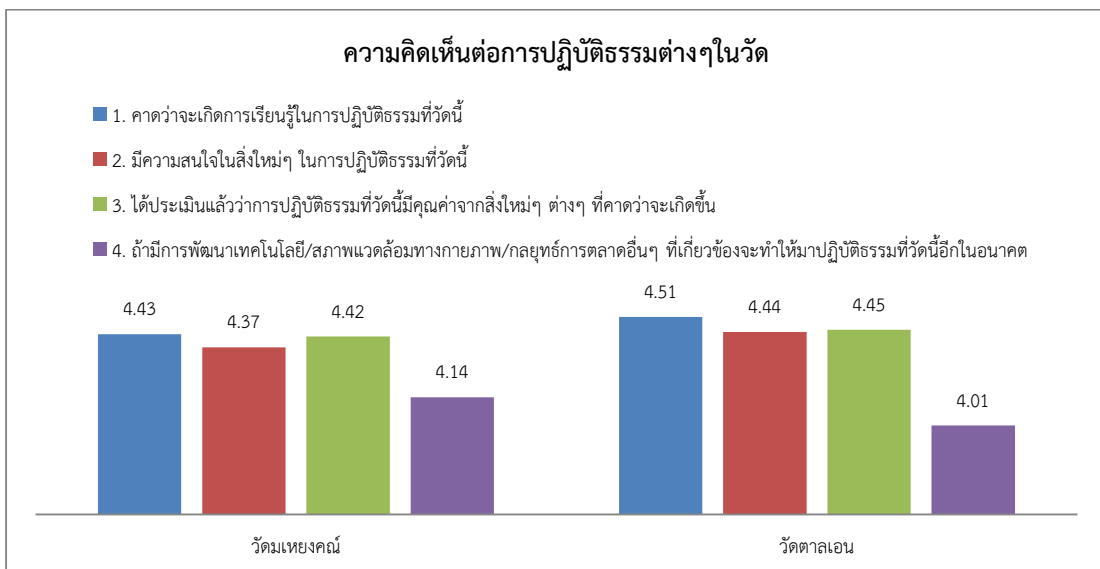
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาดีกว่าวัดมเหยงค์เกือบทุกเรื่องยกเว้น ในเรื่องการปรับทุกอิริยาบถให้สามารถทำสมาธิได้ในขณะท่องเที่ยว ได้แก่ การออกกำลังกาย/กายบริหาร/นันทนาการปฏิบัติธรรม ร่วมกับการฝึกสมาธิ และสอนธรรม เชิงฝึกสมาธิ เช่น (1) โยคะปฏิบัติธรรม (2) ไทเก๊กประยุกต์ปฏิบัติธรรม (3) เดินสมาธิ (4) กายบริหารสมาธิ (5) ทุกอิริยาบถอื่นๆและโครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนหรือบวชชีพราหมณ์ในช่วงปิดเทอมหรือวันหยุดพิเศษติดต่อกันสำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนที่สนใจวัดมเหยงคณ์มากกว่าวัดตาลเอน

แผนภูมิที่ 1.50 แสดงความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลัก พุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.22 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดวัดตาลเอน มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรม ต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มากกว่าวัดมเหยงคณ์เกือบทุกเรื่องยกเว้นในเรื่องถ้ามีการ พัฒนาเทคโนโลยี/สภาพแวดล้อมทางกายภาพ/กลยุทธ์การตลาดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้มาปฏิบัติ ธรรมที่วัดนี้อีกในอนาคตวัดมเหยงคณ์มากกว่าวัดตาลเอน

แผนภูมิที่ 1.51 แสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

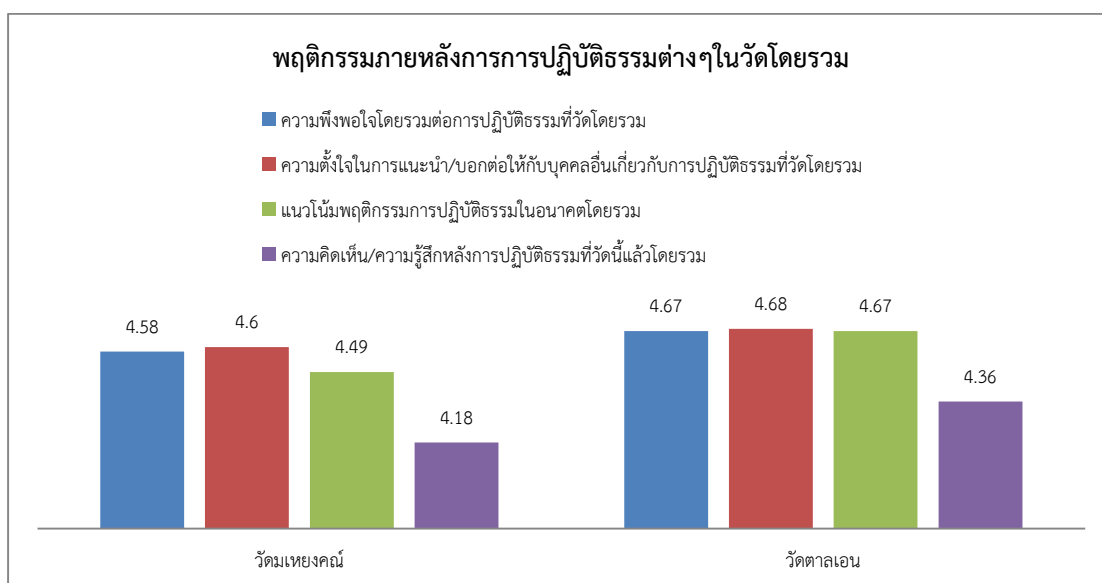
1.23 พฤติกรรมภายหลังการการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประกอบด้วย (1) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัด (2) ความตั้งใจในการแนะนำ/

บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่วัด (3) แนวโน้มพฤติกรรมการปฏิบัติธรรม
ในอนาคต (4) ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้แล้ว

(1) พฤติกรรมภายหลังการการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัดโดยรวม

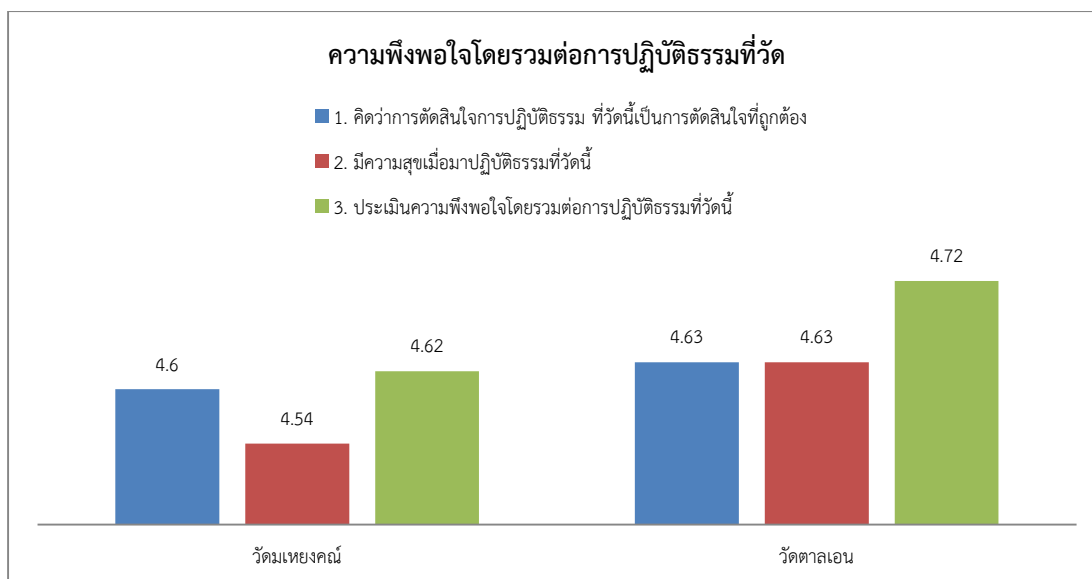
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอนมีพฤติกรรมภายหลังการการปฏิบัติธรรมต่าง ๆ
ในวัดโดยรวมมากกว่าวัดมเหยงคณ์ในทุกด้าน

แผนภูมิที่ 1.52 แสดงพฤติกรรมภายหลังการการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัดโดยรวม

(2) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัด

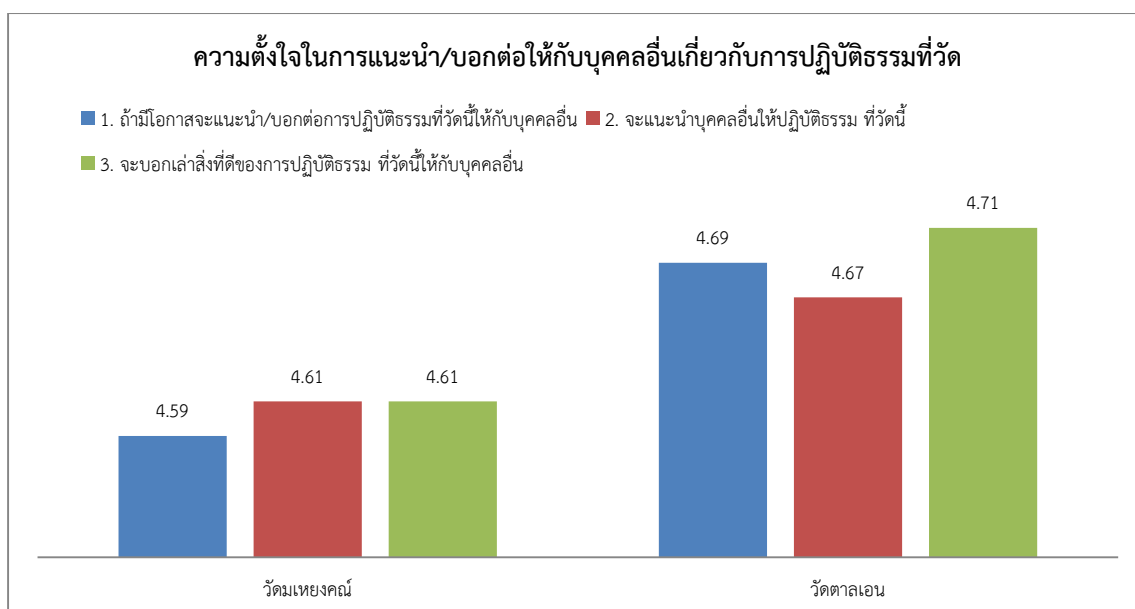
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัด
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มากกว่าวัดมเหยงคณ์

แผนภูมิที่ 1.53 แสดงความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัด

(3) ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่วัด

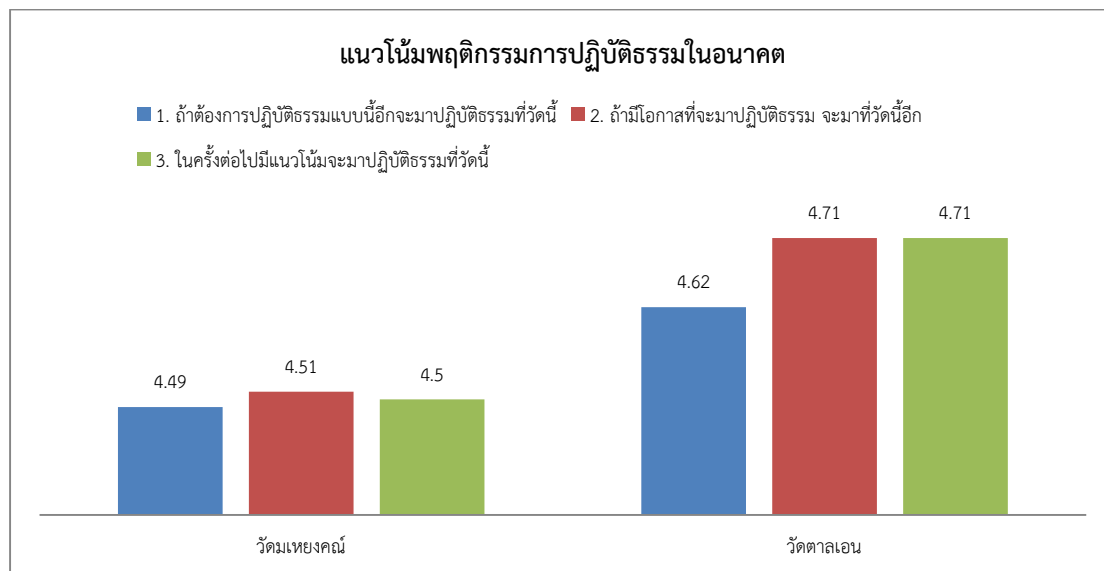
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่วัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มากกว่าวัดมเหยงคณ์

แผนภูมิที่ 1.54 แสดงความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่วัด

(4) แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต

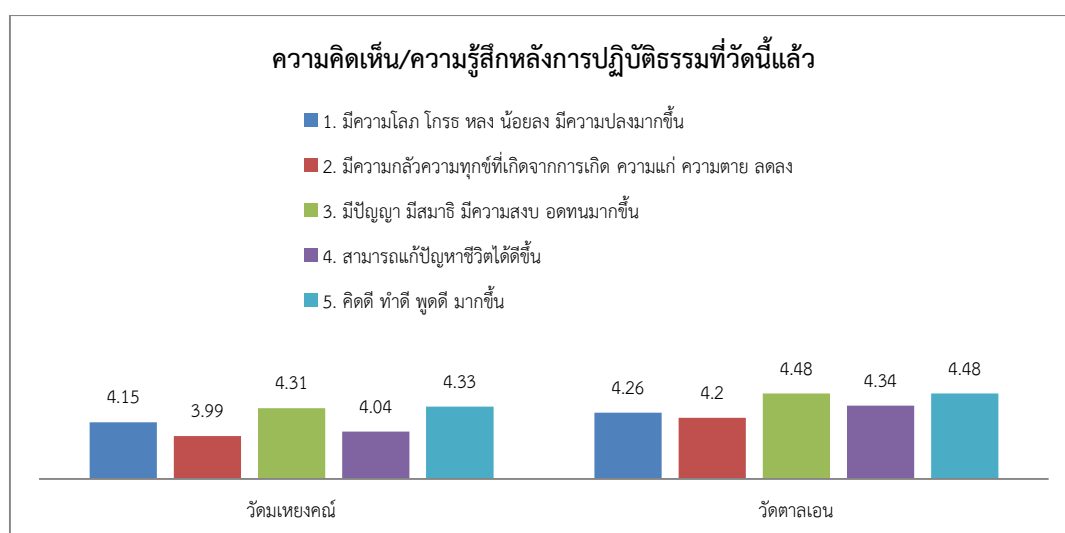
ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการมาปฏิบัติธรรมที่วัดในอนาคตมากกว่าวัดมเหยงคณ์

แผนภูมิที่ 1.55 แสดงแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต

(5) ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้แล้ว

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้แล้วมากกว่าวัดมเหยงคณ์ในทุกเรื่อง

แผนภูมิที่ 1.56 แสดงความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้แล้ว

การทดสอบสมมติฐานจะทดสอบโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัย

มงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน

<p>สมมติฐานที่ 1 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล (C1-3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ (C4-6) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (C7-9) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) (C10-12) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ หรือปฏิบัติธรรมในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>	
<p>(1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง</p>	<p>(1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน</p>
<p>ตัวแปรอิสระ → ตัวแปรตาม - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล → กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ → กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา → กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) *กิจกรรมที่เกี่ยวกับปัญญา ($\beta = .492$) กิจกรรมที่เกี่ยวกับศีล ($\beta = .143$) และกิจกรรมที่เกี่ยวกับสมาธิ ($\beta = .120$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี)</p>	<p>ตัวแปรอิสระ → ตัวแปรตาม - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล → กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ → กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา → กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) *กิจกรรมที่เกี่ยวกับปัญญา ($\beta = .428$) กิจกรรมที่เกี่ยวกับสมาธิ ($\beta = .111$) และกิจกรรมที่เกี่ยวกับศีล ($\beta = .109$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี)</p>
<p>สมมติฐานที่ 2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล (C1-3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ (C4-6) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (C7-9) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) (C13-15) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ หรือปฏิบัติธรรมในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>	
<p>(1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง</p>	<p>(1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน</p>
<p>ตัวแปรอิสระ → ตัวแปรตาม - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล → กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา → กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) * กิจกรรมที่เกี่ยวกับปัญญา ($\beta = .364$) และกิจกรรมที่เกี่ยวกับศีล ($\beta = .243$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์)</p>	<p>ตัวแปรอิสระ → ตัวแปรตาม - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา → กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) *กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด มีดังนี้ กิจกรรมที่เกี่ยวกับปัญญา ($\beta = .477$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส</p>

	(เวทนา อารมณ์)
สมมติฐานที่ 3 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (E1-5) ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา (E6-10) เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด (F1-9) ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว (G1-7) การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว (G1-7) ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (H1-5) และความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม (I1-11) ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (K1-3) ของนักท่องเที่ยว	
(1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่ากาห้อง	(1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน
1. ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา → ความพึงพอใจโดยรวม 2. ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว → ความพึงพอใจโดยรวม 3. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ → ความพึงพอใจโดยรวม 4. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม → ความพึงพอใจโดยรวม *ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .348$) ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ($\beta = .227$) ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .169$) และความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .167$) ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	1. ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา → ความพึงพอใจโดยรวม 2. ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว → ความพึงพอใจโดยรวม 3. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม → ความพึงพอใจโดยรวม *ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .272$) ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว ($\beta = .211$) และความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .191$) ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ
สมมติฐานที่ 4 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (E1-5) ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา (E6-10) เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด (F1-9) ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว (G1-7) การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว (G1-7) ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (H1-5) และความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม (I1-11) ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต (M1-3) ของนักท่องเที่ยว	
(1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่ากาห้อง	(1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน

ตัวแปรอิสระ → ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ → ตัวแปรตาม
<p>1. ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา → แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต</p> <p>2. เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด → แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต</p> <p>3. การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว → แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต</p> <p>4. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ → แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต</p> <p>5. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม → แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต</p> <p>*ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .309$) ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ($\beta = .186$) การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว ($\beta = .154$) ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .133$) และเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด ($\beta = .104$) ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต</p>	<p>1. ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา → แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต</p> <p>2. ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว → แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต</p> <p>3. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ → แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต</p> <p>4. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม → แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต</p> <p>*ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .276$) ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ($\beta = .188$) ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว ($\beta = .172$) และความคิดเห็นต่อนวัตกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .124$) ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต</p>

สมมติฐานที่ 5 ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว (G1-7) กับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว (G1-7) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน	
<p>(1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่ากาห้อง</p>	<p>(1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน</p>
<p>ตัวแปรอิสระ → ตัวแปรตาม</p> <p>1. กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้</p> <p>2. กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้</p> <p>3. การประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ</p>	<p>ตัวแปรอิสระ → ตัวแปรตาม</p> <p>1. กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้</p> <p>2. ความตั้งใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้</p> <p>3. บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว</p>

<p>4. โดยรวม</p> <p>*ความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวงเชิงแสงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความคาดหวังสูงกว่าการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวงโดยรวม ในเรื่อง กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวงในวัดนี้ กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ และเรื่องการแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ</p>	<p>และความสะดวกสบายในวัดนี้</p> <p>4. กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้</p> <p>5. การประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ</p> <p>* ความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวงเชิงแสงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยรวมแตกต่างกัน โดยมีการรับรู้จริงสูงกว่าความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวงโดยรวม ในเรื่อง กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวงในวัดนี้ ความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ เรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะดวกสบายในวัดนี้ และกิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้</p>
<p>สมมติฐานที่ 6 ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (K1-3) และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวงวัดในอนาคต (K1-3) ในแหล่งท่องเที่ยวงวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน</p>	
<p>(1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่ากาห้อง</p>	<p>(1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน</p>
<p>*นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระและแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวงวัดในอนาคตแตกต่างกัน</p>	<p>*นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระและ แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวงวัดในอนาคตแตกต่างกัน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวงวัดในอนาคตแตกต่างกัน</p>

สรุป และอภิปรายผล

กรณีที่ 1 นักท่องเที่ยวงเชิงแสงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่ากาห้อง

สมมติฐานที่ 1 พบว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับปัญญา ($\beta = .492$) กิจกรรมที่เกี่ยวกับศีล ($\beta = .143$) และกิจกรรมที่เกี่ยวกับสมาธิ ($\beta = .120$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ของนักท่องเที่ยวที่ทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดซึ่งสอดคล้องกับหลักพุทธศาสนาที่ว่า ปัญญาเป็นความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้นโดยสามารถจัดความโลภ โกรธ หลง ความวิตกกังวลและความกลัวเหล่านี้ นำไปสู่การสร้างความดีศีล คือ การละความชั่วทั้งด้านกายกรรม วาจากรรม มโนกรรม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่จะส่งผลต่อการทำความดีตามหลักพระพุทธศาสนา รวมทั้งสมาธิ คือ การฝึกปฏิบัติ คือการทำให้ใจนิ่ง ซึ่งจะนำไปสู่การทำความดี อาทิเช่น การบริจาคทาน การอนุโมทนาบุญ การยึดหลักธรรม โดยปฏิบัติในสิ่งที่ดีและเจริญภาวนา (พระธรรมสิงหบุราจารย์, 2553, น. 34-35)

สมมติฐานที่ 2 พบว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับปัญญา ($\beta = .364$) และกิจกรรมที่เกี่ยวกับศีล ($\beta = .243$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของนักท่องเที่ยวที่ทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัด ซึ่งสอดคล้องกับหลักพุทธศาสนาที่ว่า การที่บุคคลเกิดปัญญาโดยรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น และสามารถจัดความกลัว ความวิตกกังวล ความทุกข์ ความโลภ โกรธ หลงลงได้ ความสามารถลดกิเลสโดยละเวทนาและอารมณ์ได้ อีกทั้งการที่บุคคลรักษาศีล 5 โดยการละความชั่วโดยปฏิบัติตามศีล 5 ได้แก่ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤตินิคมในกาม ไม่พูดเท็จ ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดสอดเสียด ไม่พูดเพื่อเจ้า รวมทั้งไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง เหล่านี้นำไปสู่การตัดกิเลส ความสามารถในการปรับอารมณ์ ที่เป็นความทุกข์ ความกังวล ความกลัวอันเกิดจากเกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยยอมรับสภาพสิ่งที่มากระทบ ไม่ว่าจะร้อน หนาว หิว กระหาย (พระธรรมโกศาจารย์, 2558, น. 60-62)

สมมติฐานที่ 3 ความคิดเห็นต่อวัตรกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .348$) เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่ทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดยอมรับว่าการเรียนรู้ธรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งวิธีที่ง่ายมาก ได้แก่ การทำบุญไหว้พระและการรับฟังการสวดมนต์ แล้วทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ ความคิดเห็นต่อวัตรกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ($\beta = .227$) ในเรื่องนี้นักท่องเที่ยวที่ไป 4 วัดนี้ ส่วนใหญ่ไปทำบุญ ทำทาน ไหว้พระ ซึ่งคู่ขนานกับการท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความพอใจจากการท่องเที่ยวชมวัดวาอาราม ชมภูมิทัศน์ของวัด และซื้อสินค้า อีกทั้งยังได้ทำบุญไหว้พระ ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจมากขึ้น ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .169$) เรื่องความดับแห่งทุกข์ โดยการแก้ปัญหาเหตุแห่งทุกข์โดยทำความดีละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ซึ่งจะนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต เหล่านี้ส่งผลต่อความพึงพอใจ นอกจากนี้ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว ($\beta = .167$) ได้แก่ กิจกรรมทำบุญ ทำทาน ไหว้พระ ปฏิบัติธรรม บรรยายกาศภายในวัด อาหารและสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่นเหล่านี้ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในวัด พฤติกรรมความพึงพอใจเกิดขึ้นจากการรับรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มาสูงกว่าความคาดหวังเขาก็จะเกิดความชื่นชมยินดี ส่งผลต่อเนื้อไปยังพฤติกรรมตามมาซ้ำ (Kotler & Keller, 2016, pp. 200-201) ซึ่งความพึงพอใจในเรื่องนี้ก็คือ ความสามารถดับทุกข์ได้ (พระธรรมโกศาจารย์, 2558, น. 3-5)

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด มีดังนี้ ความคิดเห็นต่อวัตรกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .309$) ได้แก่ วัตรกรรมในเรื่องสื่อ เช่น สื่อดิจิทัลส่งผลต่อ

แนวโน้มพฤติกรรม (Chaffey & Chadwick, 2016, pp. 28-29) การใช้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ เทคนิคการสอนที่น่าสนใจ ความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรม การเพิ่มเติมการแสวงธรรมเข้าร่วมกับการแสวงบุญเป็นต้น เหล่านี้จะนำไปสู่แนวโน้มพฤติกรรมในอนาคต ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ($\beta = .186$) ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ฯลฯ เหล่านี้จะนำไปสู่แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว ($\beta = .154$) ได้แก่ กิจกรรมการทำบุญไหว้พระ ปฏิบัติธรรม บรรยายภาพสภาพแวดล้อมของวัด เหล่านี้ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมในอนาคต ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .133$) ได้แก่ การทำความดีละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ซึ่งนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต เหล่านี้จะนำไปสู่แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต และเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด ($\beta = .104$) ทั้งด้านการทำบุญไหว้พระขอพร เพื่อความเป็นสิริมงคลเหล่านี้ส่งผลต่อส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต (บุญเลิศ จีระภัทร์ และคณะ, 2549, น. 78; สุมน อมรวิวัฒน์, 2530, น. 29)

สมมติฐานที่ 5 ความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.727$, Sig = .007) โดยมีความคาดหวังสูงกว่าการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีความคาดหวังไว้สูงเกินจริงเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกิจกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ปฏิบัติธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรม การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ บรรยายภาพสภาพแวดล้อมไว้สูง เมื่อรับรู้จริงว่าไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ก็จะเกิดความไม่พึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยส่วนใหญ่ว่า ผู้บริโภคมักจะคาดหวังไว้สูงกว่าความจริง ซึ่งทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ (Schiffman & Wisenblit, 2015, pp. 84, 123)

สมมติฐานข้อที่ 6 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมและแนวโน้มพฤติกรรมในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 55-64 ปี มีความพึงพอใจโดยรวมและแนวโน้มพฤติกรรม ตีกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ในเรื่องนี้สอดคล้องกับหลักข้อเท็จจริงที่ว่า คนเราเมื่ออายุน้อยก็ยังไม่ได้คิดถึงการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในสถาบันการศึกษา การสมาคมกับเพื่อนฝูง จึงไม่มีเวลาสนใจเรื่องธรรม แต่เมื่อคนเรามีอายุมากขึ้นโดยเฉพาะวัยเกษียณแล้วก็จะมีความคิดความอ่าน มีความรู้สึกที่ดีต่อพุทธศาสนา และมีการสวดมนต์ไหว้พระ มีเวลาในการศึกษาธรรมการปฏิบัติธรรมเมื่ออายุมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมผู้บริโภคและชีวิตความเป็นอยู่ด้านสังคมแตกต่างกัน (Solomon, 2018, p. 56) อีกทั้งลักษณะบุคคลอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือชาย อาชีพใดๆ ก็ตาม รายได้สูงหรือต่ำ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรีขึ้นไป ลักษณะส่วนบุคคลเหล่านี้มีความพึงพอใจโดยรวมและแนวโน้มพฤติกรรมไม่แตกต่างกันเพราะมาท่องเที่ยววัดก็จะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ คล้ายคลึงกัน

กรณีที่ 2 ผู้ปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน

สมมติฐานที่ 1 พบว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับปัญญา ($\beta = .428$) กิจกรรมที่เกี่ยวกับสมาธิ ($\beta = .111$) และกิจกรรมที่เกี่ยวกับศีล ($\beta = .109$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมในวัด ซึ่งสอดคล้องกับหลักพุทธศาสนาที่ว่าปัญญาเป็นความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้นโดยสามารถจัดความโลภ โกรธ หลง ความวิตกกังวลและความกลัวเหล่านี้ นำไปสู่การสร้างความดี อนึ่ง สมาธิ คือ การทำในใจให้นิ่ง มีความจำที่มั่นคง ไม่หลงลืม และมีความระลึกรู้ได้อยู่เสมอ นำไปสู่การทำความดี โดยเป็นการยึดหลักธรรมโดยปฏิบัติในสิ่งที่ดีและเจริญภาวนา (การปฏิบัติเพื่อให้เข้าใจหลักธรรม) เหล่านี้ นำไปสู่การทำความดี นอกจากนี้การรักษาศีลโดยการละเว้นความชั่วทั้งด้านกายกรรม วาจากรรม มโนกรรม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่จะส่งผลต่อการทำความดีตามหลักพระพุทธศาสนา (ชัยวัฒน์ ทองคำบรรจง, 2558, น. 86)

สมมติฐานที่ 2 พบว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับปัญญา ($\beta = .477$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ซึ่งสอดคล้องกับหลักพุทธศาสนาที่ว่า การที่บุคคลเกิดปัญญาโดยรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น รู้ถึงเหตุถึงผล รู้ถึงบาปบุญคุณโทษ รู้ถึงสิ่งที่ควรทำควรเว้นหรือควรปฏิบัติ เหล่านี้จะนำไปสู่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตัดกิเลส (เวทนา อารมณ์) โดยสามารถจัดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความกลัว อีกทั้งสามารถปรับอารมณ์ให้ยอมรับสภาพกับสิ่งต่างๆ ที่มากระทบได้ เวทนา ประกอบด้วย ความสุขบ้าง ทุกข์บ้าง อารมณ์ว่าเป็นสุขคือสบายกายสบายใจ หรือเป็นทุกข์คือไม่สบายกายไม่สบายใจ แต่ความรู้สึกเฉยๆ ไม่สุขไม่ทุกข์เรียกว่าเวทนา ดังนั้นบุคคลที่มีปัญญาสามารถปรับให้เกิดเวทนาเป็นอารมณ์ที่ว่าไม่สุข ไม่ทุกข์ คือเฉยๆ นั่นเอง (สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2560, น. 35)

สมมติฐานที่ 3 ความคิดเห็นต่ออนัตตกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .371$) เนื่องจากผู้ปฏิบัติธรรมที่ม้าวัดมเหยงคณ์และวัดตาลเอน มีความตั้งใจอย่างแท้จริงต่อการปฏิบัติธรรม ดังนั้นนวัตกรรมในเรื่องนี้จึงส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมในวัด อีกทั้งความคิดเห็นหลักพุทธศาสนาว่า เป็นศาสนาที่มุ่งแก้เรื่องความดับแห่งทุกข์ และนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต โดยมุ่งทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์จากการปฏิบัติธรรม เหล่านี้ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .186$) นอกจากนี้ยังพบว่า การรับรู้จริง ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมในวัดด้วย (ชัยวัฒน์ ทองคำบรรจง, 2558, น. 15-16, 27)

ความคิดเห็นต่ออนัตตกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .371$) ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .186$) และการรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเทียว ($\beta = .149$) ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมในวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โมเดลนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ $R^2 = 28.6\%$ และ $Adj. R^2 = 28.1\%$ ดังนั้นปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมกรรมมาวัดในอนาคตก็นับว่านวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .283$) เนื่องจากผู้ปฏิบัติธรรมเห็นว่านวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม อีกทั้งความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .195$) เป็นศาสนาที่สอนเรื่องทุกข์และเหตุแห่งการดับทุกข์ รวมทั้งใช้หลักศีล สมาธิ ปัญญา โดยทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ซึ่งจะนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต เหล่านี้จะนำไปสู่แนวโน้มการ

มาปฏิบัติธรรมอีก (พระธรรมสิงหบุราจารย์, 2553, น. 32-33) รวมทั้งการรับรู้จริงที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติธรรมจะส่งผลต่อแนวโน้มการมาปฏิบัติธรรมในวัดด้วย (Solomon, 2018, p. 29) เนื่องจากเขาเกิดความเชื่อถือว่าการเจริญเมตตาแก้ไขปัญหาคือชีวิต ขจัดโรค ขจัดเวรภัย แก้ไขกรรมเก่าจากเรื่องร้ายให้กลายเป็นดีได้ (ศักดิ์สิทธิ์ พันธุ์สิทธิ์, ม.ป.ป.) เนื่องจากกลุ่มที่มาวัดมเหยงคณ์และวัดตาลเอนนั้นมีวัตถุประสงค์หลักคือปฏิบัติธรรมเท่านั้นไม่เข้ามาทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการตัดสินใจในพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งในที่นี้คือ หลักพระพุทธศาสนา ซึ่งนำมาสู่ความสงบสุขในชีวิต รวมทั้งการทำบุญทำทานไหว้พระ ก็ถือว่าเป็นการทำบุญด้วยการบริจาคทาน การรักษาศีล การเจริญภาวนา รวมทั้งลักษณะที่เป็นความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ ความไม่ยึดมั่นถือมั่นเหล่านี้ส่งผลต่อความสงบสุขของชีวิต (สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2560, น. 11)

สมมติฐานที่ 5 พบว่า การรับรู้จริงมีค่าสูงกว่าความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติธรรมมีความพึงพอใจอย่างมาก ในกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัด ($t = -1.984$, $Sig = .048$) ความตั้งใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่มที่ขายในวัด ($t = 3.325$, $Sig = .001$) เรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัด ($t = -3.902$, $Sig = .000$) และกิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัด ($t = 2.666$, $Sig .008$) ส่วนประเด็นอื่นๆ ได้แก่ การปฏิบัติธรรม/การฝึกวิปัสสนากรรมฐาน การทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระนั้น แม้ไม่พบความแตกต่าง แต่มีค่าการรับรู้จริงสูงกว่าค่าความคาดหวังแสดงถึงมีความพึงพอใจในเรื่องต่างๆทุกข้อ (Kotler & Keller, 2016, pp. 200-201)

สมมติฐานข้อที่ 6 พบว่าผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมและแนวโน้มการปฏิบัติธรรม แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติธรรมในกลุ่มต่างๆ มีความพึงพอใจโดยรวมและแนวโน้มการปฏิบัติธรรม มากกว่าผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ซึ่งสอดคล้องกับหลักข้อเท็จจริงที่ว่า คนเราเมื่ออายุต่ำกว่า 25 ปี ไม่คำนึงถึงการปฏิบัติธรรม ส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการเรียนหนังสือ การสมาคมกับเพื่อนฝูงโดยไม่มีเวลาจึงยังไม่สนใจเรื่องธรรมเรื่องปฏิบัติธรรม แต่เมื่อคนเรามีอายุมากขึ้นก็จะมีความคิดความอ่าน มีประสบการณ์จากชีวิตจริงทั้งความทุกข์และความสุข จึงมีความรู้สึกที่ดีต่อพุทธศาสนาโดยคาดหวังว่าจะต้องหาวิธีการดับทุกข์เพื่อนำไปสู่การมีความสุข อีกทั้งยังมีเวลาสวดมนต์ไหว้พระ บางรายจะเริ่มต้นปฏิบัติธรรมเมื่อมีอายุมากขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ กลุ่มอายุต่างๆจึงมีความพึงพอใจโดยรวมและแนวโน้มการปฏิบัติธรรม โดยรวมมากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าอายุต่างกันมีพฤติกรรมต่างกัน (Kotler & Keller, 2016, pp. 271) นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปฏิบัติธรรมที่อาศัยอยู่ที่อื่นๆ เช่น ลพบุรี ชลบุรี สงขลา มีแนวโน้มพฤติกรรมการมาปฏิบัติธรรมที่วัดในอนาคต ตีกว่าผู้ปฏิบัติธรรมที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ และตีกว่าผู้ปฏิบัติธรรมที่อาศัยอยู่ในปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) แสดงว่ากลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมที่อยู่ไกลมีแนวโน้มจะมาปฏิบัติธรรมที่วัดในอนาคตตีกว่ากลุ่มที่อยู่ใกล้วัด แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจจริงของกลุ่มที่อยู่ไกลโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นช่วงวันหยุดติดต่อกันหลายวันสามารถมาปฏิบัติธรรมแบบเข้มข้นได้ดีกว่า ส่วนกลุ่มที่อยู่ใกล้วัดจะมาในลักษณะมาเช้าเย็นกลับก็ได้โดยไม่ต้องมาพำนักในวัด ส่วนลักษณะบุคคลอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นกลุ่มโสด สมรส หรืออยู่ยาร้าง ไม่ว่าจะ

เพศหญิงหรือชาย อาชีพใดๆก็ตาม รายได้สูงหรือต่ำ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรีขึ้นไป ลักษณะส่วนบุคคลเหล่านี้มีความพึงพอใจโดยรวมและแนวโน้มการปฏิบัติธรรมไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติธรรมในกลุ่มต่างๆ ดังกล่าวนี้มีความมีความพึงพอใจโดยรวมและแนวโน้มการปฏิบัติธรรมในเรื่องต่างๆ คล้ายคลึงกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณสามารถนำมากำหนดกลยุทธ์ได้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 5 ที่ว่าเพื่อศึกษาความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ หรือปฏิบัติธรรม และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

1. กลยุทธ์การตลาดตามเป้าหมายของการท่องเที่ยววัด 2 รูปแบบ คือ (1) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาวัดเพื่อทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระใน 4 วัด ได้แก่ วัดใหญ่ชัยมงคล วัดหน้าพระเมรุ วัดพนัญเชิงวรวิหาร วัดท่าการ้อง (2) กลุ่มปฏิบัติธรรมใน 2 วัด ได้แก่ วัดมเหยงคณ์ วัดตาลเอน ดังนี้

1.1 การแบ่งส่วนตลาดจำแนกตามพฤติกรรมของกลุ่ม คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยววัดร่วมกับทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และกลุ่มปฏิบัติธรรม ทั้งนี้วัด ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องต้องศึกษาถึงการรับรู้และความคาดหวังของทั้ง 2 กลุ่ม แล้วปรับกลยุทธ์ให้สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละกลุ่ม ดังนี้

(1.1) กลุ่มนักท่องเที่ยว จะเน้นนวัตกรรมการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ตักบาตร/ขอพร/เพื่อความ เป็นสิริมงคล ขึ้นชม/การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ และสถาปัตยกรรม สวดมนต์ด้วยตัวเอง/ฟังพระเทศน์ ฯลฯ

(1.2) กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม จะเน้นนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรม/ปฏิบัติธรรม สวดมนต์ด้วยตัวเอง/ฟังพระเทศน์ ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ตักบาตร/ขอพรเพื่อความ เป็นสิริมงคล ฯลฯ

1.2 การแบ่งส่วนตลาดจำแนกตามอายุ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มอายุ ทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวและกลุ่มปฏิบัติธรรม ดังนี้

(2.1) กลุ่มเป้าหมายหลัก คือกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 55 ปี ขึ้นไป ให้มาท่องเที่ยวซ้ำโดยเน้นกิจกรรมทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ตักบาตร/ขอพร โดยเน้นกิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนาในเทศกาลต่างๆ โดยใช้สื่อการบอกต่อด้วยการชักชวนด้วยคำพูดของกลุ่มญาติหรือคนรู้จักที่เคยมาแล้ว อีกทั้งยังมีการบอกต่อผ่านสื่อโซเชียล เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ฯลฯ ส่วนกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี เป็นกลุ่มเป้าหมายรอง กลุ่มนี้จะใช้กลยุทธ์ให้ บิดามารดา ผู้ปกครองญาติผู้ใหญ่ สถาบันการศึกษา ชักนำให้เข้ามาทำบุญ ทำทาน ไหว้พระ หรือมาปฏิบัติธรรมในวัด

(2.2) กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุ 25 ปี ขึ้นไป ใช้หลักการสร้างความภักดี เพื่อให้เกิดการบอกต่อ/บอกเล่าแบบปากต่อปาก ชักชวนกันมา รวมทั้งบอกต่อผ่านสื่อต่างๆ เช่น

เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น ส่วนกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ยากที่จะมาปฏิบัติธรรมด้วยตัวเอง ควรใช้กลุ่มอิทธิพลคือ กลุ่มบิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ ชักชวนให้มาปฏิบัติธรรมด้วย-

ข้อเสนอแนะที่ได้จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 4 ที่ว่าเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทานไว้พระ หรือปฏิบัติธรรมในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาวัดเพื่อทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระใน 4 วัด (วัดใหญ่ชัยมงคล วัดหน้าพระเมรุ วัดพนัญเชิงวรวิหาร วัดท่าการ้อง) เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความคาดหวังสูงกว่าการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม แสดงถึงความไม่พึงพอใจโดยรวมในเรื่องต่างๆ จึงต้องแก้ไขปรับปรุง ดังนี้

2.1 เน้นกิจกรรมทำบุญ/ตักบาตร/ขอพรไหว้พระ/เพื่อความเป็นสิริมงคล (1) จัดสถานที่เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สักการะพระพุทธรูปโบราณหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้โดยสะดวก (2) กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัด เช่น การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนา และใช้สื่อดิจิทัลแสดงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับวัด (3) กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัด เช่น การใช้เสียงเพลงธรรม บางช่วงจัดให้มีการออกกำลังกายแบบโยคะคู่ขนานกับการฝึกสมาธิ เป็นต้น (4) การประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัด เช่น การประกวดสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ

3. กลุ่มปฏิบัติธรรมใน 2 วัด (วัดมเหยงคณ์ วัดตาลเอน) เนื่องจากการรับรู้จริงมีค่าสูงกว่าความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม แสดงว่าผู้ปฏิบัติธรรมมีความพึงพอใจโดยรวมอย่างมากต่อการปฏิบัติธรรมใน 2 วัดนี้ รวมทั้งมีความพึงพอใจในกิจกรรมต่างๆ ด้วย ดังนั้นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้ (1) ทั้ง 2 วัด ยังคงต้องเน้นการปฏิบัติธรรม/การฝึกวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก โดยพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐาน ที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นเรื่อยๆ และรูปแบบการปฏิบัติธรรมที่ไม่ขัดต่อหลักธรรมทางพุทธศาสนา ดำรงรักษากิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านการเรียนรู้การปฏิบัติธรรม โดยเฉพาะแบบเข้มข้นในช่วงเทศกาลวันหยุดติดต่อกันหลายวัน ส่วนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในส่วนที่เป็นโบราณสถานของวัดนั้น สามารถจัดทำสื่ออธิบายโบราณสถานและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นนวัตกรรมการจัดกิจกรรมและงานเฉลิมฉลองร่วมกับกำหนดโปรแกรมการปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนาและเทศกาลต่างๆ ของไทย (2) ความดึงดูดใจของอาหาร และเครื่องดื่มในโรงทาน เนื่องจากการจัดอาหารและเครื่องดื่มภายใน 2 วัดนี้ มีความอุดมสมบูรณ์และมีรสชาติดีอยู่แล้ว ดังนั้นจะต้องคงคุณภาพทางด้านคุณค่าทางโภชนาการ รสชาติที่ดี สะอาดถูกหลักอนามัยด้วย (3) พัฒนาบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัด เนื่องจากวัดมเหยงคณ์ ถือได้ว่าเป็นวัดที่มีบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติธรรมอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตามทางวัดจะต้องเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้น ส่วนวัดตาลเอนนั้น พื้นที่สีเขียวฝั่งปฏิบัติธรรมยังน้อยมาก เนื่องจากพื้นที่ใกล้เคียงเป็นทุ่งนาส่วนใหญ่ อากาศค่อนข้างร้อน จึงสมควรให้ผู้ปฏิบัติธรรมและ/หรือ

กลุ่มจิตอาสา หรือกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์จากหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่างๆ ช่วยกันปลูกไม้ยืนต้นให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อให้ใช้เป็นที่ปฏิบัติธรรมเพิ่มเติม อีกทั้งประเทศไทยมีอากาศร้อนอาจจะต้องติดตั้งพัดลมไอน้ำ ด้วย สภาพแวดล้อมของวัดเป็นทุ่งนาต้องเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากกว่านี้ รวมทั้งจัดภูมิทัศน์ให้ดึงดูดใจให้เกิดความร่มรื่น แก่กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมและกลุ่มนักท่องเที่ยวอื่นที่เข้ามาท่องเที่ยวในวัด และได้มาพบเห็นการปฏิบัติธรรม ซึ่งจะนำไปสู่ความสนใจในการปฏิบัติธรรมได้มากขึ้น (4) กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัด เนื่องจากทั้ง 2 วัดนี้ เน้นการปฏิบัติธรรม ดังนั้นต้องบูรณาการกิจกรรมจิตอาสาเพื่อให้เกิดการผ่อนคลายเปลี่ยนบรรยากาศ เช่น การทำความสะอาด การเพิ่มพื้นที่สีเขียวต่างๆ ในบริเวณวัดด้วย

สมมติฐานที่ 3 ความคิดเห็นต่อนวัตกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .371$) เนื่องจากผู้ปฏิบัติธรรมที่มาวัดมเหยงคณ์และวัดตาลเอน มีความตั้งใจอย่างแท้จริงต่อการปฏิบัติธรรม ดังนั้นนวัตกรรมในเรื่องนี้จึงส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมในวัด อีกทั้งความคิดเห็นหลักพุทธศาสนาว่า เป็นศาสนาที่มุ่งแก้เรื่องความดับแห่งทุกข์ และนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต โดยมุ่งทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์จากการปฏิบัติธรรมเหล่านี้ ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .186$) นอกจากนี้การรับรู้จริงส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ ถ้าการรับรู้ มีค่ามากกว่าความคาดหวัง จะทำให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติธรรมในวัด (Belch & Belch, 2015, p. 117)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 ที่ว่าเพื่อศึกษาอิทธิพลของความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ หรือปฏิบัติธรรม ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมที่ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญหรือปฏิบัติธรรมในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. กลยุทธ์นวัตกรรมการธำรงรักษาลูกค้าเดิม (แนวโน้มพฤติกรรมมารวัดซ้ำ) ดังนี้

4.1 กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาวัดเพื่อทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระใน 4 วัด (วัดใหญ่ชัยมงคล วัดหน้าพระเมรุ วัดพนัญเชิงวรวิหาร วัดท่าการ้อง) ใช้กลยุทธ์ดังนี้ (1.1) สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม เช่น วัดท่าการ้องอาจสอนธรรมการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาผ่านตู้ปริจาค/ตู้อัตโนมัติ (1.2) กลยุทธ์การสร้างสรรค์นวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ เช่น การใช้สื่อวีดิทัศน์สอนหลักพุทธศาสนาและการปฏิบัติธรรม (1.3) ปรับกิจกรรมต่างๆ โดยปรับโปรแกรมปฏิบัติธรรม (เช่น สวดมนต์ ฟังเพลงธรรม คู่ขนานกับการร้องเพลงธรรม) เข้าไปในโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกับการทำบุญทำทานไหว้พระ (1.4) สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้หลักพุทธศาสนา เช่น การใช้สื่อเสียงเพลงธรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการร้องเพลงขณะเดินทางในรถ (เช่น เพลงศีล 5 บทสวดมนต์ทำนองเพลงสรภัญญะ/สอนฝึกสมาธิ และบทสวดมนต์ต่างๆ) เป็นการผ่อนคลายจากการร้องเพลงธรรม และยังมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ธรรมด้วย

4.2 กลุ่มปฏิบัติธรรมใน 2 วัด (วัดมเหยงคณ์ วัดตาลเอน) (2.1) สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม เช่น การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย เฟซบุ๊ก ไลน์ และอีบุ๊ก (2.2) กลยุทธ์ตอบสนองความคาดหวังของผู้ปฏิบัติธรรม (2.3) นวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักพุทธศาสนา โดยใช้ข่าวสารว่าเป็นศาสนาที่มุ่งแก้เรื่องความดับแห่งทุกข์ และนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต โดยมุ่งทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์จากการปฏิบัติธรรม โดยใช้สื่อทั้งแบบดั้งเดิมและสื่อดิจิทัล (2.4) สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการรับรู้จริงส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมในวัด ดังนั้นการใช้สื่อ นวัตกรรมต่างๆ จะส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ปฏิบัติธรรม จึงต้องสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น นวัตกรรมเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ นวัตกรรมการใช้สื่อเผยแพร่ธรรม (สื่อดิจิทัลหรืออินเทอร์เน็ต เทปธรรม) ที่สามารถนำไปปฏิบัติตามที่บ้านได้ โดยให้ข่าวสารตามหลักพุทธศาสนาว่า เป็นการนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต พร้อมทั้งชี้ว่าการปฏิบัติธรรมเป็นอันสงบสุขอันยิ่งใหญ่เหนือกว่าการทำบุญใดๆ รวมทั้งให้ผู้ปฏิบัติธรรมนำแนวทางการปฏิบัติธรรมไปบอกต่อพูดคุยกันระหว่างเพื่อน ญาติ คนรู้จัก (สอน จูงใจ แนะนำ ชักชวน) หรือบอกต่อโดยผ่านโซเชียลมีเดีย โดยใช้ประเด็นที่ว่า “การให้ธรรมเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง” หมายความว่า การที่ผู้เคยมาปฏิบัติธรรมแล้ว นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปบอกต่อนั้นถือว่าเป็นการให้ที่ยิ่งใหญ่

ข้อเสนอแนะที่ได้จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 ที่ว่าเพื่อศึกษาอิทธิพลของความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ หรือปฏิบัติธรรม ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ หรือปฏิบัติธรรมของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5. กลยุทธ์นวัตกรรมการสร้างความพึงพอใจโดยรวม ดังนี้

(1) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาวัดเพื่อทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระใน 4 วัด (วัดใหญ่ชัยมงคล วัดหน้าพระเมรุ วัดพนัญเชิงวรวิหาร วัดท่าการ้อง) ใช้กลยุทธ์ดังนี้ (1.1) สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม (1.2) สร้างสรรค์นวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (1.3) กลยุทธ์ที่ตอบสนองความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว (1.4) สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ในหลักพุทธศาสนา

(2) กลุ่มปฏิบัติธรรมใน 2 วัด (วัดมเหยงคณ์ วัดตาลเอน) ดังนี้ (2.1) สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม และนวัตกรรมการเรียนรู้ในหลักพุทธศาสนา เช่น การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดีย (e-book) และหนังสือมัลติมีเดีย (Multimedia book) เป็นต้น (2.2) กลยุทธ์ตอบสนองความคาดหวังของผู้ปฏิบัติธรรม เช่น การสร้างสรรค์พื้นที่สีเขียวของวัด

ข้อเสนอแนะที่ได้จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ที่ว่าเพื่อศึกษาอิทธิพลของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลสมาธิ ปัญญา ที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม และกิเลสของนักท่องเที่ยวเชิงแสงบุญหรือปฏิบัติธรรมในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6. นวัตกรรมเกี่ยวกับการทำความดี (กุศลกรรม) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาวัดเพื่อทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระใน 4 วัด โดยเริ่มต้นง่ายๆ ด้วยการฝึกสวดมนต์ ไหว้พระ ศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ และสื่อดิจิทัล เกี่ยวกับหลักพุทธศาสนาที่สำคัญมีดังนี้ (1) ปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น โดยสามารถจัดความโลภ โกรธ หลง ความวิตกกังวลและความกลัว) (2) การรักษาศีล (การละความชั่วทั้งด้านกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม) (3) การฝึกสมาธิ (การฝึกปฏิบัติ คือการทำใจให้นิ่ง) การเรียนรู้โดยจัดกิจกรรม ทั้ง 3 ประการนี้ เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันนำไปสู่การทำความดีกุศลกรรม

7. นวัตกรรมเกี่ยวกับการทำความดี (กุศลกรรม) กลุ่มปฏิบัติธรรมใน 2 วัด โดยฝึกปฏิบัติธรรมวิปัสสนากรรมฐานที่เกี่ยวข้องกับ สมาธิ (การฝึกปฏิบัติ คือการทำใจให้นิ่ง) เรียนรู้โดยจัดกิจกรรม ปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้นโดยสามารถจัดความโลภ โกรธ หลง ความวิตกกังวลและความกลัว) การรักษาศีล (การละความชั่วทั้งด้านกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม) การฝึก ทั้ง 3 ประการนี้ เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันนำไปสู่การทำความดีกุศลกรรม

ข้อเสนอแนะที่ได้จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 6 ที่ว่าเพื่อบูรณาการสร้างกลยุทธ์การสร้างสรรค์นวัตกรรมมูลค่าเพิ่มให้การท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ หรือปฏิบัติธรรมในแหล่งท่องเที่ยววัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

8. นวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ โดยมุ่งที่กลุ่มนักท่องเที่ยวใน 4 วัด ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

8.1 บำเพ็ญประโยชน์ทำบุญเพื่อพ่อ (เช่น กิจกรรมสานต่อโครงการพระราชดำริร่วมรณรงค์ให้คนไทยสามัคคีโดยใช้ธรรมร่วมกับการปฏิบัติเข้าช่วย โครงการปลูกป่าอุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9)

8.2 โครงการทำบุญโดยสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามวิถีพุทธที่ตั้งอยู่บนความพอดี พอกิน พอใช้ โดยให้ความรู้ การประกอบการโดยใช้หลักธรรม หลักมัชฌิมาปฏิปทา (การปฏิบัติตนในทางสายกลาง) การบุกเบิกการประกอบการธุรกิจ ขนาดย่อมเพื่อสังคม และศาสนารวมทั้งการให้ความรู้ในหน้าที่ธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม การให้บริการการท่องเที่ยว การเริ่มการประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยการให้บริการต่างๆ

8.3 การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ ทำบุญเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงาน ภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน (เช่น ร่วมหล่อเทียนพรรษาถวายวัดต่างๆ สวดมนต์ข้ามปี รณรงค์การแต่งกายด้วยชุดไทยย้อนยุคมาทำกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ

8.4 ปรับโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยเสริมการปฏิบัติธรรมร่วมกับการทำบุญให้มากขึ้น

9. นวัตกรรมการสอนธรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนา โดยเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยววัดตามลำดับความสำคัญในเรื่องต่างๆ ดังนี้

9.1 เน้นข่าวสารนวัตกรรมการใช้สื่อเผยแพร่ธรรมและจงใจให้ปฏิบัติธรรม โดยใช้หลักให้เกิดการรับรู้ว่าการปฏิบัติธรรมเป็นอันสงส์ (บุญ) อันยิ่งใหญ่เหนือการทำบุญใดๆ

9.2 การจัดทำสื่อ นวัตกรรม/ดิจิทัล/อินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ธรรมและจงใจให้ปฏิบัติธรรม

9.3 จัดห้องปฏิบัติธรรมและ/หรือสนทนาธรรม/ห้องสมุดใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมและมีคุณค่าด้านจิตใจ เพื่อเรียนรู้ทางศาสนากับพระภิกษุสงฆ์ด้วยภาษาต่างๆ

9.4 บริหารจัดการและพัฒนาพระและวัด ให้เป็นต้นแบบที่ดีของการปฏิบัติธรรม รวมทั้งแต่ละวัดต้องพัฒนาพระ/วิทยากรที่สามารถสอนธรรม/ประชาสัมพันธ์/จงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในวัดให้เห็นคุณค่าที่ดีของการปฏิบัติธรรม

9.5 โครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนหรือบวชชีพรามณ์ในช่วงปิดเทอมหรือวันหยุดพิเศษติดต่อกันสำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนที่สนใจ

9.6 การจัดกิจกรรมการปรับเปลี่ยน/เพิ่มเติมเส้นทางแสวงบุญสู่เส้นทางแสวงธรรม เช่น ปรับโปรแกรมทัวร์โดยเพิ่มกิจกรรมปฏิบัติธรรม เช่น สวดมนต์ กำหนดลมหายใจเบื้องต้น ซึ่งใช้เวลาน้อยหรือมากตามความสะดวก หรือปรับการฝึกสมาธิในทุกอิริยาบถ

9.7 การกำหนดรางวัลเกียรติคุณสำหรับโครงการระหว่างวัด สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนที่ปฏิบัติธรรมดีเด่น เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9

9.8 การใส่ทำนองเพลงสรภัญญะ/สอนฝึกสมาธิ บทสวดมนต์ต่างๆ

9.9 โครงการสอน/จัดโปรแกรมปฏิบัติธรรมประยุกต์สำหรับฆราวาส นักท่องเที่ยว และนักเรียนนักศึกษาโดยพระภิกษุสงฆ์/วิทยากร ในวันอาทิตย์หรือวันหยุดพิเศษติดต่อกัน โดยจัดวัดหรือสถาบันการศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ

9.10 นวัตกรรมด้านเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ การเผยแพร่ธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และประโยชน์ด้านความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือ (1) ครูหรือพระหรือผู้เชี่ยวชาญ (2) การสร้างบรรยากาศ สถานที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติธรรม (3) เทคนิคการสอนต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ข่าวสารและสื่อที่ใช้ประกอบ

10. นวัตกรรมการปฏิบัติธรรม โดยมุ่งที่กลุ่มปฏิบัติธรรมใน 2 วัด ดังนี้

10.1 การบำเพ็ญประโยชน์ทำบุญเพื่อพ่อ (เช่น กิจกรรมสานต่อโครงการพระราชดำริร่วมรณรงค์ให้คนไทยสมานสามัคคีโดยใช้ธรรมร่วมกับการปฏิบัติเข้าช่วย โครงการปลูกป่าอุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9

10.2 โครงการทำบุญโดยสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามวิถีพุทธที่ตั้งอยู่บนความพอดี พอกิน พอใช้ โดยให้ความรู้ การประกอบการโดยใช้หลักธรรม หลักมัชฌิมาปฏิปทา (การปฏิบัติตนในทางสายกลาง) การบุกเบิกการประกอบการธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม และศาสนารวมทั้งการให้ความรู้ในหน้าที่ธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การประกอบการธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม การให้บริการการท่องเที่ยว การเริ่มการประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยการให้บริการต่างๆ

10.3 การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ ทำบุญเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน (เช่น ร่วมหล่อเทียนพรรษาถวายวัดต่างๆ สวดมนต์ข้ามปี รมรงค์การแต่งกายด้วยชุดไทยย้อนยุคมาทำกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ

10.4 ปรับโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยเสริมการปฏิบัติธรรมร่วมกับการทำบุญให้มากขึ้น

10.5 โครงการทำบุญบำเพ็ญประโยชน์เชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัดและชุมชนร่วมกับ สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อพัฒนาสถานที่ของวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียว ธรรมชาติที่งดงาม สะอาด บรรยากาศดี

10.6 โครงการสอน/จัดโปรแกรมปฏิบัติธรรมประยุกต์สำหรับฆราวาส นักท่องเที่ยว และนักเรียนนักศึกษาโดยพระภิกษุสงฆ์/วิทยากร ในวันอาทิตย์หรือวันหยุดพิเศษติดต่อกัน โดยจัดวัด หรือสถาบันการศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยร่วมมือกับ สถาบันการศึกษาต่างๆ

10.7 โครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนหรือบวชชีพรามณ์ในช่วงปิดเทอมหรือวันหยุดพิเศษติดต่อกันสำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนที่สนใจ

10.8 นวัตกรรมด้านเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ การเผยแพร่ธรรมและปฏิบัติธรรม เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และประโยชน์ด้านความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือ (1) ครูหรือพระหรือผู้เชี่ยวชาญ (2) การสร้างบรรยากาศ สถานที่ เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติธรรม (3) เทคนิคการสอนต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ข่าวสารและสื่อที่ใช้ประกอบ

10.9 เน้นข่าวสารนวัตกรรมที่ใช้สื่อเผยแพร่ธรรมและจงใจให้ปฏิบัติธรรม โดยใช้หลัก ให้เกิดการรับรู้ว่าการปฏิบัติธรรมเป็นอันสงบ (บุญ) อันยิ่งใหญ่เหนือการทำบุญใดๆ

10.10 จัดห้องปฏิบัติธรรมและ/หรือสนทนาธรรม/ห้องสมุดใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเป็นแหล่ง เรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมและมีคุณค่าด้านจิตใจ เพื่อเรียนรู้ทางศาสนากับพระภิกษุสงฆ์ด้วยภาษาต่างๆ

10.11 การจัดทำสื่อนวัตกรรม/ดิจิทัล/อินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ธรรมและจงใจให้ ปฏิบัติธรรม

10.12 บริหารจัดการและพัฒนาพระและวัด ให้เป็นต้นแบบที่ดีของการปฏิบัติธรรม รวมทั้งแต่ละวัดต้องพัฒนาพระ/วิทยากรที่สามารถสอนธรรม/ประชาสัมพันธ์/จงใจนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวในวัดให้เห็นคุณค่าที่ดีของการปฏิบัติธรรม

10.13 การปรับทุกอิริยาบถให้สามารถทำสมาธิได้ในขณะท่องเที่ยว ได้แก่ การออก กำลังกาย/กายบริหาร/นันทนาการปฏิบัติธรรม ร่วมกับการฝึกสมาธิ และสอนธรรม เชิงฝึกสมาธิ เช่น (1) โยคะปฏิบัติธรรม (2) ไทเก๊กประยุกต์ปฏิบัติธรรม (3) เดินสมาธิ (4) กายบริหารสมาธิ (5) ทุก อิริยาบถอื่นๆ

10.14 การจัดกิจกรรมการปรับเปลี่ยน/เพิ่มเติมเส้นทางแสวงบุญสู่เส้นทางแสวงธรรม เช่น ปรับโปรแกรมทัวร์โดยเพิ่มกิจกรรมปฏิบัติธรรม เช่น สวดมนต์ กำหนดลมหายใจเบื้องต้น ซึ่งใช้ เวลาน้อยหรือมากตามความสะดวก หรือปรับการฝึกสมาธิในทุกอิริยาบถ

10.15 การกำหนดรางวัลเกียรติคุณสำหรับโครงการระหว่างวัด สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนที่ปฏิบัติธรรมดีเด่น เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9

10.16 การใส่ทำนองเพลงสรภัญญะ/สอนฝึกสมาธิ บทสวณมนต์ต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและปฏิบัติธรรมโดยเสริมเข้าไปในโปรแกรมการท่องเที่ยว สำหรับสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา วิทยาลัย มหาวิทยาลัย
2. นวัตกรรมนันทนาการเชิงธรรม เพื่อการเรียนรู้ธรรมและปฏิบัติธรรม สำหรับกลุ่มประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งจำแนกตามเพศ
3. การพัฒนาการเรียนรู้ธรรมด้วยเสียงเพลงจำแนกตามลักษณะภูมิประชากรศาสตร์ ภูมิศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ ค่านิยมและความเชื่อถือด้านสังคมและวัฒนธรรม
4. การพัฒนากลยุทธ์นวัตกรรมการตลาด เพื่อการเรียนรู้ธรรมและปฏิบัติธรรมผ่านโซเชียล
5. นวัตกรรมการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการร่วมกับสถาบันการศึกษา และสถาบันครอบครัว เพื่อศึกษา ศิล สมาธิ ปัญญา อาริยสัจ 4 และการบำเพ็ญบุญ
6. การบูรณาการทฤษฎีสิ่งกระตุ้น ให้เกิดการตอบสนอง ร่วมกับการสอน ศิล สมาธิ ปัญญา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ธรรม และปฏิบัติธรรม รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์เชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรม เสริมสร้างความแข็งแกร่งเศรษฐกิจพอเพียง และการแก้ปัญหาสังคมสำหรับกลุ่มนักเรียน นักศึกษาในระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา
7. นวัตกรรมชุมชนที่มีหลัก ศิล สมาธิ ปัญญา โดยมีการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน ได้ด้วยตัวเองอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดชุมชนธรรมปฏิบัติธรรมอย่างยั่งยืน